

ආර්ථික, මිල සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව, ඉදිරි දැක්ම සහ ප්‍රතිපත්ති

1.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ රජය විසින් පසුගිය දෙවසර තුළදී අනුගමනය කරන ලද ස්ථායීකරණ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ආර්ථිකයෙහි කැපී පෙනෙන වර්ධනයන් ගණනාවක් සඳහා හේතු වුවද, පසුගිය වසර කිහිපය තුළ වාර්තා කළ අඩුම මූර්ත වර්ධන වේගය සනිටුහන් කරමින් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයෙහි වර්ධන වේගය 2017 වසරේදී මන්දගාමීත්වයක් පෙන්නුම් කළේය. 2015 වසර අවසානයේ සිට ක්‍රමයෙන් දැඩි කරන ලද මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 25 කින් ඉහළ නැංවීම මගින් 2017 වසරේ මාර්තු මාසයේදී තවදුරටත් දැඩි කරන ලදී. එසේම, වැඩි වෙමින් පැවති වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක ස්ථාවර වීමට ද ඉඩ සලසන ලදී. කෙසේ වුවද, 2015 සහ 2016 වසර තුළ පැවති වෙළඳපොළ අසමතුලිතතා නිවැරදි කරමින් රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළෙහි ඇතිවූ සාධනීය වෙනස්කම්, සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටීම සඳහා හේතුවූ අතර, වසර අවසානය වන විට ඇතැම් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික අඩුවීම සඳහා ද එමගින් බලපෑමක් ඇති විය. නාමික සහ මූර්ත පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවතීම සහ යෝග්‍ය සාර්ව විචක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග, 2017 වසරේදී මුදල් සමස්තවල වර්ධනය ක්‍රමයෙන් මන්දගාමී වීම සඳහා හේතු විය. මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත ගලා ආ විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම් හේතුවෙන් බැංකු පද්ධතියෙහි ශුද්ධ විදේශ වත්කම් ශීඝ්‍ර ලෙස ඉහළ යෑමෙහි බලපෑම අවම කිරීම සඳහා මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් ප්‍රමාණය විශාල වශයෙන් අඩු කිරීම

හරහා දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව යෝග්‍ය මට්ටමක පවත්වා ගැනීම තුළින් වඩාත් සක්‍රීය ලෙස විවට වෙළඳපොළ කටයුතු සිදු කිරීම මුදල් සමස්තයන්ගේ මන්දගාමී වීම සඳහා හේතු විය. කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික අවශ්‍ය මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමට, විශේෂයෙන්ම අන්තර් බැංකු ඒකීය මුදල් වෙළඳපොළ අනුපාතික යෝග්‍ය මට්ටමක පවත්වා ගැනීම සඳහා සක්‍රීය විවට වෙළඳපොළ කටයුතු ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට සහාය වූ අතර, සැපයුම් අංශයේ අවහිරතා හේතුවෙන් මතුපිට උද්ධමනය අපේක්ෂිත ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවතියදීත් උද්ධමන අපේක්ෂා කළමනාකරණය සඳහා සාර්ථක මුදල් ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදන උපායමාර්ග භාවිතා කිරීම උපකාරී විය.

වර්ෂය තුළදී දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ ශක්තිමත් කිරීම හා වර්ධනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. සාර්ව ආර්ථික මූලිකාංග හා ගැලපෙන පරිදි වෙළඳපොළ මත පදනම් වූ විනිමය අනුපාතිකයක් පවත්වා ගන්නා අතරතුර විනිමය අනුපාතිකයේ ඉහළ උච්චාවචන ඇති නොවන අයුරින්, දේශීය වෙළඳපොළෙන් ශුද්ධ පදනම මත සැලකිය යුතු විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් මිලදී ගැනීම සඳහා එම ක්‍රියාමාර්ග මහ බැංකුවට උපකාරී විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2017 වසර අවසානය වන විට ගුණාත්මක වර්ධනයක් ද සහිතව දළ නිල සංචිත එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 8.0 දක්වා ඉහළ ගියේය. දෙවසරක් පුරා වාර්තා වූ ගෙවුම් ශේෂ හිඟය හා සැසඳීමේදී, 2017 වසරේදී ශ්‍රී ලංකාව එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.1 ක ගෙවුම් ශේෂයෙහි සමස්ත අතිරික්තයක් වාර්තා කළේය. ගෙවුම් ශේෂ අතිරික්තය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්

බලපෑ මූල්‍ය ගිණුම වෙත වූ ලැබීම් තුළ ණය ප්‍රාග්ධන ස්වරූපයෙන් වූ ලැබීම් ඉහළ ප්‍රමාණයක් දක්නට ලැබුණු අතර, ආයෝජක අපේක්ෂා වර්ධනය වීම හේතුවෙන්, විදේශීය සාප්පු ආයෝජන මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළම ලැබීම් ප්‍රමාණය 2017 වසරේදී වාර්තා කළේය. විදේශීය ජංගම ගිණුම තුළ, මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළම අගය දක්වා අපනයන ඉපැයුම් වැඩි වුවද, ප්‍රධාන වශයෙන්, පැවති නියං තත්ත්වය හමුවේ ධනිජ තෙල් සහ සහල් ආනයන ඉහළ යෑම මෙන්ම රත්න ආනයන ඉහළ යෑම වෙළඳ හිඟය පුළුල් කිරීම සඳහා හේතු විය. සංචාරක සේවා ඇතුළු සේවා අපනයන ලැබීම් සහ විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ මගින් පුළුල් වූ වෙළඳ ගිණුමේ හිඟය යම් ප්‍රමාණයකට සමනය කරනු ලැබුව ද, වසර තුළදී ජංගම ගිණුම ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 2.6 ක හිඟයක් වාර්තා කළේය. 2017 වසර තුළදී ශ්‍රී ලංකා රුපියල එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව සියයට 2.0 කින් අවප්‍රමාණය වූ අතර, දේශීය මුදලේ තරගකාරීත්වය ඉහළ නංවමින් මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශක ද අවප්‍රමාණය විය. මූර්ත වශයෙන් ගත් කල, විනිමය නිසි ලෙස අගය වීම තුළින්, ඉදිරි කාලපරිච්ඡේදයේදී ගෙවුම් ශේෂයෙහි ජංගම ගිණුමේ හිඟය ක්‍රමානුකූලව අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය සැලකීමේදී, ආදායම් පාදක කරගත් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා වැඩසටහන අධිණධව ක්‍රියාත්මක වූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් බදු ආදායම ඉහළ ගොස්, 1992 වසරට පසු පළමු වරට සහ 1955 වසරට පසු දෙවන වරට ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර වෙනස මගින් නිරූපණය කරනු ලබන ප්‍රාථමික ගිණුමේ අතිරික්තයක් ඇති විය. කෙසේ වෙතත්, ආදායම් රැස් කිරීම අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩු වූ අතර, අයහපත් කාලගුණික තත්ත්ව හේතුවෙන් බලපෑමට ලක්වූ ජනතාවට සහන සැලසීමේ අවශ්‍යතාව මෙන්ම, ඉහළ යමින් පැවති ණය සේවාකරණ ගෙවීම් රජයේ වියදම කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කළේය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් සමස්ත අයවැය හිඟය සියයට 5.5 දක්වා පුළුල් විය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත් කල, මධ්‍යම රජයේ ණය අඩු වීම සඳහා ප්‍රාථමික ගිණුමේ අතිරික්තයක් ඇති වීම තරමක් දුරට හේතු වුවද, ද.දේ.නි.යෙහි මූර්ත වර්ධනය හා සසඳන විට රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළෙහි මූර්ත පොලී අනුපාතික සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ අගයක පැවතීම රාජ්‍ය ණය තත්ත්වයෙහි තවදුරටත් හිතකර ප්‍රවණතා ඇතිවීමට පැවති ඉඩ සීමා කළේය. ද.දේ.නි.යෙහි ඉහළ මූර්ත වර්ධනයක් සමඟ ප්‍රාථමික ගිණුමේ ඉහළ අතිරික්තයක් ඉදිරියේදී ද පවත්වා ගැනීම සහ මූර්ත පොලී අනුපාතික

සාමාන්‍ය මට්ටමක පවත්වා ගැනීම මගින් ඉදිරියේදී රාජ්‍ය ණය තත්ත්වය කඩිනමින් යහපත් තත්ත්වයකට පත්කර ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

අභිනකර කාලගුණික තත්ත්වයන් සහ ඉන් ඇතිවූ අනෙකුත් බලපෑම් තවදුරටත් මූර්ත ආර්ථික කටයුතු සඳහා බාධා ඇති කළ අතර, ආර්ථිකය සියයට 3.1 ක අනපේක්ෂිත අඩු මූර්ත වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මෙම ආර්ථික වර්ධනය මෙරට බලධාරීන්ගේ මෙන්ම ජාත්‍යන්තර ආයතනවල පුරෝකථනවලට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස පහළ මට්ටමක පැවතුණි. කෙසේ වුවත්, අඩු ආර්ථික වර්ධනය හමුවේ වුවද, මෙම වසර තුළ දී ප්‍රමාණවත් රැකියා අවස්ථා ජනනය වූ බව පෙන්වුම් කරමින් සේවා විද්‍යුක්ති අනුපාතය සියයට 4.2 ක් දක්වා තවදුරටත් පහළ ගියේය. වියදම් අංශයෙන් සැලකූ විට, පරිභෝජනය සහ ආයෝජන වියදම් යන දෙඅංශය 2017 වසරේදී ආර්ථික වර්ධනය සඳහා දායක වූ අතර, ශුද්ධ විදේශීය ඉල්ලුම තවදුරටත් ආර්ථික වර්ධනය මත සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති කළේය. දළ එකතු කළ අගයෙන් සියයට 92.4 ක් වන කාර්මික සහ සේවා දෙඅංශයෙහිම සියයට 4 ට වඩා අඩු වර්ධනයක් වාර්තා විය. කෘෂිකාර්මික අංශය අධිණධව දෙවන වසරටත් සෘණ වර්ධනයක් වාර්තා කළ නමුදු, 2017 සිව්වන කාර්තුවෙහි ඇස්තමේන්තුවලට අනුව කෘෂිකාර්මික අංශය නැවත යථා තත්ත්වයට පත්වී ඇති බව පෙනී යයි.

මතුපිට උද්ධමනය, 2017 මාර්තු මාසයේදී සහ ඔක්තෝබර් මාසයේදී ඉහළම අගයන් වාර්තා කරන ලද අතර, අංක දෙකක අගයකින් යුත් ආහාර උද්ධමනය හේතුවෙන් වසරේ බොහෝ මාසවලදී උද්ධමනය අපේක්ෂිත මැදි තනි අංකයක මට්ටමට වඩා ඉහළ අගයක පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, උද්ධමනය පාලනය කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන්, මූලික උද්ධමනය 2017 වසර තුළ දී ක්‍රමිකව අඩුවිය. ආහාර උද්ධමනය අඩුවීමත් සමඟ 2018 වසරේ පළමු කාර්තුව වනවිට මතුපිට උද්ධමනය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, හිතකර උද්ධමනය සහ ඉදිරි උද්ධමන දැක්ම මෙන්ම, අඩු මූර්ත ආර්ථික වර්ධනය හේතුවෙන් 2018 අප්‍රේල් මාසයේදී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාව පදනම් අංක 25 කින් පහත හෙළමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති කාලසීමාව අවසන් කළේය.

මේ අතර, කුඩා පරිමාණ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන කිහිපයක් හැර, බලධාරීන් විසින් මූල්‍ය අංශයේ ස්ථායීතාව සහ මූල්‍ය වෙළඳපොළ හා අදාළ යටිතල පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් මූල්‍ය අංශය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. විශේෂයෙන්, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන සහ

රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා අදාළ ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන් සම්බන්ධව පවතින නියාමන සහ අධීක්ෂණ කටයුතුවල විය හැකි දෝෂ අවම කර ගැනීම සඳහා පියවර කිහිපයක් ගනු ලැබීය. නියාමන ක්‍රියාමාර්ග සඳහා අනුකූල නොවීමට එරෙහිව කඩිනම් පියවර ගැනීම සඳහා ශක්තිමත් බලාත්මක යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. නීති මත පදනම් වූ සහ විනිවිදභාවයකින් යුතු වෙන්දේසි ක්‍රියාවලියක් රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා හඳුන්වා දීම පොලී අනුපාතිකවල ඉහළ උච්චාවචන අවම කිරීමට සහ එමගින් දේශීය ණය පරිණත වීම් ඒකරාශී වීම සඳහා විසඳුමක් ලෙස පරිණත වීම් ක්‍රමානුකූලව සිදු වීමට ද සහාය විය. ඉදිරි කාලයේදී දේශීය සහ විදේශීය ණය ඒකරාශී වීම වඩාත් නම්‍යශීලීව කළමනාකරණය කිරීම සඳහා නව සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනත මගින් පහසුකම් සලසනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

තවද, රටෙහි ශුද්ධ ජාත්‍යන්තර සංචිත, රජයේ ප්‍රාථමික ගිණුම් ශේෂය සහ උද්ධමනය සඳහා අදාළ වසර අවසාන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමත් සමඟ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙහි විස්තීර්ණ ණය පහසුකම සාර්ථක ලෙස අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීමට හැකි විය.

ආර්ථික වර්ධනය අරමුණු කරගත් ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් ආර්ථිකයේ මන්දගාමී වර්ධන තත්ත්වය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම ප්‍රමුඛතාවක්ව පවතී. ශ්‍රී ලංකාව, මැදි ආදායම් ලබන ආර්ථිකයක් බවට පත් වෙමින්, 2017 වසර වන විට එ.ජ. ඩොලර් 4,065 ක ඒක පුද්ගල ආදායම් මට්ටමක් කරා ක්‍රමයෙන් ළඟා වී ඇත. කෙසේ වෙතත්, කෙටිකාලීන දේශපාලනික වාසි උදෙසා ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්වීම් අවම කරමින්, දිගුකාලීන දැක්මකින් යුතුව පොදු මහජන අභිවෘද්ධිය කෙරෙහි වැඩි අවධානය යොමු කරමින් තාර්කිකව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීම තුළින් පමණක් තවදුරටත් රට දියුණුව කරා මෙහෙයවිය හැකිය. එබැවින්, අපේක්ෂිත ප්‍රතිසංස්කරණවල නිරසාර බව තහවුරු කිරීම සඳහා එම ප්‍රතිසංස්කරණ ආයතනගත කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, එමගින් විදේශීය හා දේශීය වශයෙන් ඉහළ යන අභියෝග මධ්‍යයේ පවා බාධා විරහිතව රටෙහි ප්‍රගතියක් ඇති කිරීමට ඉඩ සැලසේ. මේ අනුව සැලකීමේදී, දේශීය ආදායම් පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම, සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනත හා විදේශ විනිමය පනත බලාත්මක කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය ඉහළ නැංවීම හා 2020 වසර වන විට නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත යොමු වීමට පහසුකම් සැපයීම සඳහා වන එකඟතාවකට පැමිණීම යනාදිය සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත්කරගෙන ඇත. රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණය ශක්තිමත් කිරීම, වගකීමට බැඳෙන රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති

භාවිතය තුළින් රාජ්‍ය මූල්‍ය නිරසාර බව තහවුරු කිරීම සහ රටෙහි සමස්ත ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවිය හැකි හා ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය ගෝලීය නිෂ්පාදන ජාල සමඟ සාධනීය ලෙස සම්බන්ධ කළ හැකි වෙළඳ සහ ආයෝජන වැඩසටහන් රාමුවක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් තවත් බොහෝ දේ ඉටු කළ යුතුව ඇත. අසාර්ථක ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් සමාජය තුළ ඉහළම දරිද්‍රතාවකින් පෙළෙන ජන කොටස් වැඩි වශයෙන් පීඩාවට පත්වන බැවින් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ආර්ථිකමය වශයෙන් ශක්තිමත් නොවන ජන කණ්ඩායම් මත එම ප්‍රතිපත්තිවලින් ඇතිවන බලපෑම සැලකිල්ලට ගත යුතුව ඇත.

1.2 2017 වසරේ සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන්, ස්ථායීතාව සහ ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිචාර

මූර්ත අංශයේ වර්ධනයන් සහ උද්ධමනය

ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද නිල දත්තවලට අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ මූර්ත ද.දේ.නි.යෙහි වර්ධනය 2016 වසරේදී වාර්තා කළ සියයට 4.5 සිට 2017 වසරේදී සියයට 3.1 දක්වා තවදුරටත් අඩු විය.¹ 2016 වසරේ සිට පැවති අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන් හමුවේ කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් සියයට 0.8 කින් අඩු වූ අතර, සේවා හා කර්මාන්ත අංශවල ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල ද මන්දගාමී වීමක් දක්නට ලැබුණි. කෘෂිකර්මික උප අංශ වන තෙල් සහිත පලතුරු හෝග වගාව, එළවළු වගාව හා වී වගාව සෘණාත්මක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. කෙසේ වෙතත්, වන වගාව, ගස් කැපීම හා වනාන්තර ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන, පලතුරු සහ තේ අංශවල වර්ධනය කෘෂිකර්මික ක්‍රියාකාරකම්වල පසුබෑම තරමක් දුරට පාලනය කිරීමට උපකාරී විය. මූර්ත ද.දේ.නි. සඳහා සියයට 26.8 ක දායකත්වයක් දක්වන කර්මාන්ත ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් 2017 වසරේදී සියයට 3.9 කින් වර්ධනය විය. කර්මාන්ත අංශයේ වර්ධනය සඳහා නිෂ්පාදන කර්මාන්ත ක්‍රියාකාරකම්, ඉදිකිරීම් ක්‍රියාකාරකම් සහ පතල් හා කැණීම් යනාදි

1 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාව තුළ අඩංගු ද.දේ.නි. පිළිබඳ විශ්ලේෂණය, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන නිල දත්ත මත පදනම් වේ. 2017 වර්ෂය සඳහා ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවෙහි මූලික වර්ධන ඇස්තමේන්තු මහ බැංකුව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, ලෝක බැංකුව, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව හා ආර්ථික විශ්ලේෂණයෙහි නිරත වෙතත් ආයතන කිහිපයක වර්ධන පුරෝකථනවලට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු අගයක් ගත් බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම මූලික වර්ධන ඇස්තමේන්තු හා 2017 වසර සඳහා ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ මූලික දර්ශක අතර නොගැළපීම් ද නිරීක්ෂණය කරන ලදී. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉදිරියේදී සිදු කරනු ලබන සංශෝධන මෙන්ම ඉදිරියේදී නිකුත් කෙරෙන ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තුවලදී සිය දත්ත ආවරණය හා ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු සම්පාදනයෙහි ගුණාත්මකභාවය අඛණ්ඩව ඉහළ නංවා ගනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

1.1 සංඛ්‍යා සටහන
සාර්ව ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වය (2013-2017)

දර්ශකය	ඒකකය	2013	2014	2015	2016 (අ)	2017 (ආ)
මූර්ත අංශය (ඇ)						
මූර්ත ද.දේ.නි. වර්ධනය	සියයට	3.4	5.0	5.0 (අ)	4.5 (ආ)	3.1
පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව ද.දේ.නි.	රුපියල් බිලියන	9,592	10,361	10,951 (අ)	11,907 (ආ)	13,289
ඒක පුද්ගල ද.දේ.නි. (ඇ)	එ.ජ. ඩොලර්	3,609	3,821	3,842 (අ)	3,857 (ආ)	4,065
විදේශීය අංශය						
වෙළඳ ශේෂය (ඇ)	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-10.2	-10.4	-10.4	-10.9	-11.0
ජංගම ගිණුමේ ශේෂය (ඇ)	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-3.4	-2.5	-2.3	-2.1	-2.6
සමස්ත ශේෂය	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන	985	1,369	-1,489	-500	2,068
විදේශීය නිල සංචිත	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන	7,495	8,208	7,304	6,019	7,959
රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය (ඈ) (ඉ)						
වර්තන ගිණුමේ ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-0.7	-1.2	-2.3	-0.6	-0.7
ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-0.8	-1.5	-2.9	-0.2	0.0
සමස්ත අයවැය ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-5.4	-5.7	-7.6	-5.4	-5.5
මධ්‍යම රජයේ ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	70.8	71.3	77.7	78.8	77.6
මුදල් අංශය සහ උද්ධමනය						
පුළුල් මුදල් වර්ධනය (M _{2b}) (ඊ)	සියයට	16.7	13.4	17.8	18.4	16.7
පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය වර්ධනය (M _{2b} හි) (ඊ)	සියයට	7.5	8.8	25.1	21.9	14.7
වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමන අනුපාතිකය (උ)	සියයට	6.9	3.3	2.2	4.0	6.6

(අ) සංශෝධිත
 (ආ) නාවකාලීන
 (ඇ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.
 (ඈ) නවතම ජනගහන සංඛ්‍යා දත්ත අනුව ඇස්තමේන්තු යාවත්කාලීන කර ඇත.
 (ඉ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2018 මාර්තු 20 දින නිකුත් කරන ලද 2015 සහ 2016 සංශෝධිත ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.
 (ඊ) වසර අවසානයේ ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය
 (උ) 2014 වසර දක්වා දත්ත කො.පා.මී. දර්ශකය (2006/07=100) මත පදනම් වන අතර, 2015 සිට දත්ත කො.පා.මී. දර්ශකය (2013=100) මත පදනම් වේ.

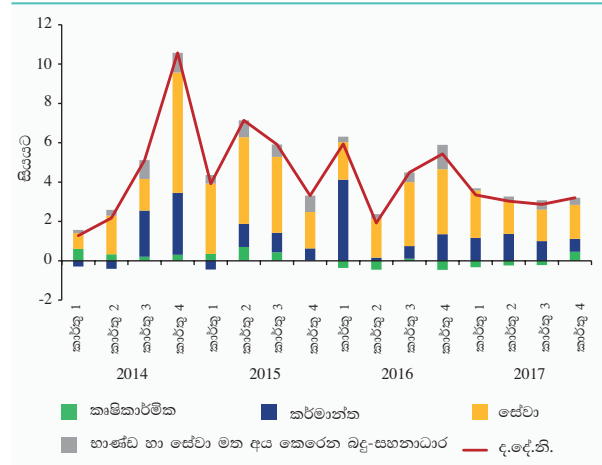
මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය ජාතික ප්‍රතිපත්ති හා ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ක්‍රියාකාරකම් මූලික වශයෙන් උපකාරී විය. කෙසේ වෙතත්, 2015 වසර හැර යුද්ධය නිමා වීමෙන් පසු ගෙවුණු කාලය තුළ සමස්ත ආර්ථික වර්ධනයට ආයතන වූ ඉදිකිරීම් අංශයේ ක්‍රියාකාරකම් 2017 වසරේදී සැලකිය යුතු ලෙස මන්දගාමී විය. මූල්‍ය සේවා ක්‍රියාකාරකම්, තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම සහ අනෙකුත් පෞද්ගලික සේවා ක්‍රියාකාරකම්වල ප්‍රසාරණය හේතුවෙන් මූර්ත ද.දේ.නි. සඳහා සියයට 56.8 ක ආයතනිකත්වයක් සපයන සේවා අංශය 2017 වසරේදී, පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 3.2 කින් වර්ධනය විය. අනෙක් අතට, සේවා අංශයේ වර්ධනය පහත හෙළමින් රාජ්‍ය පරිපාලනය හා ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ ක්‍රියාකාරකම්වල අඩු වීමක් වාර්තා වූ අතර, ප්‍රවාහන ක්‍රියාකාරකම් මන්දගාමී වීම ද වසර තුළ සමස්ත ආර්ථික වර්ධනය මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පැවතීමට හේතු විය.

ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තුවල වියදම් ප්‍රවේශයට අනුව, නාමික ආර්ථික වර්ධනය සඳහා 2017 වසරේදී පරිභෝජන සහ ආයෝජන වියදම් යන දෙඅංශයේම පුළුල් වීම හේතු විය. ආර්ථිකයේ විශාලතම වියදම් කාණ්ඩය වන පරිභෝජන වියදම් නාමික වශයෙන්

2016 වසරේදී වාර්තා කළ සියයට 3.1 ක මධ්‍යස්ථ වර්ධනය හා සැසඳීමේදී, 2017 වසරේදී සියයට 9.0 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික

1.1 රූප සටහන
ද.දේ.නි.යෙහි වර්ධනය සඳහා ආශීත දායකත්වය

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

1.2 සංඛ්‍යා සටහන
පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව සමස්ත ඉල්ලුම සහ ඉතිරිකිරීම් - ආයෝජන පරතරය (අ)(ආ)

ශීර්ෂය	රුපියල් බිලියන		වර්ධනය (%)		ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස	
	2016 (අ₺)	2017	2016 (අ₺)	2017	2016 (අ₺)	2017
1. දේශීය ඉල්ලුම	12,781.0	14,247.7	8.5	11.5	107.3	107.2
1.1 පරිභෝජනය	8,616.2	9,393.5	3.1	9.0	72.4	70.7
පෞද්ගලික	7,601.4	8,262.8	3.1	8.7	63.8	62.2
රාජ්‍ය	1,014.7	1,130.7	3.0	11.4	8.5	8.5
1.2 ආයෝජන (දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය)	4,164.9	4,854.2	22.0	16.6	35.0	36.5
2. ශුද්ධ විදේශීය ඉල්ලුම	-874.3	-958.2	-6.0	-9.6	-7.3	-7.2
භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන	2,540.0	2,914.3	10.4	14.7	21.3	21.9
භාණ්ඩ හා සේවා ආනයන	3,414.3	3,872.5	9.2	13.4	28.7	29.1
3. මුළු ඉල්ලුම (ද.දේ.නි.) (1+2)	11,906.8	13,289.5	8.7	11.6	100.0	100.0
4. දේශීය ඉතිරිකිරීම් (3-1.1)	3,290.6	3,896.0	27.1	18.4	27.6	29.3
පෞද්ගලික	3,362.3	3,992.1	18.5	18.7	28.2	30.0
රාජ්‍ය	-71.7	-96.2	70.9	-34.1	-0.6	-0.7
5. විදේශීය ශුද්ධ ප්‍රාථමික ආදායම (අ₺)	-321.3	-356.3	-16.9	-10.9	-2.7	-2.7
6. විදේශීය ශුද්ධ ජංගම සංක්‍රාම	939.8	963.0 (අ₺)	11.6	2.5	7.9	7.2
7. ජාතික ඉතිරිකිරීම් (4+5+6)	3,909.1	4,502.7	23.8	15.2	32.8	33.9
8. ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය						
දේශීය ඉතුරුම්-ආයෝජන (4-1.2)	-874.3	-958.2			-7.3	-7.2
ජාතික ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන (7-1.2)	-255.8	-351.5			-2.1	-2.6
9. විදේශීය ජංගම ශිඤ්ඤා ශේෂය (2+5+6) (අ₺)	-255.8	-351.5			-2.1	-2.6

(අ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ආ) කාලකාලික

(ඇ) සංශෝධන

(ඈ) මෙම අගය ගෙවුම් ශේෂයෙහි ඇස්තමේන්තුගත අගයෙන් වෙනස් වනුයේ ගණනය කිරීමේ දී ඇති වන කාල පමාව හේතුවෙනි.

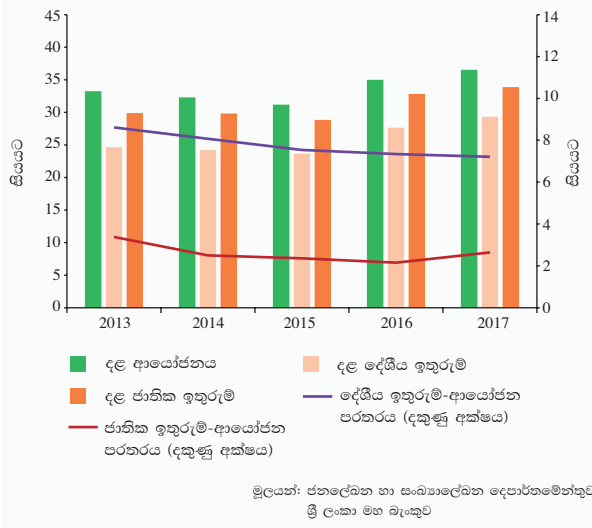
දෙඅංශයෙහිම වියදම් පුළුල් වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පරිභෝජන වියදම්වල ඉහළ වර්ධන ප්‍රවණතාවක් දැකිය හැකි විය. මේ අතර, නාමික වශයෙන් සියයට 16.6 ක පුළුල් වීමක් වාර්තා කරමින් ආයෝජන වියදම් වර්ධනය සඳහා අඛණ්ඩව දායක විය. කෙසේ වෙතත්, 2016 වසර හා සැසඳීමේදී 2017 වසර තුළදී ඉදිකිරීම් ක්‍රියාකාරකම්වල සිදු වූ මන්දගාමී වර්ධනය, ආයෝජන වියදම් වර්ධනය අඩු වීමට හේතු විය. එසේ වුවද, නාමික වශයෙන් ගත් කල, ආයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේදී වාර්තා කළ සියයට 35.0 හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී සියයට 36.5 ක් දක්වා වර්ධනය විය.² ශුද්ධ විදේශීය ඉල්ලුම සියයට

9.6 කින් (මූර්ත වශයෙන් සියයට 35.6 කින්) අඩුවීම මධ්‍යයේ වුවද, සියයට 11.5 ක (මූර්ත වශයෙන් සියයට 6.8 ක) වර්ධනයක් වාර්තා කළ දේශීය ඉල්ලුම, 2017 වසරේ ආර්ථික වර්ධනය සඳහා දායක විය. පෞද්ගලික ඉතිරිකිරීම් වර්ධනය වීම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස දේශීය ඉතිරිකිරීම් 2016 වසරේ පැවති සියයට 27.6 සිට 2017 වසරේදී සියයට 29.3 ක් දක්වා වර්ධනය විය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස විදේශීය ශුද්ධ ජංගම සංක්‍රාම පෙර වසරේ වාර්තා වූ සියයට 7.9 සිට 2017 වසරේදී සියයට 7.2 දක්වා අඩු වුවද, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස දේශීය ඉතිරිකිරීම්, 2016 වසරේ පැවති සියයට 32.8 සිට වසර තුළදී සියයට 33.9 දක්වා වර්ධනය විය. ඒ අනුව, විදේශීය අංශය මත ආර්ථිකයෙහි වන රැඳීයාව පිළිබිඹු කරමින්, දේශීය ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය සහ ජාතික ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය, පිළිවෙළින්, සියයට 7.2 ක් සහ සියයට 2.6 ක් ලෙස පැවතුණි.

2 ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද වියදම් ප්‍රවේශය මත පදනම් වූ ද.දේ.නි.යෙහි ඇස්තමේන්තු 2016 වර්ෂය සඳහා සැලකිය යුතු ලෙස සංශෝධනය කර ඇති බව පෙනී යයි. ඒ අනුව, නවතම සංශෝධනයේදී නාමික ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පරිභෝජනය (අවසන් පරිභෝජන වියදම) 2016 වසරේ වාර්තා කළ සියයට 76.2 සිට සියයට 72.4 ක් ලෙස සංශෝධනය කර ඇති අතර, 2016 වසරේ ආයෝජන (දළ ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය) නාමික ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 31.5 සිට සියයට 35.0 ක් දක්වා සංශෝධනය කර ඇත.

1.2 රූප සටහන
ඉතිරිකිරීම්, ආයෝජන හා ඉතුරුම් - ආයෝජන පරතරය
(ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

පෙර වසරේ මෙන්ම, අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන්ගේ බලපෑම හේතුවෙන් කෘෂිකර්මාන්තය, වන වගාව සහ ධීවර කර්මාන්තය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරීවල එකතු කළ අගයෙහි වර්ධනය 2017 වසරේදී ද පසුබෑමට ලක් විය. 2017 වසරේදී පැවති නියං තත්ත්වය හේතුවෙන් වී, එළවළු, අනෙකුත් ආහාර භෝග සහ පොල් වැනි ප්‍රධාන කෘෂිකාර්මික භෝග නිෂ්පාදනය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. 2016/17 මහ සහ 2017 යල කන්න දෙකෙහි වී නිෂ්පාදනය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ යෑම හේතුවෙන් පසුගිය දශකයේ පැවති අඩුම නිෂ්පාදනය වාර්තා කරමින්, සමස්ත වී නිෂ්පාදනය කිලෝග්‍රෑම් මිලියන 2,383 ක් දක්වා සියයට 46.1 කින් පහළ ගියේය. මේ හේතුවෙන්, 2017 වසරේ සහල් නිෂ්පාදනය දේශීය ඉල්ලුමෙන් මාස අටක් පමණක් සපුරාලීමට ප්‍රමාණවත් විය. මේ අනුව සහල්වල සිල්ලර මිල ගණන් ඉහළ යෑම නිසා සහල් ආනයනය සඳහා පහත වැටීමක් සිදු වන බවට සිදු විය. ඒ අනුව, දේශීය නිෂ්පාදනයෙහි හිඟය නිසා මිල ඉහළ යෑමෙන් ඇති වන ජීවන මගහරවා ගැනීමට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම හේතුවෙන් වසර තුළදී සහල් ආනයනය ඉහළ ගියේය. පසුගිය වසරේ සිට පැවති වියළි කාලගුණික තත්ත්වය පොල් නිෂ්පාදනයට ද බලපෑවේය. වසර තුළදී පොල් නිෂ්පාදනය ගෙඩි මිලියන 2,450 දක්වා සියයට 18.7 කින් පහළ යෑම හේතුවෙන්, පොල් ගෙඩියක සාමාන්‍ය සිල්ලර මිල රුපියල් 67.40 ක් ලෙස සියයට 47.1 කින් ඉහළ ගියේය. අහිතකර කාලගුණික තත්ත්වය හමුවේ 2016/17 මහ කන්නයේදී මෙන්ම, 2017 යල කන්නය තුළදී ද එළවළු නිෂ්පාදනය පහළ යෑමත් සමඟ එළවළු සහ වෙනත් ආහාර භෝග යන දෙවර්ගයේම

නිෂ්පාදනය අඩු විය. මෑත වසරවලදී පසුබෑමට ලක්වූ තේ නිෂ්පාදනය, ඉහළ මිල ගණන් හමුවේ දීර්ගත් වීම සහ විශේෂයෙන්ම, වසරේ දෙවන භාගය තුළදී ප්‍රධාන වශයෙන් තේ වගා කරනු ලබන ප්‍රදේශවල පැවති හිතකර කාලගුණික තත්ත්වය සහ කර්මාන්තශාලා ඉහළ ධාරිතාවයෙන් ක්‍රියාත්මක වීමත් සමඟ තේ නිෂ්පාදනය ඉහළ ගියේය. කිරි, බිත්තර සහ මාංශ වර්ග බොහොමයක නිෂ්පාදනය ඉහළ යෑමත් සමඟ 2017 වසරේදී පශු සම්පත් අංශය ද ධනාත්මක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. කෙසේ වෙතත්, මිරිදිය මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනයේ ඉහළ යෑමේ බලපෑම මුහුදු මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය අඩු වීම තුළින් සමනය වූ හෙයින් මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය පසුගිය වසර හා සැසඳූ විට බොහෝ දුරට නොවෙනස්ව පැවතුණි. ජනගහනයේ සමස්ත සුඛසාධනය උදෙසා කෘෂිකාර්මික අංශයේ වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගනිමින්, මෙම අංශය සඳහා රජය විසින් සුවිශාල සහයෝගයක් ලබාදෙන ලදී.

ඉදිකිරීම් සහ පහල් හා කැණීම් ක්‍රියාකාරකම්වල පසුබෑමත් සමඟ 2017 වසරේදී කර්මාන්ත ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් මන්දගාමී විය. යුද්ධය නිමා වීමෙන් පසු අවධිය තුළ සමස්ත ආර්ථික වර්ධනයට සැලකිය යුතු දායකත්වයක් සැපයූ ඉදිකිරීම් අංශය 2016 වසරේදී වාර්තා කරන ලද සියයට 8.3 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2017 වසරේදී සියයට 3.1 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් මන්දගාමී විය. මේ අතර, පහල් හා කැණීම් කටයුතුවලද පෙර වසරේ වාර්තා කරන ලද සියයට 14.4 ක ඉහළ වර්ධන වේගයට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී සියයට 5.9 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් මන්දගාමී වීමක් දක්නට ලැබුණි. විදුලිය, ජලය හා කසළ කළමනාකරණ කටයුතුවල එකතු කළ අගය මත වූ දායකත්වය ද 2016 වසරේ වාර්තා කරන ලද සියයට 10.1 සිට සියයට 3.9 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, මූර්ත ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 15.7 ක් පමණ වන නිෂ්පාදන කර්මාන්ත අංශය 2016 වසරේදී වාර්තා කළ සියයට 3.2 ක වර්ධන වේගය හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී සියයට 3.9 ක් වූ ඉහළ වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. ඇගයුම්, රබර් හා ප්ලාස්ටික් වැනි අපනයන ඉලක්ක කරගත් නිෂ්පාදනවල හිතකර වර්ධනය මෙන්ම, විශාල ලෙස දේශීය වෙළඳපොළ ඉලක්ක කරමින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන ආහාර හා වෙනත් ලෝහ නොවන ඛනිජමය ද්‍රව්‍ය, කර්මාන්ත අංශයෙහි මෙම වර්ධනය සඳහා දායක විය. පෞද්ගලික අංශයේ ඉහළ සහභාගිත්වයක් සහිතව රටේ කර්මාන්ත ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම කෙරෙහි 2017 වසරේදී කර්මාන්ත අංශයෙහි ප්‍රවර්ධනය වෙනුවෙන් රජය විසින් ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග යොමු විය.

1.3 සංඛ්‍යා සටහන
කර්මාන්ත මූල්‍ය අනුව ස්ථාවර මිල (2010) යටතේ දළ ජාතික ආදායම (අ)(ආ)

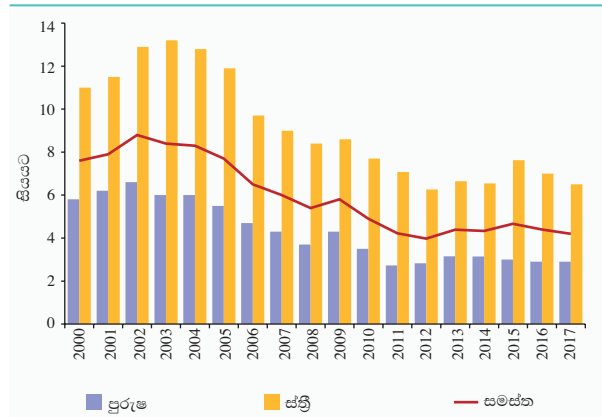
ආර්ථික කටයුතු	වටිනාකම (රු. මිලියන)		ද.දේ.නි. සඳහා දායකත්වය (%)		වෙනස්වීමේ අනුපාතිකය (%)		වෙනස්වීම සඳහා දායකත්වය (%)	
	2016 (අැ)	2017	2016 (අැ)	2017	2016 (අැ)	2017	2016 (අැ)	2017
කෘෂිකර්මාන්තය, වන වගාව හා ධීවර කර්මාන්තය	644,262	639,273	7.1	6.9	-3.8	-0.8	-6.6	-1.8
කෘෂිකර්මාන්තය සහ වන වගාව	525,433	521,030	5.8	5.6	-5.0	-0.8	-7.1	-1.6
ධීවර කර්මාන්තය	118,829	118,243	1.3	1.3	1.6	-0.5	0.5	-0.2
කර්මාන්ත	2,399,285	2,492,286	26.6	26.8	5.8	3.9	34.0	33.1
පතල් සහ කැණීම් කර්මාන්ත	218,587	231,516	2.4	2.5	14.4	5.9	7.1	4.6
නිෂ්පාදන කර්මාන්ත	1,403,905	1,459,071	15.5	15.7	3.2	3.9	11.1	19.6
විදුලිය, ගෑස්, ජලය සහ කසළ කළමනාකරණය	130,861	135,952	1.4	1.5	10.1	3.9	3.1	1.8
ඉදිකිරීම්	645,933	665,747	7.1	7.1	8.3	3.1	12.7	7.0
සේවාවන්	5,124,016	5,289,227	56.7	56.8	4.7	3.2	59.3	58.8
වෙළඳාම, ප්‍රවාහන සේවාවන්, නවාතැන් සැපයීම සහ ආහාරපාන සැපයීමේ සේවාවන්	2,083,262	2,135,987	23.1	22.9	4.0	2.5	20.8	18.8
තොරතුරු සහ සන්නිවේදන කටයුතු පිළිබඳ සේවාවන්	52,827	58,203	0.6	0.6	8.0	10.2	1.0	1.9
මූල්‍ය, රක්ෂණය හා නිවාස අයිතිය සහ දේපළ වෙළඳාම	1,163,600	1,245,261	12.9	13.4	9.2	7.0	25.5	29.0
වෘත්තීයමය සේවාවන් සහ වෙනත් පෞද්ගලික සේවාවන්	1,037,514	1,072,260	11.5	11.5	0.9	3.3	2.5	12.4
රාජ්‍ය පරිපාලනය, ජාතික ආරක්ෂාව, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය සහ සමාජ ආරක්ෂණ සේවාවන්	786,812	777,516	8.7	8.3	4.9	-1.2	9.5	-3.3
මූලික මිලගණන් අනුව සමස්ත එකතු කළ අගය	8,167,563	8,420,786	90.4	90.4	4.3	3.1	86.8	90.1
හාණ්ඩ හා සේවා මත අය කෙරෙන බදු - සහනාධාර	866,727	894,702	9.6	9.6	6.3	3.2	13.2	9.9
වෙළඳපොළ මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය	9,034,290	9,315,488	100.0	100.0	4.5	3.1	100.0	100.0
විදේශීය ඉද්ධ ප්‍රාථමික ආදායම	-239,263	-252,040			-11.4	-5.3		
වෙළඳපොළ මිල අනුව දළ ජාතික ආදායම	8,795,027	9,063,448			4.3	3.1		

(අ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු පදනම් වේ.
 (ආ) කාචකාලික
 (ඇ) සංශෝධිත
 මූලය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

මූර්ත ද.දේ.නියෙන් සියයට 56 කට වැඩි දායකත්වයක් සපයන සේවා අංශයෙහි ක්‍රියාකාරකම් 2017 වසරේදී මධ්‍යස්ථ ලෙස වර්ධනය විය. 2016 වසරේදී සියයට 4.7 ක් වූ සේවා ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල වර්ධනය, 2017 වසරේදී සියයට 3.2 ක් දක්වා අඩු වූ අතර, ඒ සඳහා විශේෂයෙන්ම, රාජ්‍ය පරිපාලනය හා ජාතික ආරක්ෂාව ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් අඩු වීම සහ ප්‍රවාහන සේවා මන්දගාමී වීම හේතු විය. ඒ අනුව, ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 10 කට වැඩි දායකත්වයක් සපයන ප්‍රවාහන කටයුතු සියයට 0.9 ක සුළු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. කෙසේ වුවද, 2017 වසර තුළදී මූල්‍ය සේවාවල සිදු වූ සියයට 9.4 ක කැපී පෙනෙන වර්ධනය සේවා ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල වර්ධනය සඳහා දායක විය. තවද, තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම සහ අනෙකුත් පෞද්ගලික සේවා ක්‍රියාකාරකම්, පිළිවෙලින්, සියයට 3.8 කින් සහ සියයට 3.2 කින් වර්ධනය වූ අතර, එය සේවා අංශයෙහි වර්ධනය සඳහා දායක විය.

සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය, පෙර වසරේදී පැවති සියයට 4.4 සිට 2017 වසරේදී සියයට 4.2 ක් දක්වා පහත වැටුණි. සමස්ත සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය අඩු

1.3 රූප සටහන
සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය

මූලය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

1

මට්ටමක පැවතියද, තරුණ ප්‍රජාව, ඉහළ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් සහිත පුද්ගලයන් සහ කාන්තාවන් අතර පවතින ඉහළ සේවා විද්‍යාත්මක දීර්ඝකාලීන ගැටලුවක් වී ඇත. කෙසේ වුවද, 2017 වසරේදී කාන්තාවන් හා තරුණයන් අතර සේවා විද්‍යාත්මක පහත වැටුණි. ස්ත්‍රී සේවා විද්‍යාත්මක අනුපාතිකය 2016 වසරේදී පැවති සියයට 7.0 සිට 2017 වසරේදී සියයට 6.5 ක් දක්වා පහත වැටුණු අතර, පුරුෂ සේවා විද්‍යාත්මක අනුපාතිකය සියයට 2.9 ක් ලෙස නොවෙනස්ව අඩු මට්ටමක පැවතුණි. තවද, අවුරුදු 15-24 අතර තරුණ වයස් කාණ්ඩයෙහි සේවා විද්‍යාත්මක පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 21.6 සිට 2017 වසරේදී සියයට 18.6 ක් දක්වා පහත වැටුණි. විශේෂයෙන්ම, ස්ත්‍රී ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතිකය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් සේවා විද්‍යාත්මක අනුපාතිකය මෙලෙස පහත වැටුණි. ස්ත්‍රී ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතිකය 2016 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 35.9 සිට 2017 වසරේදී සියයට 36.6 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, පුරුෂ ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතිකය පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 75.1 සිට 2017 වසරේදී සියයට 74.5 දක්වා සුළු වශයෙන් පහත වැටුණි. මේ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන්, කර්මාන්ත හා සේවා අංශවල සේවා නියුක්තිය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී සේවා නියුක්ත පුද්ගලයන් සංඛ්‍යාව සියයට 3.3 කින් ඉහළ ගියේය. රාජ්‍ය සේවයේ ප්‍රමාණය සමස්තයක් ලෙස නොවෙනස්ව පවතින අතර, සේවා නියුක්තිය ඉහළ යෑම තුළින් රැකියා උත්පාදනයෙහි පෙර දක්නට ලැබුණු ප්‍රවණතාවල වෙනස් වීමක් සහ දැඩි ලෙස සීමා වී ඇති රාජ්‍ය මූල්‍ය පරිසරයක් තුළ පෞද්ගලික අංශයේ ව්‍යාප්තිය මගින් රැකියා උත්පාදනය සඳහා වඩාත් තීරසාර මාවතක් පවතින බව පෙන්වුම් කෙරේ. කෙසේ වුවද, කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල ක්‍රියාකාරිත්වය පහළ යෑම හේතුවෙන් 2017 වසරේදී කෘෂිකාර්මික අංශය තුළ සේවා නියුක්ත පුද්ගලයන් සංඛ්‍යාව සියයට 26.1 ක් දක්වා පහත වැටුණි. විදේශ සේවා නියුක්තියන් සැලකීමේදී, සමාජයට සිදු වන අයහපත් බලපෑම සැලකිල්ලට ගෙන විදේශ රැකියා සඳහා පිටත්වන නුපුහුණු කාන්තා ප්‍රමාණය අඩු කිරීමට රජය විසින් ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග සහ මැදපෙරදිග රටවල පැවති භූ-දේශපාලනික අස්ථාවරභාවය හේතුවෙන් ශ්‍රමිකයන් සඳහා පැවති අඩු ඉල්ලුම නිසා 2017 වසරේදී විදේශ රැකියා සඳහා පිටත්ව යෑම සියයට 12.6 කින් පහත වැටුණි. සමස්තයක් ලෙස, ශ්‍රම ඵලදායීතාව පළමු කාර්තු තුන තුළදී සුළු වශයෙන් අඩු වූ අතර, අනෙකුත් අංශවලට සාපේක්ෂව කෘෂිකාර්මික අංශයේ ඵලදායීතා මට්ටම සැලකිය යුතු ලෙස අඩු මට්ටමක පැවතුණි.

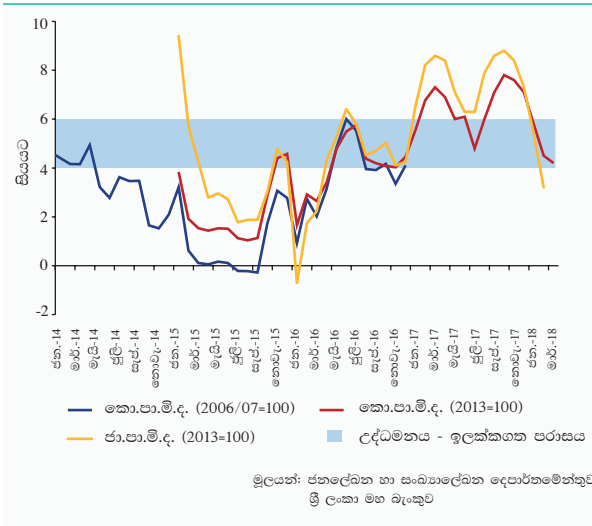
දරිද්‍රතා මට්ටම් අඛණ්ඩව පහළ වැටුණු අතර, ආර්ථිකයේ ආදායම් බෙදීයෑමේ විෂමතාවයෙහි ද සුළු වර්ධනයක් දැකිය හැකි විය. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලද 2016 ගෘහ ඒකක ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිඵල මත පදනම්ව, ජනගහන දරිද්‍රතා මට්ටම, 2012/13 සමීක්ෂණයේ දී වාර්තා වූ සියයට 6.7 සිට සියයට 4.1 ක් දක්වා අඩු විය. දරිද්‍රතා මට්ටම්වල අඩු වීම සියලුම අංශවල දැකිය හැකිවූ අතර, නාගරික, ග්‍රාමීය හා වතු අංශවල ජනගහන දරිද්‍රතා මට්ටම, පිළිවෙළින්, සියයට 1.9, සියයට 4.3 සහ සියයට 8.8 දක්වා අඩු විය. දරිද්‍රතා මට්ටම් අඛණ්ඩව අඩු වුවද, ජනගහනයෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් තවමත් දරිද්‍රතා රේඛාවට ආසන්නව එයට ඉහළින් සිටින අතර, ස්වාභාවික ආපදා සහ රෝග වැනි අනපේක්ෂිත සිදුවීම් හේතුවෙන් ඔවුන් යළිත් දරිද්‍රතාවට ගොදුරු වීමට අවකාශ ඇති බව එමගින් පිළිබිඹු වෙයි. එබැවින්, සවිබල ගැන්වීම හා ඵලදායී සමාජ ආරක්ෂණ ජාල තුළින් අඩු ආදායම්ලාභී පවුල්වල ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම කෙරෙහි යොමු වූ ක්‍රියාමාර්ග අඛණ්ඩව අනුගමනය කිරීම වැදගත් වේ. මේ අතර, ගිනි සංගුණකය මත පදනම්ව, ගෘහ ඒකකවල ආදායම් බෙදීයෑමේ විෂමතාව 2012/13 ගෘහ ඒකක ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණයේ දී වාර්තා වූ 0.48 සිට 2016 සමීක්ෂණයට අනුව 0.45 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය.

2017 වසරේදී මතුපිට උද්ධමනය සමස්තයක් වශයෙන් ඉලක්කගත අගයට වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවති අතර, වසරේ අවසාන භාගයේදී මූලික උද්ධමනය අපේක්ෂිත මට්ටමෙහි ස්ථාවරව පැවතුණි. මහ බැංකුව විසින් දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් ක්‍රියාත්මක කළ ද, කාලගුණය ආශ්‍රිතව සැපයුම් අංශයේ සිදුවූ අවහිරතා හේතුවෙන් ආහාර උද්ධමනය ඉහළ යෑම, මතුපිට උද්ධමනය අනපේක්ෂිත ලෙස ඉහළ යෑමට හේතු විය. එකතු කළ අගය මත බද්ද හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන ලද සංශෝධන සහ ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළ තුළ භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ මට්ටමක පැවතීම ද උද්ධමනය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම සඳහා හේතු විය. ඒ අනුව, ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකයෙහි (ජා.පා.මි.ද., 2013=100) සහ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයෙහි (කො.පා.මි.ද., 2013=100) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස මගින් මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය, 2017 වසරේ පළමු කාර්තුවේ ද, ඉන්පසුව අවසාන කාර්තුවේ ද ඉහළම අගයන්වල පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, ඉහළ මිල ගණන් පාලනය කිරීමේ අරමුණින් රජය විසින් අනුගමනය කරනු ලැබූ පියවර හේතුවෙන් ආහාර උද්ධමනය පහළ යෑම

1.4 රූප සටහන
මතුපිට උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)

වසර අවසානයේදී උද්ධමනය අඩු වීමට උපකාරී විය. 2017 මාර්තු මාසයේදී සියයට 8.6 ක් ලෙස පැවති ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය, ඉන්පසුව ක්‍රමික අඩුවීමක් වාර්තා කළ අතර, 2017 ඔක්තෝබර් මාසයේදී සියයට 8.8 ක උපරිම මට්ටමක් වාර්තා කළේය. කෙසේ වෙතත්, 2017 වසර අවසානයේදී උද්ධමනය සියයට 7.3 ක් දක්වා පහළ ගියේය. එවැනිම ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරමින් කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය, 2017 මාර්තු මාසයේදී සියයට 7.3 ක් දක්වා ඉහළ ගොස්, 2017 ඔක්තෝබර් මාසයේදී සියයට 7.8 ක උපරිම අගයක් වාර්තා කළ අතර, 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 7.1 ක් දක්වා අඩු විය. ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය මතුපිට උද්ධමනය, 2016 වසර අවසානයේදී වාර්තා කළ සියයට 4.0 හා සැසඳීමේ දී 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 7.7 ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය මතුපිට උද්ධමනය, 2016 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 4.0 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 6.6 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, ආහාර උද්ධමනය තියුණු ලෙස පහළ යෑමත් සමඟ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත උද්ධමනය 2018 පළමු කාර්තුවේදී අඩු විය. ඒ අනුව, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 2018 වසරේ පෙබරවාරි මාසයේදී සියයට 3.2 ක් දක්වා අඩුවූ අතර, කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනය 2018 මාර්තු මාසයේදී සියයට 4.2 ක් දක්වා අඩු විය. මේ අතර, මහ බැංකුවේ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තුළින් මැඩ පවත්වන ලද ඉල්ලුම් පීඩන පිළිබිඹු කරමින්, 2017 වසරේ දෙවන භාගයේ දී මූලික උද්ධමනය අඩු මට්ටමක පැවතුණි.

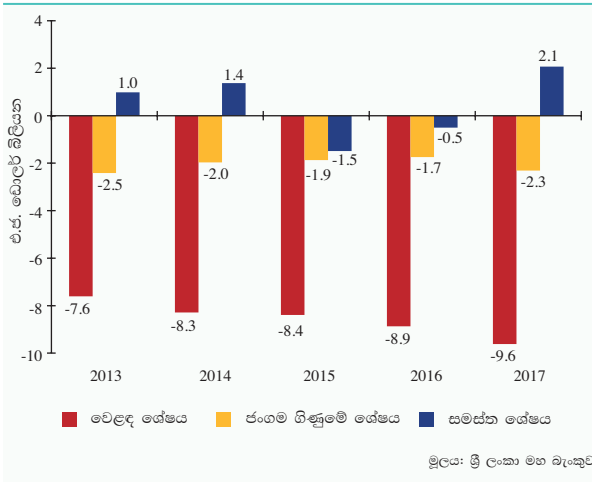
ඒ අනුව, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය, 2016 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 6.7 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 2.7 ක් දක්වා අඩු විය. කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනයද, 2016 අවසානයේ පැවති සියයට 5.8 හා සැසඳීමේදී 2017 අවසානය වන විට සියයට 4.3 ක් දක්වා අඩු විය. 2018 වසර මුලදී මූලික උද්ධමනයෙහි තවදුරටත් අඩු වීමක් දක්නට ලැබුණු අතර, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2018 පෙබරවාරි මාසයේදී සියයට 2.0 ක් වූ අතර, කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2018 මාර්තු මාසය වන විට සියයට 3.4 ක් දක්වා අඩු විය.

විදේශීය අංශයේ වර්ධනයන්

ජංගම ගිණුමේ දක්නට ලැබුණු පසුබෑම හමුවේ වුවද, මූල්‍ය ගිණුම වෙත වූ විදේශ විනිමය ලැබීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, 2017 වසරේදී ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය අංශය ක්‍රමයෙන් වර්ධනය විය. 2017 වසරේදී වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයන ආදායමෙහි අංක දෙකක සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා වූ අතර, ඒ සඳහා යුරෝපා සංගමයේ විශේෂ ප්‍රතිලාභ සහිත වෙළඳ වරණය පිළිබඳ පොදු ක්‍රමය (ජී.එස්.පී.පී.පී.පී) යටතේ වන සහන නැවත ස්ථාපිත වීම සහ ආයතනික හා ප්‍රතිපත්තිමය අනුග්‍රහය ශක්තිමත් වීම යම්තාක් දුරකට උපකාරී විය. කෙසේ වුවත්, අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉහළ ගිය ආනයන වියදම, විශේෂයෙන්ම අයහත් කාලගුණික තත්ත්වයන්ගෙන් වූ බලපෑම කළමනාකරණය කිරීම සඳහා සහල් සහ ඉන්ධන ආනයනය කිරීම ඉහළ යෑම මෙන්ම රත්‍රන් ආනයනය ඉහළ යෑම, වසර තුළදී වෙළඳ හිඟය පුළුල් වීමට හේතු විය. පොලී ගෙවීම් සහ සෘජු ආයෝජන ව්‍යාපාරවල ප්‍රතිආයෝජනය කරන ලද ඉපැයුම් ඉහළ යෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොටගෙන වර්ෂය තුළදී ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟය ද පුළුල් විය. ප්‍රවාහන සහ පරිගණක සේවා අංශවල හිතකර වර්ධනය, සේවා අපනයන ඉපැයුම් ඉහළ යෑම සඳහා දායක වුවද, ධාවන පටය අලුත්වැඩියා කිරීමේ කටයුතු හේතුවෙන් බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළෙහි මෙහෙයුම් කටයුතු අර්ධ වශයෙන් සිදුවීම සහ ඩොංගු රෝග ව්‍යාප්තිය ඉහළ යෑම නිසා සංචාරක පැමිණීම් අඩුවීම තුළින් එම ඉපැයුම් මන්දගාමී වීම, සේවා ගිණුමේ ලැබීම්හි අපේක්ෂිත වර්ධනය අඩු වීමට බලපෑවේය. 2017 වසරේදී විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ පහත වැටුණු අතර, ඒ සඳහා භූදේශපාලනික අස්ථාවරත්වය සහ 2017 වසරේ මාස ගණනාවක් පුරා ඛනිජ තෙල් මිල ගණන් සාපේක්ෂ ලෙස පහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් මැදපෙරදිග ආර්ථිකයන්හි වර්ධනය මන්දගාමී වීම යම්තාක් දුරකට

1

1.5 රජය සටහන ගෙවුම් තුලනය

බලපෑවේය. වෙළඳ, සේවා සහ ප්‍රාථමික හා ද්විතියික ආදායම් ගිණුම්වල මෙම ප්‍රවණතාවල බලපෑම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේදී, සියයට 2.1 ක් වූ විදේශීය ජංගම ගිණුමේ හිඟය 2017 වසරේදී සියයට 2.6 ක් දක්වා පුළුල් විය. මීට වඩා වෙනස් තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරමින්, ගෙවුම් ශේෂයේ මූල්‍ය ගිණුම, විශේෂයෙන්ම වසරේ අවසාන කාර්තූ තුළ කුලී සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වූ අතර, ඒ සඳහා විදේශීය සෘජු ආයෝජන ලැබීම්වල මෙතෙක් පැවති ඉහළම අගය වාර්තා වීම, රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ සහ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ වෙත වූ විදේශීය ආයෝජන, එකොළොස්වන ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවේ ලැබීම්, විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකමෙහි ලැබීම්, ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ වාරික දෙකක් ලැබීම සහ රජය හා පෞද්ගලික අංශය වෙත වූ අනෙකුත් විදේශ විනිමය ලැබීම් හේතු විය. මෙම වර්ධනයන් පිළිබිඹු කරමින්, 2017 වසරේදී, ගෙවුම් තුලනයෙහි සමස්ත ශේෂය එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.1 ක අතිරික්තයක් වාර්තා කළේය. දළ නිල සංචිත වත්කම් තත්ත්වය 2016 වසර අවසානයේදී පැවති එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 6.0 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 8.0 ක හිතකර මට්ටමක් කරා ළඟා වෙමින් ප්‍රමාණාත්මකව සහ ගුණාත්මකව වර්ධනය වූ අතර, බැංකු සමඟ පවත්වාගෙන යනු ලැබූ විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් ආකාරයෙන් වූ කෙටිකාලීන වගකීම්, 2016 වසර අවසානයේ පැවති එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.5 සිට 2017 වසර අවසානයේදී එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.5 දක්වා අඩු විය. විදේශීය අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි වර්ධනය සමඟම විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වඩා පුළුල් කිරීමට සහ

සංවර්ධනය කිරීමට ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග තුළින් මහ බැංකුවට වර්ෂය තුළදී වඩාත් වෙළඳපොළ පදනම් කරගත් විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීමට හැකි විය. මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙන් ගුද්ධ වශයෙන් එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.7 ක් අවශෝෂණය හමුවේ වුවද, 2017 වසරේදී එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව රුපියල සියයට 2.0 කින් පමණක් අවප්‍රමාණය වෙමින්, රුපියලෙහි බාහිර වටිනාකම සාපේක්ෂව ස්ථාවර මට්ටමක පැවතිණි.

අපනයන ආදායමේ දක්නට ලැබුණු සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම අහිභවා ආනයන වියදම අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2017 වසර තුළදී වෙළඳ හිඟය පුළුල් විය. වෙළඳ හිඟය, 2016 වසරේදී වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 8,873 ට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 9,619 ක් දක්වා පුළුල් විය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස වෙළඳ හිඟය, පෙර වසරේ පැවති සියයට 10.9 හා සැසඳීමේ දී 2017 වසරේ සියයට 11.0 ක් විය.

2000 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 33.3 ක්ව පැවති අපනයන ආදායම 2016 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 12.6 ක් දක්වා පහළ යෑම හේතුවෙන් දක්නට ලැබුණු දුර්වල ක්‍රියාකාරීත්වය වෙනස් කරමින් 2017 වසර තුළදී අපනයන ආදායම, වටිනාකම අනුව සැලකීමේදී මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළම අගය සනිටුහන් කරමින් යම්කිසි ප්‍රගතියක් අත්කර ගත්තේය. මේ අනුව, 2017 වසර තුළදී අපනයන ආදායම එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 11,360 ක් දක්වා සියයට 10.2 කින් වර්ධනය විය. යුරෝපා සංගමය මගින් ලබාදෙන ජී.එස්.පී.ප්ලස් සහනය නැවත ලබා ගැනීම, විදේශීය ඉල්ලුම යථා තත්ත්වයට පත්වීම, අපනයන හා සම්බන්ධ කර්මාන්තවල ආයෝජනය පුළුල් වීම, ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළෙහි භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යෑම, හිතකර විදේශ වෙළඳ ප්‍රතිපත්තිය සහ ආයතනික සහාය ශක්තිමත් වීම සහ මහ බැංකුව මගින් නම්‍යශීලී විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියක් පවත්වා ගෙන යෑමෙහි හිතකර බලපෑම අපනයන ආදායමෙහි වර්ධනය සඳහා හේතු විය. වසර තුළදී සමස්ත අපනයන ක්‍රියාකාරීත්වය වර්ධනය වීම සඳහා හේතු (සියයට 20.5), රෙදිපිළි හා ඇඟලුම් (සියයට 3.0) බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත (සියයට 51.4) සහ කුළුබඩු (සියයට 28.1) අපනයන ආදායම් ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. සමස්ත අපනයනවලින් සියයට 44 ක් පමණ වන රෙදිපිළි හා ඇඟලුම් අපනයන ආදායම ඉතිහාසයේ ප්‍රථම වරට එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 5 ඉක්මවීය. ඇතැම් අංශවල සැලකිය යුතු ක්‍රියාකාරීත්වයක් දක්නට ලැබුණ ද, 2017 වසර තුළදී පොල් (සියයට -4.9), මැණික්, දියමන්ති හා

ස්වර්ණාභරණ (සියයට -6.0) සහ සම්භාණ්ඩ, සංචාරක භාණ්ඩ හා පාවහන් (සියයට -4.4) අපනයන ආදායම් පහළ ගියේය. සමස්ත අපනයන ආදායමෙන් සියයට 25.6 ක් වාර්තා කරමින් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන අපනයන ගැනුම්කරු ලෙස තවදුරටත් පැවති අතර, ඊට අමතරව, එක්සත් රාජධානිය (සියයට 9.1), ඉන්දියාව (සියයට 6.1), ජර්මනිය (සියයට 4.8) සහ ඉතාලිය (සියයට 4.6) ප්‍රධාන අපනයන ගැනුම්කරුවන් ලෙස පැවතුණි. අපනයන ආදායමේ වර්ධනයට සමගාමීව, සමස්ත අපනයන පරිමා දර්ශකය සියයට 7.6 කින් වර්ධනය වූ අතර, එ.ජ. ඩොලර්වලින් ගණනය කරන ලද අපනයන මිල දර්ශකය සියයට 2.4 කින් වර්ධනය විය.

2017 වසරේදී ආනයන වියදම සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වූ අතර, අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ආනයන පරිමාව ඉහළ යෑම සහ ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළෙහි භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යෑම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මේ අනුව, 2017 වසර තුළදී ආනයන වියදම එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 20,980 ක් දක්වා සියයට 9.4 කින් වර්ධනය වූ අතර, ඉන්ධනමය නොවන ආනයන වියදම එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 17,552 ක් දක්වා සියයට 5.1 කින් වර්ධනය විය. වසර තුළදී ඉන්ධන ආනයන වියදම එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 3,428 ක් දක්වා සියයට 38.2 කින් වර්ධනය වූ අතර, ජල පෝෂක ප්‍රදේශවල පැවති වියළි කාලගුණික තත්ත්වය හේතුවෙන් දේශීය විදුලිබල උත්පාදන අංශය වෙතින් වූ ඉහළ ඉල්ලුම නිසා ආනයන පරිමාව ඉහළ යෑම මෙන්ම, ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළෙහි බන්ධන තෙල් මිල ගණන් ඉහළ මට්ටමක පැවතීම මේ සඳහා බලපෑවේය. 2016 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 13 ක්ව පැවති සහල් ආනයන වියදම, 2017 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 301 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර, අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වය හේතුවෙන් දේශීය වෙළඳපොළෙහි පැවති සහල් හිඟය සපුරා ගැනීම සඳහා සහල් ආනයනය මත පනවා තිබූ බදු අඩු කිරීමේ බලපෑම මෙයට හේතු විය. මීට අමතරව, මෙම වසර තුළදී දියමන්ති, වටිනා ගල් හා ලෝහ (සියයට 50.1), මූල ලෝහ (සියයට 37.8) සහ තිරිඟු හා ඉරිඟු (සියයට 43.1) ආනයනය සඳහා වූ වියදම ද සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකාවේ සහ ඉන්දියාවේ රත්‍රන් ආනයන මත පනවා ඇති තීරු බදුවල වෙනස මගින් වාසි ලබාගැනීම සඳහා කෙරෙන රත්‍රන් ආනයනය කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, යන්ත්‍ර සූත්‍ර හා උපකරණ (සියයට -4.4), සීනි (සියයට -25.2), කුළුබඩු (සියයට -29.7) සහ පොහොර (සියයට -24.9) ආනයන වියදම පහළ ගියේය. සමස්ත ආනයන වියදමෙන් සියයට 21.6 කට දායක වෙමින් ඉන්දියාව 2017 වසරේදී නැවතත්

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ආනයන ප්‍රභවය බවට පත්වූ අතර, චීනය (සියයට 18.9), එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය (සියයට 8.1), සිංගප්පූරුව (සියයට 6.4) සහ ජපානය (සියයට 4.9) අනෙකුත් ප්‍රධාන ආනයන ප්‍රභව විය. සමස්ත ආනයන පරිමා දර්ශකය සියයට 8.1 කින් ඉහළ ගිය අතර, එ.ජ. ඩොලර්වලින් අගය කර ඇති ආනයන මිල දර්ශකය සියයට 1.2 කින් ඉහළ ගියේය.

වෙළඳ හිඟය පුළුල් වීම, සංචාරක ඉපැයීම් මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පැවතීම, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ අඩුවීම සහ ඉහළ පොලී ගෙවීම් හා සෘජු ආයෝජන ව්‍යාපාර විසින් ප්‍රතිආයෝජනය කරන ලද ඉපැයීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2017 වසරේ විදේශීය ජංගම ගිණුමේ හිඟය පුළුල් විය. සංචාරක ඉපැයීම් මන්දගාමී වීම හමුවේ වුවද, ප්‍රවාහන සහ පරිගණක සේවා උප අංශවල හිතකර වර්ධනයත් සමඟ, සේවා ගිණුම අඛණ්ඩව අතිරික්තයක් වාර්තා කළේය. ඒ අනුව, ගෙවුම් තුලනයේ සේවා ගිණුමෙහි 2016 වසරේ වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,879 ක අතිරික්තයට සාපේක්ෂව 2017 වසරේ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 3,338 ක අතිරික්තයක් වාර්තා විය. සංචාරකයෙකුගේ සාමාන්‍ය දෛනික වියදම සහ සංචාරකයෙකු මෙරට ගත කරන සාමාන්‍ය කාලය ඉහළ යෑම නිසා සංචාරක ඉපැයීම් 2017 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 3,925 ක් දක්වා සියයට 11.6 කින් වර්ධනය විය. මූලික වශයෙන්, පොලී ගෙවීම් සහ සෘජු ආයෝජන ව්‍යාපාරවල ප්‍රතිආයෝජනය කරන ලද ඉපැයීම් වශයෙන් වූ විදේශ විනිමය ගෙවීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟය පෙර වසරේ වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,202 ට සාපේක්ෂව එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,355 ක් දක්වා පුළුල් විය. 2016 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 3.7 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේ විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 7,164 ක් දක්වා සියයට 1.1 කින් අඩු වීමත් සමඟ, ද්විතීයික ආදායම් ගිණුම මන්දගාමී තත්ත්වයක පැවතුණි. මෙම වර්ධනයන් පිළිබිඹු කරමින් ජංගම ගිණුමේ හිඟය එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,309 ක් දක්වා පුළුල් වූ අතර, එය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2016 වසරේදී පැවති සියයට 2.1 හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී සියයට 2.6 කට සමාන විය.

2017 වසර තුළදී මූල්‍ය ගිණුමෙහි ශුද්ධ වගකීම්වල වෙනස්වීම් මෙන්ම, ශුද්ධ වත්කම් අත්කර ගැනීම් පසුගිය වසර සමඟ සැසඳීමේදී කැපීපෙනෙන ලෙස වර්ධනය විය. ශුද්ධ පදනම මත, වගකීම්වල වෙනස්වීම් 2016 වසරේදී වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,213 හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 5,128 ක් වූ අතර, ශුද්ධ මූල්‍ය වත්කම් අත්කර ගැනීම් 2016 වසරේදී

1

පැවති එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 31 හා සැසඳීමේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,944 ක් ලෙස වාර්තා විය. සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව වර්ධනය වීමත් සමඟ ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින් රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළෙහි විදේශීය ආයෝජනවල කැපී පෙනෙන ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළ අතර, 2017 වසරේ දෙවන කාර්තුවේ සිට මූල්‍ය ගිණුම වෙත වූ ලැබීම් කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ ගියේය. මූලික වශයෙන්, හම්බන්තොට වරාය ව්‍යාපෘතිය සහ කොළඹ වරාය නගර ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් ලත් විදේශීය ආයෝජන තුළින් සවිමත් වූ විදේශීය සෘජු ආයෝජන මෙතෙක් ලද ඉහළම වාර්ෂික අගය 2017 වසරේදී වාර්තා කළ අතර, එමගින් මූල්‍ය ගිණුම තවදුරටත් ශක්තිමත් විය. එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.5 ක් වූ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව, එ.ජ. ඩොලර් බිලියනයක විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම් ලැබීම් සහ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 419 ක ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙහි තුන්වන හා හතරවන වාරික තුළින් ලද ලැබීම් මූල්‍ය ගිණුම වෙත වූ අනෙකුත් ප්‍රධාන ලැබීම් විය. 2017 වසර තුළදී හිමිකම් කොටස් ලෙස වූ විවිධ ආයෝජන එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 359 ක ශුද්ධ ලැබීමක් වාර්තා කළේය. මූල්‍ය ගිණුමේ ප්‍රධාන ගෙවීම් ලෙස ලංකා බැංකුව මගින් නිකුත් කළ වසර පහක පරිණත කාලයකින් යුත් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 500 ක ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කරය කල්පිරීම, ඉන්දියානු සංචිත බැංකුව සමඟ පැවති එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 400 ක ජාත්‍යන්තර විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුමේ ඉතිරි කොටස ගෙවා නිම කිරීම, රජය විසින් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,320 ක විදේශීය ණය ගෙවීම ඇතුළත් විය. මේ අතර, 2009 වසරේදී ලබාගත් ජා.මු. අරමුදලේ සමීපස්ථ ණය පහසුකමෙහි ගෙවීම් 2017 ජූනි මාසය වන විට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සම්පූර්ණ කරන ලදී.

විදේශීය අංශයෙහි වර්ධනයන් පිළිබිඹු කරමින්, අධිණ්ඩුව වසර දෙකක් තුළ සමස්ත ශේෂයෙහි හිඟයක් වාර්තා කරනු ලැබූ ගෙවුම් තුලනය, 2017 වසර සඳහා අතිරික්තයක් වාර්තා කරන ලදී. 2016 වසරේදී වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 500 ක සමස්ත හිඟයට සාපේක්ෂව 2017 වසර සඳහා ගෙවුම් තුලනයෙහි එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,068 ක අතිරික්තයක් වාර්තා විය. 2016 වසර අවසානය වන විට පැවති එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 6.0 ක් වූ දළ නිල සංචිත ප්‍රමාණය 2017 වසර අවසානය වන විට භාණ්ඩ ආනයනික මාස 4.6 කට ප්‍රමාණවත් වන පරිදි එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 8.0 ක් ලෙස ශක්තිමත් මට්ටමක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිවීම තුළින්, ගෙවුම් තුලනයෙහි මෙම වර්ධනයන් පිළිබිඹු විය. වසර තුළදී දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ

වෙතින් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,664 ක ශුද්ධ විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් මිලදී ගැනීම තුළින් ණය නොවන සංචිත ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනයක් වාර්තා වීම සහ දේශීය බැංකු සමඟ පවත්වා ගෙන යනු ලැබූ විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම්වලින් එ.ජ. ඩොලර් බිලියනයක් පමණ පියවීම හේතුවෙන් විදේශීය සංචිතවල සැලකිය යුතු ගුණාත්මක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කෙරුණි. සෘජුවම වෙළඳපොළ වෙතින් කළ මිලදී ගැනීම් හැර, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව තුළින් ලද ලැබීම්, විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම, ජා. මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙහි වාරික දෙක තුළින් ලද ලැබීම් සහ සීමාසහිත වයනා මර්චන්ට් පෝර්ට් හෝල්ඩින්ග් සමාගම (China Merchant Port Holding Company Ltd.) වෙත හම්බන්තොට වරාය මෙහෙයුම් කටයුතු පැවරීමේදී ලැබුණු පළමු ආයෝජන වාරිකය ද තුළින් ලද ලැබීම් වසර තුළදී දළ නිල සංචිත තත්ත්වය ඉහළ යෑම සඳහා උපකාරී විය. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු විදේශීය වත්කම් 2016 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 8.4 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 10.4 ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, එය ආනයනික මාස 6.0 කට සමාන විය.

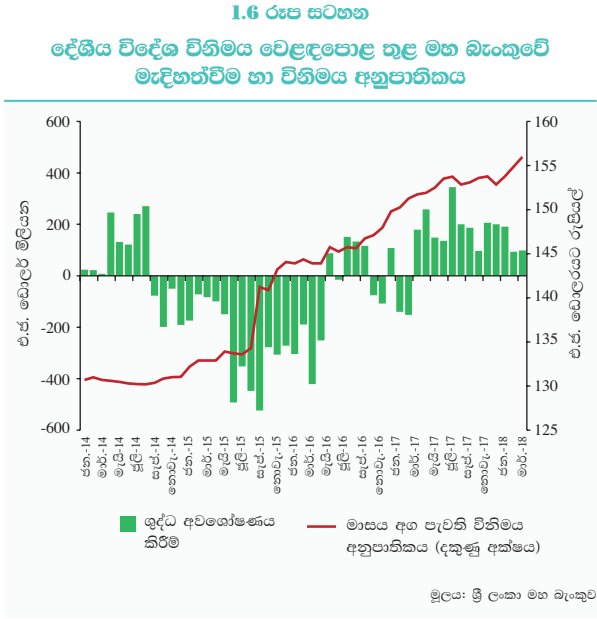
රජය සතු නොපියවා ඉතිරිව ඇති ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම මූලික වශයෙන් හේතු කොටගෙන 2017 වසරේදී ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත විදේශීය ණය ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය. රටෙහි නොපියවා ඇති මුළු විදේශීය ණය ප්‍රමාණය, 2016 වසර අවසානය වන විට පැවති එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 46,418 (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 56.8) සිට 2017 වසර අවසානය වන විට එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 51,824 ක් (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 59.5) දක්වා ඉහළ ගියේය. ප්‍රධාන වශයෙන්ම, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව, විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම සහ ව්‍යාපෘති හා වැඩසටහන් ණය හේතුවෙන් රජයේ විදේශීය ණය ගැනීම් ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය. වසර තුළදී ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ වූ ලැබීම් හමුවේ වුවද, ජා.මු. අරමුදලේ සමීපස්ථ ණය පහසුකම යටතේ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 235 ක් නැවත ගෙවීම සහ ඉන්දියානු සංචිත බැංකුව සමඟ වූ ජාත්‍යන්තර විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම පියවීම හේතුවෙන්, 2017 වසර අවසානය වන විට මහ බැංකුවේ නොපියවා ඉතිරිව ඇති විදේශීය ණය ප්‍රමාණය එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,924 දක්වා අඩු විය. ප්‍රධාන වශයෙන්ම, වාණිජ බැංකු සතු ණය සුරැකුම්පත්වල සිදු වූ අඩු වීම හේතුවෙන් තැන්පතු භාර ගන්නා ආයතනවල නොපියවා ඉතිරිව ඇති විදේශීය ණය ප්‍රමාණය සුළු වශයෙන් අඩු විය. 2017 වසරේදී පෞද්ගලික අංශයේ සමාගම් සතු නොපියවා ඉතිරිව ඇති විදේශීය ණය තත්ත්වය සහ සෘජු ආයෝජන ව්‍යාපාරවල අන්තර්

සමාගම් ණය ලබා ගැනීම් ඉහළ ගිය අතර, රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායවල නොපියවා ඇති ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර අවසානයේදී පැවති තත්ත්වය සමග සැසඳීමේදී විශාල වශයෙන් නොවෙනස්ව පැවතුණි. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීම් සහ පොලී ගෙවීම්වලින් සමන්විත ණය සේවාකරණ ගෙවීම් 2017 වසරේදී ඉහළ ගියේය. 2016 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 3,243 ක් වූ ණය ආපසු ගෙවීම් ප්‍රමාණය, 2017 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 3,156 ක් දක්වා අඩු වූ අතර එයින් රජයේ ණය ආපසු ගෙවීම් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,354 ක් විය. රජයේ ණය ආපසු ගෙවීම් ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම සඳහා, ව්‍යාපෘති මූල්‍යනය සඳහා ලබා ගත් දිගුකාලීන ණය ආපසු ගෙවීම් ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, ඉන්දියානු සංවිත බැංකුව සමග පැවති ජාත්‍යන්තර විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම පියවීම සහ ජා.මු. අරමුදලේ සමීපස්ථ ණය පහසුකම පියවීම ඇතුළත් මහ බැංකුවේ විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් ප්‍රමාණය 2017 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 635 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. ලංකා බැංකුව විසින් නිකුත් කළ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 500 ක වටිනාකමකින් යුත් ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කරය පියවීම සහ පෞද්ගලික අංශය මගින් ලබා ගත් විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශය සහ තැන්පතු භාර ගන්නා ආයතන මගින් සිදු කළ ණය ආපසු ගෙවීම් ඉහළ ගියේය. 2017 වසරේදී පොලී ගෙවීම් ප්‍රමාණය 2016 වසරේදී වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,219 සිට එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,405 දක්වා වැඩි විය. පෞද්ගලික අංශය සහ තැන්පතු භාර ගන්නා ආයතන මගින් වූ පොලී ගෙවීම්වල අඩු වීම අභිභවමින් රජයේ නොපියවා ඇති විදේශීය ණය සහ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර මත වූ පොලී සහ කුපන ගෙවීම් ඉහළ ගියේය.

2017 වසරේදී මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාවට නංවන ලද වෙළඳපොළ මත වඩාත් පදනම් වූ විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තිය හේතුවෙන් වසර තුළදී ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ බාහිර අගය සාපේක්ෂ වශයෙන් ස්ථාවරව පැවතුණි. රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ සහ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ වෙත වූ විදේශීය ආයෝජන ඉහළ යෑම සහ අපනයන ආදායම් දේශීය මුදලට පරිවර්තනය කිරීම හේතුවෙන් විශේෂයෙන්ම, 2017 වසරේ පළමු මාස දෙක තුළ රුපියල මත පැවති අවප්‍රමාණය වීමේ පීඩනය එතැන් සිට අඩු විය. ආයෝජක විශ්වාසය ඉහළ නැංවීම සඳහා උපකාරී වූ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය, විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම සහ ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙහි වාරික දෙකක් ලැබීම හේතුවෙන් අවප්‍රමාණය වීම

සඳහා රුපියල මත පැවති පීඩනය මැඩි මාසයේ සිට තවදුරටත් අඩු විය. මෙම වර්ධනයන් සමඟ විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වර්ධනය කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් වසර තුළදී එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව රුපියල සියයට 2.0 කින් අවප්‍රමාණය වී පුළුල් වශයෙන් ස්ථාවරව පැවතුණි. කෙසේ වුවත්, 2017 වසරේදී එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව අනෙකුත් විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වල විනිමය අනුපාතික හැසිරීම පිළිබඳ කරමින් අනෙකුත් ප්‍රධාන මුදල් වර්ග සියල්ලටම සාපේක්ෂව රුපියල අවප්‍රමාණය විය. එ.ජ. ඩොලරයට සහ අනෙකුත් ප්‍රධාන මුදල් වර්ගවලට සාපේක්ෂව රුපියලෙහි වූ නාමික අවප්‍රමාණය පිළිබඳ කරමින් නාමික සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශක අවප්‍රමාණය විය. 2017 වසරේදී මුදල් වර්ග 5 කින් සැදුම්ලත් පැස මත පදනම් වූ නාමික සඵල විනිමය අනුපාතිකය සියයට 8.68 කින් අවප්‍රමාණය වූ අතර, මුදල් වර්ග 24 කින් සැදුම්ලත් පැස මත පදනම් වූ නාමික සඵල විනිමය අනුපාතිකය සියයට 7.75 කින් අවප්‍රමාණය විය. මේ අතර, වසර අවසානය වන විට දර්ශකාංක 100 සීමාවට ළඟා වෙමින් මුදල් වර්ග 5 කින් සැදුම්ලත් පැස මත පදනම් වූ සහ මුදල් වර්ග 24 කින් සැදුම්ලත් පැස මත පදනම් වූ මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශක ද, පිළිවෙළින්, සියයට 4.83 කින් සහ සියයට 4.85 කින් අවප්‍රමාණය විය. මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතිකයෙහි මෙම නිවැරදි වීම, රටෙහි විදේශීය තරගකාරීත්වය ඉහළ යෑමට උපකාරී වන අතර, එය ඉදිරි කාලය තුළදී ගෙවුම් තුලනයෙහි ජංගම ගිණුමේ හිඟය ක්‍රමයෙන් අඩු වීමට හේතු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

1

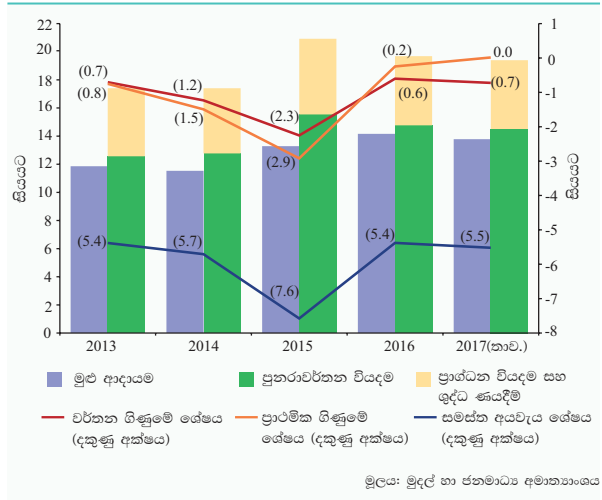
රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ වර්ධනයන්

අයවැය හිඟය සහ රජයේ ණය බර අඩු කර ගැනීමේ අරමුණින් යුතුව රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා වැඩසටහන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 2017 වසරේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය යොමු විය. සමස්ත ශේෂයෙන් පොලී ගෙවීම් ඉවත් කොට ගණනය කරනු ලබන රජයේ ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය, 1992 වසරෙන් පසු ප්‍රථම වතාවට හා 1955 න් පසුව දෙවන වරට, 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 2.1 ක අතිරික්තයක් වාර්තා කළේය. කෙසේ වුවද, රජයේ නිර්-ඉතුරුම් පිළිබිඹු කෙරෙන වර්තන ගිණුමේ හිඟය, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ වාර්තා වූ සියයට 0.6 ට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී සියයට 0.7 දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. තවද, රජයේ ආදායම අඩුවීම සහ නියඟය හා ගවතුර ආපදා සඳහා අනපේක්ෂිත ලෙස වියදම් දැරීමට සිදුවීම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සමස්ත අයවැය හිඟය අපේක්ෂිත මට්ටම වූ සියයට 4.6 ඉක්මවා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිවූ අතර, පෙර වසරේ වාර්තා වූ සියයට 5.4 ට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී සියයට 5.5 දක්වා ඉහළ ගියේය. වසර තුළදී, ණය ඒකරාශී වීමේ වර්ධනය මන්දගාමී වීම සහ නාමික ද.දේ.නි.යෙහි වර්ධනය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මධ්‍යම රජයේ ණය 2016 වසරේ පැවති සියයට 78.8 සිට 2017 වසරේදී සියයට 77.6 දක්වා අඩු විය.

බදු නොවන මූලාශ්‍රවලින් ලද ආදායම අඩුවීම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රජයේ ආදායම 2016 වසරේ වාර්තාවූ සියයට 14.2 සිට 2017 වසරේදී සියයට 13.8 දක්වා පහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, බදු ආදායම නාමික වශයෙන් මෙන්ම, ද.දේ.නි.යෙහි

ප්‍රතිශතයක් ලෙස ද ඉහළ ගිය අතර, බදු ආදායම වැඩි කර ගැනීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්ම, 2016 වසරේ අග භාගයේදී එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාතිකය සියයට 11 සිට සියයට 15 දක්වා ඉහළ නැංවීම ඇතුළුව එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා සිදු කළ සංශෝධන සහ 2017 වසරේදී ආර්ථික සේවා ගාස්තුව හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු සඳහා හඳුන්වා දුන් ප්‍රතිසංස්කරණ හේතු විය. ඒ අනුව, බදු ආදායම නාමික වශයෙන්, 2016 වසරේදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 1,463.7 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 1,670.2 දක්වා සියයට 14.1 කින් ඉහළ ගිය අතර, 2017 වසරේදී බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 12.3 සිට සියයට 12.6 දක්වා වැඩි විය. එහෙත්, ප්‍රධාන වශයෙන් රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන්ගේ දුර්වල මූල්‍ය කාර්යසාධනය හේතුවෙන්, 2017 වසරේදී බදු නොවන ආදායම පහළ ගියේය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු නොවන ආදායම 2016 වසරේ පැවති සියයට 1.9 සිට 2017 වසරේදී සියයට 1.2 දක්වා අඩු වූ අතර, නාමික වශයෙන් එය 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 161.4 ක් දක්වා සියයට 27.4 කින් අඩු විය. බදු ආදායමෙහි හා බදු නොවන ආදායමෙහි කාර්යසාධනයෙහි ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, රජයේ මුළු ආදායම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 1,686.1 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 1,831.5 ක් දක්වා සියයට 8.6 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, 2017 වසරේදී මුළු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ වාර්තා වූ සියයට 14.2 සිට සියයට 13.8 ක් දක්වා අඩු විය. 2017 වසරේදී මුළු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු ආදායම සියයට 91.2 ක් වූ අතර, බදු ආදායමෙන් සියයට 83.6 ක් වූ වක්‍ර බදු ආදායම රජයේ ප්‍රධානතම බදු මූලාශ්‍රය ලෙස අඛණ්ඩව පැවතුණි.

1.7 රජය සටහන
රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනයෙහි සාරාංශය
(ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

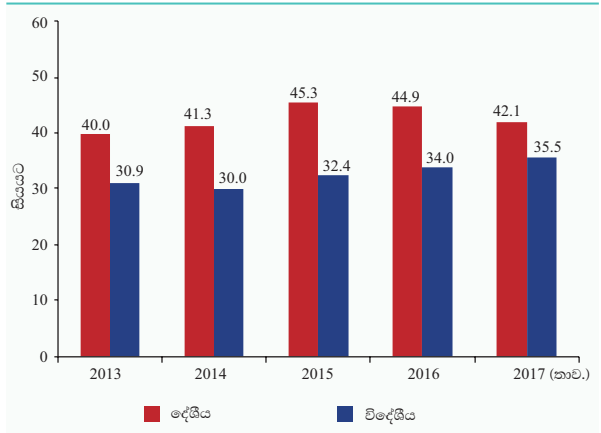
රජයේ වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම සඳහා අනුගමනය කරන ලද ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස, මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණයදීම 2016 වසරේ පැවති සියයට 19.6 සිට 2017 වසරේදී සියයට 19.4 දක්වා පහළ ගියේය. ඒ අනුව, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පුනරාවර්තන වියදම 2016 වසරේ පැවති සියයට 14.8 සිට 2017 වසරේදී සියයට 14.5 දක්වා පහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රධාන වශයෙන් පොලී ගෙවීම් සහ ආපදා සහන කටයුතු සඳහා දරන ලද වියදම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් පුනරාවර්තන වියදම නාමික වශයෙන් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 1,757.8 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 1,927.7 ක් දක්වා සියයට 9.7 කින් ඉහළ ගියේය. විශේෂයෙන්ම, මෑතකදී ලබාගත් නොපියවූ විදේශ වාණිජ ණය ප්‍රමාණය හේතුවෙන් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම වසර තුළදී

පොලී ගෙවීමේ වියදම් ඉහළ යෑම සඳහා හේතු විය. මුළු පොලී වියදම නාමික වශයෙන් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 610.9 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 735.6 දක්වා සියයට 20.4 කින් ඉහළ ගිය අතර, විදේශ ණය සඳහා වූ පොලී ගෙවීම් වියදම පෙර වසරට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 164.9 දක්වා සියයට 30.2 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය හා සමගාමීව රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන ප්‍රමුඛතා පදනම මත ක්‍රියාවට නැංවීමත් සමඟ ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ප්‍රාග්ධන වියදම හා ශුද්ධ ණයදීම් පෙර වසරේ පැවති සියයට 4.8 ට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී සියයට 4.9 ක් විය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රාග්ධන වියදම සහ ශුද්ධ ණයදීම් නාමික වශයෙන් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 576.1 හා සැසඳීමේදී වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 645.4 දක්වා සියයට 12.0 කින් ඉහළ ගියේය. රාජ්‍ය ආයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 5.0 සිට 2017 වසරේදී සියයට 4.9 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 594.0 හා සැසඳීමේදී රාජ්‍ය ආයෝජන 2017 වසරේදී නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 657.4 දක්වා සියයට 10.7 කින් ඉහළ ගියේය.

සමස්ත අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම, 2017 වසරේදී ද නොකඩවා දෙවන වසරටත් ප්‍රධාන වශයෙන් විදේශ මූල්‍ය මගින් සිදු කෙරිණි. ඒ අනුව, 2017 වසරේදී මුළු මූල්‍යන අවශ්‍යතාවයෙන් විදේශ මූල්‍ය මගින් සිදු කරන ලද මූල්‍යනය, පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 61.2 හා සැසඳීමේදී සියයට 59.9 ක් විය. 2017 වසරේදී විදේශ මූල්‍ය මගින් සිදු කරන

ලද මූල්‍යනය ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම සහ විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම් ලබාගැනීමයි. ශුද්ධ විදේශ මූල්‍යනය, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර මගින් ලද රුපියල් බිලියන 228.5 කින් (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,500), විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම් මගින් ලද රුපියල් බිලියන 152.7 කින් (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,000), භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල සිදු කරන ලද ශුද්ධ විදේශීය ආයෝජන රුපියල් බිලියන 57.3 කින් සහ විදේශීය ව්‍යාපෘති හා සම්බන්ධ ශුද්ධ ණය ගැනීම් රුපියල් මිලියන 779.4 කින් සමන්විත විය. 2017 වසරේදී අයවැය හිඟය මූල්‍යනයෙන් සියයට 40.1 ක් දේශීය මූල්‍ය මූලාශ්‍රවලින් සිදු වූ අතර, එය නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 294.3 ක් විය. එය ප්‍රධාන වශයෙන් තාවකාලික අත්තිකාරම් රුපියල් බිලියන 116.5 කින් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මගින් මූල්‍යනය කළ රුපියල් බිලියන 109.1 කින් සමන්විත වූ අතර, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා රුපියල් බිලියන 81.7 ක ශුද්ධ ආපසු ගෙවීමක් වාර්තා විය. බැංකු අංශය වෙතින් සිදු කරන ලද රජයේ මූල්‍යනය ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 56.3 (රුපියල් බිලියන 140.0) හා සැසඳීමේදී 2017 වසර තුළදී සියයට 63.8 (රුපියල් බිලියන 187.7) ක් වූ අතර, ඒ සඳහා විශාල වශයෙන් හේතු වූයේ 2016 වසරේදී රුපියල් බිලියන 43.1 ක ශුද්ධ ආපසු ගෙවීමක් වාර්තා කරන ලද වාණිජ බැංකු මගින් සිදු කරන ලද මූල්‍යනය 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 375.7 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑමයි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත රුපියල් බිලියන 187.9 ක ශුද්ධ ණය ආපසු ගෙවීම මගින් වාණිජ බැංකු මගින් ලබාගත් ණය මගින් ඇති වූ බලපෑම යම් ප්‍රමාණයකට අඩු විය.

1.8 රජය සටහන
මධ්‍යම රජයේ ණය
(ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය
 ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය
 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

මධ්‍යම රජයේ ණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 78.8 සිට 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 77.6 දක්වා අඩු විය.³ 2017 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ණය ප්‍රමාණය අඩු වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ ණය ඒකරාශී වීමේ වර්ධනය අඩු වීම සහ ද.දේ.නි.යෙහි වර්ධනය නාමික වශයෙන් ඉහළ යෑමයි. මධ්‍යම රජයේ ණය ප්‍රමාණය නාමික වශයෙන් 2016 වසර අවසානයේ පැවති රුපියල් බිලියන 9,387.3 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 10,313.0 දක්වා ඉහළ ගියේය. එයින් නොපියවූ දේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 5,594.4 දක්වා සියයට 4.7 කින් ඉහළ ගිය අතර, නොපියවූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 4,718.6 දක්වා සියයට 16.6 කින් කැපීපෙනෙන ලෙස ඉහළ ගියේය.

3 2017 වසරේදී ද, හම්බන්තොට වරාය සම්බන්ධිත ණය, මූල්‍ය නොවන ප්‍රධාන රාජ්‍ය ආයතනවල ණය යටතේ තවදුරටත් වර්ගීකරණය කර ඇත.

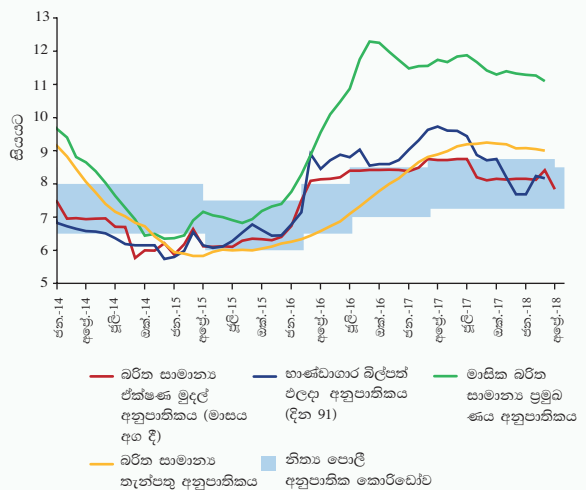
1

මුදල් අංශයේ වර්ධනයන්

අභිනකර උද්ධමන අපේක්ෂා සහ අධික මුදල් හා ණය ප්‍රසාරණය හේතුවෙන් ඉල්ලුම තුළින් ජනිත විය හැකි උද්ධමන පීඩන ඉහළ යෑම මැඩපැවැත්වීමේ අරමුණ ඇතිව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2017 වසර තුළදී සිය දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය අඛණ්ඩව පවත්වා ගනු ලැබීය. 2017 වසරේ මුල් කාලය තුළදී උද්ධමනය ඉහළ යෑම සහ අධික මුදල් හා ණය ප්‍රසාරණය හමුවේ අභිනකර උද්ධමන අපේක්ෂා වර්ධනය වීමට ඇති හැකියාව හේතුවෙන්, 2016 වසරේදී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 1.50 කින් ඉහළ නැංවීම හා ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 100 කින් ඉහළ නැංවීමට අමතරව, 2017 මාර්තු මාසයේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වන නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR) සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR) පදනම් අංක 25 කින්, පිළිවෙලින්, සියයට 7.25 සහ සියයට 8.75 දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. පෞද්ගලික අංශයෙහි තෝරාගත් අංශවලට ණය සැපයීම සීමා කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කෙරුණු සාර්ව විචක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග ද 2017 වසරේ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පිටිවහලක් විය. මෙවැනි සංකෝචනාත්මක මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හමුවේ වුවද, දිගු කාලයක් පුරා පැවති අයහපත් කාලගුණික තත්ත්ව හේතුවෙන් දේශීය ආහාර සැපයුම මත ඇති වූ බාධා මෙන්ම, රජයේ බදු ව්‍යුහයෙහි සිදු කරන ලද වෙනස්කම් ක්‍රියාවට නැංවීමත් සමඟ ඇති වූ බලපෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොටගෙන, මතුපිට උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා ඉහළ අගයක අඛණ්ඩව පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, පසුගිය වසර දෙක තුළ ක්‍රියාත්මක වූ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයෙහි බලපෑම සම්ප්‍රේෂණය වීම හේතුවෙන්, මූලික උද්ධමනයෙහි හැසිරීම මගින් මනිනු ලබන යටිතල උද්ධමනය ක්‍රමයෙන් අඩු විය. උච්චාවචන සහිත ආහාර මිල ගණන්වල අඩු වීමත් සමඟ මතුපිට උද්ධමනය ද 2018 වසරේ මුල් කාර්තුවේදී මැදි තනි අගයක් දක්වා අඩු විය. 2018 වසරේ පළමු කාර්තුවේදී උද්ධමනය අඩු වීම සහ අභිනකර උද්ධමන දැක්ම මෙන්ම, ආර්ථිකයට ළඟා විය හැකි උපරිම වර්ධන මට්ටම හා පවත්නා වර්ධන මට්ටම අතර පරතරය, එනම් නිමැවුම් පරතරය අඛණ්ඩව සෘණ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට සිය දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවලිය අවසන් කිරීමට සිදු වූ අතර, 2018 අප්‍රේල් මස 4 වැනි දින සිට නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR) පදනම් අංක 25 කින් අඩු කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව කටයුතු කළේය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සඵලදායී ද්‍රවශීලතා

1.9 රූප සටහන

නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව සහ තෝරාගත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

කළමනාකරණය හේතුවෙන් දැනට ක්‍රියාත්මක වන මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවෙහි මෙහෙයුම් ඉලක්කය වන බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය (AWCMR) අවශ්‍ය පරිදි මෙහෙයවීමට හැකි විය. ඒ අනුව, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවති දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය පෙන්නුම් කරමින් බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය ඉහළ ගොස් 2017 ජූලි මස මැද දක්වා ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාව ආසන්නයෙහි පැවතිණි. 2017 ජූලි මස මැද සිට පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතා මට්ටම සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සක්‍රීය විවට වෙළඳපොළ කටයුතු හේතුවෙන් බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය සියයට 8.15 ක පමණ මට්ටමේ ස්ථායීව පැවතුණි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නාමික හා මූර්ත පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය හා වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය වර්ධනය අපේක්ෂිත පරිදි මන්දගාමී විය. 2018 වසරේ අප්‍රේල් 4 වන දින නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය අඩු කිරීම සහ යෝග්‍ය විවට වෙළඳපොළ කටයුතු සමගින් 2018 අප්‍රේල් මැද වන විට බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය ක්‍රමානුකූලව සියයට 8.00 ක් පමණ දක්වා අඩු විය.

වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව වර්ධනය වීම පිළිබිඹු කරමින් වසර අවසානය වන විට ඇතැම් පොලී අනුපාතික ස්ථායී වීම හෝ අඩු වීමක් දක්නට ලැබුණ ද, ආර්ථිකයේ පැවති දැඩි මුදල් තත්ත්ව

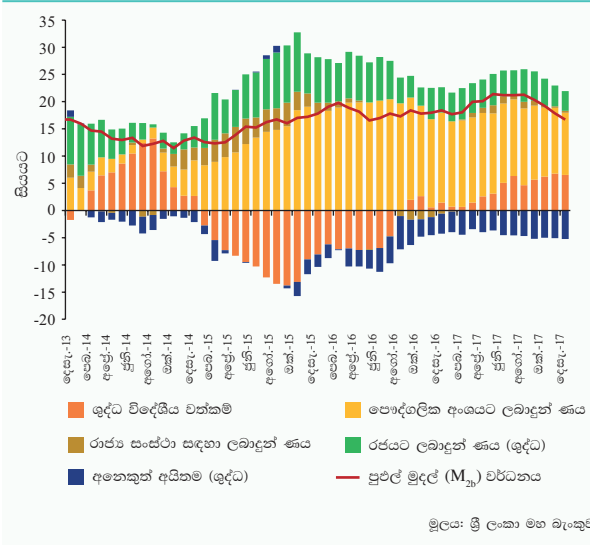
හේතුවෙන් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික 2017 වසර තුළදී තවදුරටත් අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. ආර්ථිකය තුළ අරමුදල් පිරිවැය ඉහළ නැංවීමට තුඩු දෙමින් 2017 වසරේ බොහෝ අවස්ථාවලදී වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, 2017 වසර අවසානය වන විට තැන්පතු පොලී අනුපාතිකවල යම් අඩු වීමක් පෙන්නුම් කළ අතර, ණය පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටම්වල ස්ථායීව පැවතිණි. සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම සඳහා පූර්ණ වශයෙන් වෙන්දේසි ක්‍රමය යොදා ගනු ලබන තත්ත්වයක් තුළ රජයේ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාව ඉහළ යෑම සහ දැඩි මුදල් තත්ත්ව පිළිබිඹු කරමින් 2017 පළමු මාස හතර තුළදී ප්‍රාථමික වෙළඳපොළෙහි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය. කෙසේ වෙතත්, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව සහ රජය ලබාගත් විදේශ මූල්‍ය මගින් ඇතිවූ හිතකර වෙළඳපොළ තත්ත්ව හේතුවෙන් ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ තුළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික ඉන්පසුව ක්‍රමයෙන් පහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2016 වසර අවසානයේ පැවති ඵලදා අනුපාතික හා සැසඳීමේදී දින 91, දින 182 සහ දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික 2017 වසර අවසානය වන විට, පිළිවෙළින්, පදනම් අංක 103 කින්, පදනම් අංක 133 කින් සහ පදනම් අංක 127 කින් අඩු විය. ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ තුළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත ඵලදා අනුපාතික ද මීට සමාන ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළ අතර, 2015 සහ 2016 වසරවල පැවති ඇතැම් විෂමතා නිවැරදි කරමින් ඵලදා අනුපාතික අඩුවීම සඳහා වැඩිදියුණු කළ වෙන්දේසි ක්‍රමය හේතු විය. ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සහ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර වැනි විදේශ විනිමය මත පදනම් වූ ණය සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම, විශේෂයෙන් 2017 වසරේ දෙවන භාගයේදී දේශීය ණය උපකරණවල ඵලදා අනුපාතික මත වූ පීඩනය යම් පමණකට සමනය කිරීමට උපකාරී විය. ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය වර්ධනය වීම මෙන්ම මනාව පාලනය වූ උද්ධමන අපේක්ෂා හේතුවෙන් 2017 වසරේ ද්විතීයික වෙළඳපොළ රජයේ සුරැකුම්පත් ඵලදා වක්‍රය, විශේෂයෙන්ම දිගුකාලීන අන්තය පහළට විතැන් වී සාපේක්ෂව අඩු බැවුම් ස්වභාවයක් සහිතව පැවතිණි. මේ අතර, 2017 වසර තුළදී සාංගමික ණය සුරැකුම් මත පොලී අනුපාතික ද ඉහළ මට්ටම්වල පැවතිණි. තවද, ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළ තුළ ක්‍රමයෙන් ඉහළ යන ප්‍රධාන පොලී අනුපාතික පිළිබිඹු කරමින් වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා අදාළ වන පොලී අනුපාතික 2017 වසර තුළදී සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය.

2016 ජනවාරි මාසයේදී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ඉහළ නැංවීම හේතුවෙන් සංචිත මුදල් සැපයුමේ වාර්තා වූ ඉහළ වර්ධනයෙහි පදනම් බලපෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොටගෙන 2016 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 27.1 ක ඉහළ වර්ධනය හා සැසඳීමේදී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සංචිත මුදල් වර්ධනය 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 9.8 ක් දක්වා මන්දගාමී විය. 2016 වසරේදී රුපියල් බිලියන 182.7 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිවූ සංචිත මුදල් ප්‍රමාණය 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 939.8 දක්වා රුපියල් බිලියන 83.6 කින් පමණක් ඉහළ ගියේය. සංචිත මුදල් සැපයුමෙහි වගකීම් පාර්ශ්වයෙන් සැලකූ විට, 2017 වසරේදී සංචිත මුදල් සැපයුමෙහි මන්දගාමී වර්ධනය සඳහා සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යාවහාර මුදල් මෙන්ම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙනැති වාණිජ බැංකු සතු සංචිත ප්‍රමාණය ද හේතු විය. සංචිත මුදල් සැපයුමෙහි වත්කම් පාර්ශ්වය සලකා බැලීමේදී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු විදේශීය සංචිත ඉහළ යෑම සහ විදේශීය මූල්‍ය වගකීම් පහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින් මහ බැංකුව සතු සංචිත වත්කම් ඉහළ යෑමත් සමඟ මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම, 2017 වසර තුළදී සංචිත මුදල් වර්ධනයට මුළුමනින්ම හේතු විය. ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වර්ධනය වුවද, 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 200.3 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 93.6 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 203.9 කින් අඩු විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම හේතුවෙන් ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යෑමේ බලපෑම සමනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කිරීමත් සමඟ මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය අඩු වීමේ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් ශුද්ධ දේශීය වත්කම් සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2016 වසරේදී වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 183.1 ක වැඩි වීම හා සැසඳීමේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 225.1 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 187.9 කින් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය.

2017 වසර තුළ බොහෝ විට ඉහළ මට්ටමක පැවති පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M_{2b}) වර්ධනය, දේශීය ණය වර්ධනය මන්දගාමී වීමත් සමඟ වසර අවසානය වන විට අපේක්ෂිත මට්ටම දක්වා අඩු විය. 2016 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 18.4 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේදී පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 16.7 ක්

1.10 රජය සටහන
පුළුල් මුදල් වර්ධනය හා තුඩුදුන් සාධක

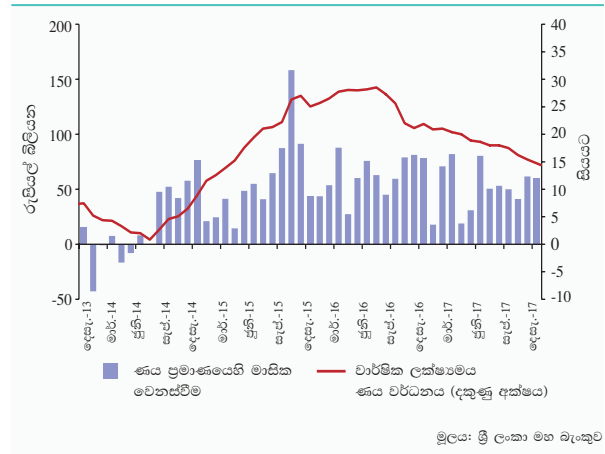

දක්වා මන්දගාමී විය. 2017 වසර තුළදී පුළුල් මුදල් වර්ධනය සඳහා බැංකු අංශය සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ප්‍රසාරණය මෙන්ම, ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රසාරණය ද හේතු විය. බැංකු පද්ධතිය සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 66.9 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 352.8 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රසාරණය විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්වල සැලකිය යුතු ප්‍රසාරණයට අමතරව, මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළදී වාණිජ බැංකු විසින් ලබා ගන්නා ලද විදේශීය ණය අඩු වීමේහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වාණිජ බැංකු සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ද රුපියල් බිලියන 65.2 කින් ඉහළ ගියේය. 2017 වසරේ දෙවන භාගය තුළදී දේශීය ණය සැපයුම මන්දගාමී වීම හේතුවෙන් 2016 වසරේ වාර්තා කරන ලද රුපියල් බිලියන 772.8 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී බැංකු අංශය සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල ප්‍රසාරණය 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 549.7 ක් දක්වා අඩු විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය අඩු කිරීම හේතුවෙන් සිය මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා රජය විසින් මහ බැංකුව මත වූ රැඳියාව අඩු වීම පිළිබිඹු කරමින් 2017 වසරේදී මහ බැංකුව විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය අඩු වුවද, දේශීය ණය උපකරණවල සිදු කරන ලද ආයෝජන ඉහළ යෑම හේතුවෙන් වාණිජ බැංකු විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 384.3 කින් වර්ධනය වීම මගින් ශුද්ධ දේශීය වත්කම් තුළ ඇතුළත් බැංකු අංශය විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 196.4 කින් ඉහළ ගියේය. බැංකු අංශය වෙතින්

රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් ලබාගන්නා ලද ණය ප්‍රමාණය 2016 වසරේ වාර්තා කරන ලද රුපියල් බිලියන 27.9 ක පහළ යෑම හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 19.2 කින් ඉහළ ගියේය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව අනුගමනය කරනු ලැබූ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට ප්‍රතිචාර දක්වමින් වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය 2017 වසර අවසානයේදී අපේක්ෂිත මට්ටම දක්වා මන්දගාමී විය. පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 21.9 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 14.7 ක් දක්වා මන්දගාමී විය. 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 754.9 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රසාරණය 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 617.4 ක් විය. ආර්ථිකයේ පැවති දැඩි මුදල් තත්ත්වය හේතුවෙන් ඉහළ නැංවුණු වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික මෙන්ම, සාර්ව විවික්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය මන්දගාමී වීමට හේතු විය. තවද, පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් අංශය සඳහා වූ ණය වර්ධනය වීම හැර, සෛසු සියලු ප්‍රධාන අංශ සඳහා වූ ණය වර්ධනය 2017 වසරේදී පහළ ගියේය. ඒ අනුව, සේවා සහ කර්මාන්ත අංශ සඳහා සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි 2016 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 35.4 සහ සියයට 22.2 යන වර්ධන අනුපාතික හා සැසඳීමේදී, 2017 වසර තුළදී එම අංශ සඳහා ණය, පිළිවෙළින්, සියයට 8.3 කින් හා සියයට 19.6 කින් වර්ධනය විය. කෘෂිකර්මාන්ත හා ධීවර අංශය වෙත සපයන ලද ණය වර්ධනය ද 2016 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 17.0 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2017 වසර

1.11 රජය සටහන
වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය

අවසානය වන විට සියයට 14.1 ක් දක්වා මන්දගාමී විය. පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් යටතේ සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය, 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ සියයට 15.2 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 18.6 කින් වර්ධනය විය.

මූල්‍ය අංශයේ වර්ධනයන්

මූල්‍ය අංශයෙහි ක්‍රියාකාරිත්වය වර්ධනය වූ අතර, අභියෝගාත්මක ආර්ථික වාතාවරණයක් මධ්‍යයේ වුවද, 2017 වසරේදී මූල්‍ය පද්ධතියෙහි ස්ථායීතාව පවත්වා ගනු ලැබීය. ප්‍රධාන වශයෙන්ම බැංකු, අනෙකුත් තැන්පතු භාර ගන්නා මූල්‍ය ආයතන සහ ගිවිසුම්ගත ඉතිරි කිරීමේ ආයතනවල ක්‍රියාකාරිත්වය හේතුවෙන් මූල්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය යහපත් විය. 2017 වසරේ පළමු භාගයේදී අඛණ්ඩ වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලද බැංකු අංශයේ ණය, දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින් වසරේ දෙවන භාගයේදී ක්‍රමයෙන් අඩු විය. සමස්ත වත්කම්වලින් සියයට 62.5 ක් වන ණය සහ අත්තිකාරම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2017 වසර අවසානය වන විට බැංකු අංශයේ වත්කම් පදනම සියයට 13.8 ක වාර්ෂික වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් රුපියල් ට්‍රිලියන 10 ඉක්මවා ගියේය. මේ අතර, බැංකු අංශයේ වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය වීම පිළිබිඹු කරමින්, 2017 වසර තුළදී අක්‍රීය ණය අනුපාතය සුළු වශයෙන් අඩු විය. ශුද්ධ පොලී ආදායම සියයට 12.3 කින් වර්ධනය වීමත් සමඟ වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ සහ හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ මගින් ගණනය කරනු ලබන බැංකු අංශයෙහි ලාභදායීත්වය, 2017 වසර තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. ඕනෑම ආකාරයක අහිතකර කම්පනයක් අවලෝමණය කිරීම සඳහා බාසල් III රාමුව යටතේ, බැංකුවල ප්‍රාග්ධන අනුපාතිකද හිතකර මට්ටම්වල පවත්වාගෙන යනු ලැබූ අතර, දේශීය බැංකු අංශයෙහි ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීල වත්කම් අනුපාතිකය, අවම ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතාව වන සියයට 20 ට වඩා ඉහළ අගයක පවත්වා ගෙන යනු ලැබීය.

ණය වර්ධනය පහළ වැටීම, ලාභදායීත්වය පහළ යෑම සහ අක්‍රීය ණය ඉහළ යෑමත් සමඟ 2017 වසර තුළදී බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ මන්දගාමී වර්ධනයක් වාර්තා විය. මෙම අංශයේ ණය වර්ධනය මන්දගාමී වීම කෙරෙහි 2017 වසර තුළදී මෝටර් රථවාහන මිලදී ගැනීම සඳහා සපයනු ලබන ණය සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කරනු ලැබූ සීමාකාරී සාර්ව විචක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග සහ අඩු ආර්ථික වර්ධනය ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. අරමුදල් සංයුතියේ වෙනසක් පෙන්නුම් කරමින්, මෙම අංශයෙහි වත්කම්වල සිදු වූ

වර්ධනය ප්‍රධාන වශයෙන් තැන්පතු මගින් මූල්‍යනය කරන ලද අතර, 2016 වසරේ වාර්තා වූ ඉහළ වර්ධනය හා සැසඳීමේදී මෙම අංශයේ ණය ගැනීම් පහළ ගියේය. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් කිහිපයක දක්නට ලැබුණු දුර්වල මූල්‍ය තත්ත්වය හමුවේ වුවද, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයෙහි සමස්ත ප්‍රාග්ධන සහ ද්‍රවශීලතා මට්ටම් 2017 වසර තුළදී අවම අවශ්‍යතාවට වඩා ඉහළ අගයක පවත්වා ගන්නා ලදී. 2017 වසර තුළදී ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ අංශයෙහි ක්‍රියාකාරකම්වල ක්‍රමික මන්දගාමී වීමක් දක්නට ලැබුණි. ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ලාභදායීත්වය සුළු වශයෙන් අඩු වුවද එම අංශයේ වත්කම් පදනමෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. සාමාජිකයන් සඳහා සැලකිය යුතු ප්‍රතිලාභ ලබා දෙමින්, ගිවිසුම්ගත ඉතිරි කිරීමේ අංශයෙහි ප්‍රධානතම ආයතන වන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාරකාර අරමුදලෙහි වත්කම් 2017 වසර තුළදී හිතකර වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. ජීවිත රක්ෂණ අංශයෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් වසර තුළදී රක්ෂණ අංශයෙහි වත්කම් පදනම ද වර්ධනය විය.

දේශීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ තුළ 2017 වසර තුළදී යම් උච්චාවචන දක්නට ලැබිණ. මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙන් විදේශ විනිමය ශුද්ධ පදනමින් මිලදී ගැනීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ විශේෂයෙන්ම, 2017 වසරේ දෙවන භාගය තුළදී අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවක් සහිතව ක්‍රියාත්මක විය. කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික මත ඇති විය හැකි අනිසි පීඩන වැළැක්වීම සඳහා සක්‍රීය ලෙස විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු තුළින් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි සිදු වන උච්චාවචන වඩාත් සමීපව කළමනාකරණය කරන ලදී. පොලී අනුපාතික උච්චාවචන අවම කිරීම සඳහා රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ සම්බන්ධයෙන් නීති මත පදනම් වූ විනිවිදභාවයකින් යුතු චෙන්දේසි යාන්ත්‍රණයද උපකාරී විය. 2017 වසරේ පළමු භාගයේදී සංවර්ධිත රටවල් විසින් මූල්‍ය තත්ත්ව දැඩි කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කිරීම මත රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ සහ ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ වෙතින් විදේශ ආයෝජන පිටතට ගලා යෑම හේතුවෙන් එ.ජ. ඩොලරයට එරෙහිව ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වුවද, විශේෂයෙන් ජා. මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩිපිළිවෙළ අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යෑමත් සමඟ ආයෝජක විශ්වාසය වර්ධනය වීම හේතුවෙන් ලද විදේශ ලැබීම් නිසා ශ්‍රී ලංකා රුපියල මත පැවති පීඩනය අවම විය. ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු වීම් දක්නට ලැබුණු අතර, ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති ප්‍රධාන බිඳවැටීම්වලින් තොරව ක්‍රියාත්මක විය.

1

මූල්‍ය අංශයෙහි සුරක්ෂිත බව සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මූල්‍ය අංශයට අදාළ අධීක්ෂණ හා නියාමන රාමුව 2017 වසර තුළදී අඛණ්ඩව ශක්තිමත් කෙරිණ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අනුගමනය කරනු ලැබූ විවක්ෂණශීලී ක්‍රියාමාර්ග ප්‍රධාන වශයෙන්, බලපත්‍රලාභී බැංකු, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් හා විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්වල විනිවිදභාවය, ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා, ද්‍රවශීලතාව සහ අවදානම් කළමනාකරණ රාමු වැඩිදියුණු කිරීම උදෙසා යොමු විය. 2017 වසර තුළදී බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සම්බන්ධයෙන් ඇති විය හැකි නියාමන ගැටලු අවම කිරීම සඳහා පියවර ගැනීමට ප්‍රමුඛත්වය ලබා දෙන ලදී. තැන්පත්කරුවන්ගේ සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කිරීම සහ මූල්‍ය අංශයේ දිගුකාලීන ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම සඳහා දුර්වල මුදල් සමාගම්වල මූල්‍ය ව්‍යාපාර මෙහෙයුම් කටයුතු අත්හිටුවීමට හෝ සීමා කිරීමට අවශ්‍ය පියවර කිහිපයක් ගන්නා ලදී. ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ සැලකීමේදී, එම අංශයෙහි විනිවිදභාවය සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීමේ අරමුණ සහිතව ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතාව, තොරතුරු අනාවරණය කිරීම හා කොටස් තැරැව්කාර සමාගම්වල නියාමන අනුකූලතාව සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා සුදාකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාව විසින් විධිවිධාන නිකුත් කරන ලද අතර, 2017 වසරේදී අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබූ අසමූහිකරණ පනත (Demutualisation Bill) ක්‍රියාවට නැංවීමට නියමිතව ඇත.

1.3 ගෝලීය ආර්ථික පරිසරය සහ ඉදිරි දැක්ම

ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් ප්‍රකාශිත ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම (World Economic Outlook) අනුව, රටවල් බහුතරයක ආර්ථික වර්ධන වේගය ඉහළ යෑමත් සමඟ 2017 වසරේදී ගෝලීය ආර්ථිකය අඛණ්ඩ වර්ධන ප්‍රවණතාවක් අත්කර ගත්තේය. නැගී එන සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් සහ සංවර්ධිත ආර්ථිකයන් ඇතුළු ලෝක ආර්ථිකයෙන් තුනෙන් දෙකක්, 2016 වසරට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී ඉහළ වර්ධන වේගයක් වාර්තා කළේය. ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයෙන් පසු ප්‍රථම වරට එක්සත් ජනපදය, එක්සත් රාජධානිය, යුරෝපා සංගමය සහ ජපානය සමාන වර්ධන ප්‍රවණතාවක් පිළිබිඹු කළේය. ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය සඳහා දරන වියදම් වැඩි කිරීම සහ ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම සංවර්ධිත ආර්ථිකයන්ගේ සහ චීන ආර්ථිකයේ වර්ධනය සඳහා හේතු වූ අතර, නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන්ගේ වර්ධනය සඳහා පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම් ඉහළ

1.4 සංඛ්‍යා සටහන ගෝලීය ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ ඉදිරි දැක්ම (අ)

ශීර්ෂය	2016	2017	2018 පුරෝකථන	2019 පුරෝකථන
ලෝක නිෂ්පාදනය	3.2	3.8	3.9	3.9
සංවර්ධිත ආර්ථික	1.7	2.3	2.5	2.2
ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය	1.5	2.3	2.9	2.7
යුරෝ කලාපය	1.8	2.3	2.4	2.0
එක්සත් රාජධානිය	1.9	1.8	1.6	1.5
ජපානය	0.9	1.7	1.2	0.9
නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථික	4.4	4.8	4.9	5.1
නැගී එන සහ සංවර්ධනය වන ආසියාව	6.5	6.5	6.5	6.6
චීනය	6.7	6.9	6.6	6.4
ඉන්දියාව	7.1	6.7	7.4	7.8
ලෝක වෙළඳ පරිමාව (හාණ්ඩ හා සේවා)	2.3	4.9	5.1	4.7
මිල නැසීම්				
පාරිභෝගික මිල				
සංවර්ධිත ආර්ථික	0.8	1.7	2.0	1.9
නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථික	4.3	4.0	4.6	4.3
වෙළඳ හාණ්ඩ මිල (එ.ජ.ඩොලර්)				
ඉන්ධන	-15.7	23.3	18.0	-6.5
ඉන්ධන නොවන	-1.5	6.8	5.6	0.5
එ.ජ.ඩොලර් තැන්පතු මත සය මාසික ලාභය අන්තර් බැංකු අර්පණ පොලී අනුපාතිකය (සියයට)	1.1	1.5	2.4	3.4

(අ) වෙනත් සඳහනක් නොමැති විට මූලාශ්‍රය: World Economic Outlook (2018 අප්‍රේල්), ජා.මු.අරමුදල වාර්ෂික ප්‍රතිශත වෙනස

යෑම හේතු විය. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය සහ චීනය එකිනෙකා මත අඛණ්ඩව ප්‍රතිවිරුද්ධ වෙළෙඳ සීමා කිරීම් පැනවීම ආරම්භ කිරීම හමුවේ වුවද, පසුගිය වසර දෙක සමඟ සන්සන්දනය කිරීමේදී 2017 වසරේදී ගෝලීය වෙළඳාම ශක්තිමත් ලෙස යථා තත්ත්වයට පත් වෙමින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ මට්ටමකට පත්විය. ගෝලීය ආර්ථික ප්‍රවණතාව ශක්තිමත් වීම, එක්සත් ජනපදයේ සැපයුම් අංශයේ සිදුවූ බාධා, ඛනිජ තෙල් සැපයුම සීමා කිරීම සඳහා ඔපෙක් සංවිධානය ඇතුළු (OPEC+) රටවල් විසින් ඒකමතිකව ඇතිකර ගත් එකඟතාව සහ මැද පෙරදිග භූ-දේශපාලන අර්බුද යනාදී හේතු නිසා වසර තුළදී ඛනිජ තෙල් මිල සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. 2017 වසර අවසානයේදී බොරතෙල් මිල සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය ද, ශල්ක තෙල් (Shale Oil) සැපයුම ඉහළ යෑමත් සමඟ එක්සත් ජනපදයේ තෙල් සැපයුම වාර්තාගත ඉහළ මට්ටමක් අත්කර ගැනීම හේතුවෙන් මැදිකාලීනව ඛනිජ තෙල් මිල අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ආර්ථිකයන් බොහොමයක මතුපිට උද්ධමනය ඉහළ යෑමට ඛනිජ තෙල් මිල වැඩි වීම යම් දුරකට හේතු විය. ඛනිජ තෙල්, ද්‍රව ස්වාභාවික වායු,

ලෝභ සහ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ඇතුළු වෙළඳ ද්‍රව්‍ය රැසක මිල පසුගිය වසර සමඟ සැසැදීමේදී 2017 වසරේදී ඉහළ ගියේය.

2017 වසරේදී සමස්තයක් ලෙස ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය ශක්තිමත් වුවද, උද්ධමනය අඩු මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් අඛණ්ඩව ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීමට සංවර්ධිත රටවලට සිදු විය. ස්වාභාවික ආපදා හේතුවෙන් යම් කෙටි කාලවකවානු තුළ උච්චාවචන සිදු වුවද, එක්සත් ජනපද ආර්ථිකයේ ශ්‍රම වෙළඳපොළ ශක්තිමත් වීමේ සහ ආර්ථික කටයුතු ඉහළ යෑමේ සලකුණු අඛණ්ඩව දැකිය හැකි විය. මෙම ප්‍රවණතා හමුවේ එක්සත් ජනපද ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුව, 2017 වසරේ මාර්තු, ජූනි සහ දෙසැම්බර් මාසවලදී සහ නැවත 2018 වසරේ මාර්තු මාසයේදී ඉලක්කගත ෆෙඩරල් අරමුදල් අනුපාතය (Federal Funds Target Rate) ඉහළ නංවන ලදී. එක්සත් ජනපදයේ බදු ප්‍රතිසංස්කරණ තුළින් කෙටිකාලීනව ආර්ථික කටයුතු ඉහළ නංවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, මෙම වසර තුළදී ද ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුව තවදුරටත් පොලී අනුපාතික ඉහළ දැමීමට අපේක්ෂා කරන බැවින් බදු ප්‍රතිසංස්කරණ උද්ධමනය වෙත අහිතකර බලපෑමක් ඇති නොකරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එක්සත් රාජධානිය යුරෝපීය සංගමයෙන් ඉවත් වීමට තීරණය කිරීම සහ ජනමත විචාරණය හේතුවෙන් ස්ටර්ලින් පවුම අවප්‍රමාණය වීම එක්සත් රාජධානියේ ආර්ථික කටයුතුවලට සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති කළේය. ජපානය මෙන්ම ජර්මනිය ඇතුළු යුරෝපා කලාපයේ ආර්ථිකයන් කිහිපයක දේශීය ඉල්ලුමෙහි ශක්තිමත් ප්‍රවණතාවක්ද විදේශීය අංශයෙහි ඉල්ලුමෙහි ඉහළ යෑමක්ද වාර්තා විය. චීනය 'සැපයුම් අංශයේ ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ (Supply Side Structural Reform)' වැඩසටහන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළ ද ඇතැම් ව්‍යුහාත්මක ගැටලු නිරාකරණය නොවීම හේතුවෙන් 2017 වසරේ දී චීනයේ ආර්ථික වර්ධනයේ යම් මන්දගාමී වීමක් අපේක්ෂා කෙරේ. ඇතැම් ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු අවලංගු කිරීම සහ භාණ්ඩ හා සේවා බද්ද පැනවීමෙන් ඇති වූ ගැටලු නිසා ආර්ථිකයට ඇති වූ අහිතකර බලපෑම් අඩු වීමත් සමඟ ඉන්දියානු ආර්ථිකයේ අපේක්ෂා වර්ධනය විය. අනෙකුත් ප්‍රධාන මුදල් වර්ග ශක්තිමත් වීම සහ ප්‍රතිපත්ති අවිනිශ්චිතතා හමුවේ එ.ජ. ඩොලරය වසර තුළදී පසුගාමී තත්ත්වයක පැවතුණි. එනමුත්, ශ්‍රම වෙළඳපොළ වර්ධනය වීමෙන් සහ ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම හේතුවෙන් යුරෝපා කලාපයේ රටවල වර්ධනය බොහෝ දුරට සමාන වීමෙන් යුරෝ මුදල් ඒකකය පසුගිය වසරේදී ශක්තිමත් විය. ජපාන ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීම සහ යෙන් මුදල් ඒකකය

සුරක්ෂිත මුදල් ඒකකයක් බවට පත්වීම, යෙන් මුදල් ඒකකය ශක්තිමත් වීමට උපකාරී විය. ගෝලීය වෙළඳපොළෙහි අවිනිශ්චිත තත්ත්වයක් පැවතිය ද, 2017 වසරේදී නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් වෙත මූල්‍ය සහ විවිධ ආයෝජන ගලා ඒම ශක්තිමත් විය.

මූල්‍ය වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් දැඩිවීම සහ ප්‍රධාන ගෝලීය ආර්ථිකයන් අතර වෙළඳ අර්බුද ඇති වීම තුළින් පැනනැගිය හැකි බාධා හමුවේ වුවද, සංවර්ධිත සහ නැගී එන ආර්ථිකයන්හි ආයෝජන, නිෂ්පාදන සහ වෙළඳාම යනාදී අංශ සඳහා වූ හිතකර අපේක්ෂාද සමඟ, 2018 සහ 2019 වසරවලදී ගෝලීය වර්ධන ප්‍රවණතාව තවදුරටත් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. සංවර්ධිත, නැගී එන සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් රැසක පසුගිය වර්ෂ දෙක තුළදී එකවර සිදුවූ වක්‍රීය වර්ධනය, ඉදිරි වර්ෂ දෙක තුළදී ද ඉහළ ආර්ථික වර්ධන වේගයක් කරා තවදුරටත් ඉහළ යනු ඇතැයි ද, ඉන්පසුව සංවර්ධිත රටවල ආර්ථික වර්ධනය ප්‍රශස්ත මට්ටමට ළඟා වීමත් සමඟ එය මධ්‍යස්ථ වනු ඇතැයිද අපේක්ෂා කෙරේ. ඉදිරි වර්ෂ දෙක තුළ ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය සඳහා, එක්සත් ජනපදය, යුරෝපය සහ සංවර්ධිත ආසියාතික ආර්ථිකයන්හි දේශීය සහ විදේශීය ඉල්ලුම ඉහළ යෑම මෙන්ම, සංස්ථාපිත බදු අඩුවීම් ඇතුළත් වූ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ බදු ප්‍රතිපත්තිවල වෙනස්කම්වල බලපෑම් ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වනු ඇත. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය තුළ, බදු අඩු කිරීමෙන් ඇති වූ අයවැය හිඟය පියවීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ගැලපුම් මැදි කාලීනව සිදු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, ඉදිරි වසර දෙක තුළදී, නැගී එන සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආසියාතික රටවල, පිළිවෙළින්, සියයට 6.5 ක සහ සියයට 6.6 ක ආර්ථික වර්ධන වේගයක් පවතිනු ඇති බවට පුරෝකථනය කෙරේ. සංවර්ධිත රටවල පවත්නා ඉහළ වර්ධනය සහ ව්‍යාපාරික අපේක්ෂාවල බලපෑම, ප්‍රධාන වශයෙන් වෙළඳ මාධ්‍ය හරහා නැගී එන වෙළඳ ආර්ථිකයන් කරා ද ගලා යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. අපේක්ෂා කළ මට්ටමට වඩා ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ උද්ධමනය ඉහළ යනු ඇති බවට ලකුණු පහළ වුවහොත් එමගින් වේගවත් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික දැඩි කිරීමට ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුව යොමු වීම හේතුවෙන් මූල්‍ය වෙළඳපොළ දැඩි වීම සහ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර වෙළඳ අර්බුද උත්සන්න වීම ඉහතින් සඳහන් කළ, ලෝක ආර්ථික වර්ධන ප්‍රවණතාවයේ ඉහළ යෑමට බලපෑම් සිදු කළ හැකි ප්‍රධාන අවදානම්කාරී සාධක වේ. මූල්‍ය අංශය තුළද අවදානම් දක්නට ලැබේ.

පසුගිය වසර කිහිපය තුළ පැවති පොලී අනුපාතික අඩු වීම සහ වත්කම් මිල ගණන්හි අඩු විචලතාවයත් සමඟ, ඉහළ අවදානම් සහිත මූල්‍ය වත්කම් වෙත සහ ණය දීමට සුදුසු බවින් අඩු ණයගැනුම්කරුවන් වෙත අරමුදල් වැඩි වශයෙන් ලැබී ඇත. මේ අතර, නැවත සාකච්ඡා වෙමින් පවතින ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ එක්සත් රාජධානිය හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන වෙළඳ ගිවිසුම් මෙන්ම ‘එක් කලාපයක්, එක් මාවතක්’ (One Belt One Road) නමින් මූල පිරු ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රගතිය, ඉදිරි වසර කිහිපය තුළදී ගෝලීය නිෂ්පාදනය, වෙළඳාම සහ ආයෝජනය යනාදිය කෙරෙහි දැඩි බලපෑම් ඇති කරනු ඇත. ලෝකයේ ඇතැම් කලාපවල පවත්නා දේශගුණික විපර්යාස, ස්වාභාවික විපත් සහ දේශපාලනික අවදානම් වැඩි වීම යනාදී ආර්ථිකමය නොවන සාධක තුළින්ද ගෝලීය ආර්ථික කාර්යසාධනය මත සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත.

මෙම ගෝලීය වාතාවරණය තුළ, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වෙළඳපොළ තුළ රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශයේ මූල්‍ය කටයුතු මනාව කළමනාකරණය කරන අතර, වර්ධනය වී ඇති ගෝලීය නිෂ්පාදන සහ වෙළඳ තත්වයන්වලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ගැනීම සඳහා, ශ්‍රී ලංකාව විසින් වර්ධනය අරමුණු කරගත් ප්‍රතිපත්තිමය පියවර කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම උදෙසා දැඩි ලෙස කැපවිය යුතුය. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වර්ධනය 2017 වසරේදී, නැගී එන වෙළඳපොළේ ආර්ථිකයන්හි සාමාන්‍ය වර්ධන අනුපාතිකයන්ට වඩා අඩු වූ අතර, ඇස්තමේන්තුගත ගෝලීය ආර්ථික වර්ධන වේගයට වඩා පහත වැටුණි. එබැවින්, සංවර්ධිත රටවල ඉහළ යන ඉල්ලුමෙන් ප්‍රයෝජන ගැනීමට සහ ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ විචලනය කළමනාකරණය කිරීම වෙත දැඩි ලෙස යොමු වූ උපායමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ කැපවීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ මත රඳා පැවැත්ම අඩු කිරීමේ සහ ඒ වෙනුවට අපනයන වෙත යොමු වූ කර්මාන්තයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව, මැදපෙරදිග කලාපයේ භූ-දේශපාලනික නොසන්සුන්තාව තුළින් තවදුරටත් ඉස්මතු කරයි. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර පවත්නා වෙළඳ අර්බුදයන් උත්සන්න වීම මගින්, මෙම ආර්ථික දෙක සමඟ පමණක් නොව, අගය දාම (Value Chains) හරහා අනෙකුත් වෙළඳ හවුල්කරුවන් සමඟ කෙරෙන ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳ කටයුතු මත යම් බලපෑමක් එල්ල වනු ඇත. රාජ්‍ය මූල්‍ය සහ මුදල් අංශ සැලකීමේදී, ඉහළ යා හැකි ගෝලීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික මගින්, අලුතින් නිකුත් කරන ණය උපකරණවල මිල ඉහළ යන අතර, නම්‍ය පොලී අනුපාතික යටතේ නිකුත් කර ඇති රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශයේ ණය පිරිවැය ද

ඉහළ යනු ඇත. එබැවින්, ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය ආයතන ගෝලීය වෙළඳපොළ වෙත නිරාවරණය වීම සියුම් ලෙස අධීක්ෂණය කරන අතර, විදේශීය ණය විවක්ෂණශීලී මට්ටම්වල පවත්වා ගනිමින් කළමනාකරණය කිරීම මැදිකාලීන වශයෙන් ඉතා වැදගත් වේ.

1.4. මධ්‍යකාලීන සාර්ව ආර්ථික දැක්ම

හිතකර සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති මගින් විශේෂයෙන්ම, පෞද්ගලික අංශයේ ඉහළ දායකත්වය සමඟ ආර්ථික වර්ධනය මැදිකාලීනව ක්‍රමයෙන් ඉහළ යනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරේ. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ ඇස්තමේන්තුවලට අනුව 2017 වසරේදී ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයෙහි වර්ධන ක්‍රියාකාරීත්වය පහළ මට්ටමක පැවතුණ ද, වාර්ෂික මූර්ත ද.දේ.නි.යේ වර්ධනය 2022 වසර වන විට ක්‍රමයෙන් සියයට 6.0 පමණ දක්වා ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. දැනුම පදනම් කරගත්, ඉහළ තරගකාරීත්වයක් සහිත, සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් ලෙස ලංකාව කලාපීය කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පරිවර්තනය කිරීම තුළින් සංවර්ධනය කිරීම ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වර්ධන උපාය මාර්ගය වේ. මේ සඳහා වරාය නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය, මහා නගර ව්‍යාපෘතිය සහ ආර්ථික කලාප ව්‍යාපෘති (Economic Corridor Projects) වැනි වැදගත් ව්‍යාපෘති රාශියක් ක්‍රියාත්මක කෙරෙමින් පවතී. මූල්‍ය කලාපයට අමතරව විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට සමත් සුබෝපභෝගී වාසස්ථාන සහ කාර්යාල සංකීර්ණවලින් සමන්විත ජාත්‍යන්තර නගරයක් බිහි කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකාව ඉන්දියානු සාගරයේ කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පත් කිරීම සඳහා වරාය නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය උපකාරී වනු ඇත. තවද, ශ්‍රී ලංකාවේ භූගෝලීය පිහිටීම උපයෝජනය කර ගනිමින් මෙරට කලාපීය ආර්ථික කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පත් කිරීම සඳහා වූ ප්‍රයත්නයට වරාය අංශය තුළ සිදුවන සංවර්ධන කටයුතු දායක වනු ඇත. මීට අමතරව, මහා නගර ප්‍රධාන සැලැස්ම මගින් නාගරීකරණය හේතුවෙන් ඇතිවන ගැටලුවලට පිළියම් සපයන අතර, බස්නාහිර පළාත සියලු නාගරික පහසුකම් සහිත ජීවත්වීමට සුදුසු ප්‍රදේශයක් බවට පරිවර්තනය කෙරෙනු ඇත. නිවාස, ප්‍රවාහන, අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය, ආපදා අවම කිරීම සහ කාර්මික නගර සංවර්ධනය හා තාක්ෂණික කේන්ද්‍රස්ථානවලින් සමන්විත මෙම සැලැස්ම තුළ වූ සංවර්ධන ක්‍රියාමාර්ගද ආර්ථිකයෙහි සමස්ත වර්ධන උපාය මාර්ගය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට සහාය වනු ඇත. තවද, ආර්ථිකය අඛණ්ඩව ඩිජිටල්කරණය කිරීම, කෘෂිකාර්මික හා කාර්මික කටයුතු යාන්ත්‍රීකරණය කිරීම,

1.5 සංඛ්‍යා සටහන
මධ්‍යකාලීන සාර්ව ආර්ථික රාමුව (අ)

දර්ශකය	ඒකකය	2016 (අ)	2017 (අ)	පුරෝකථන				
				2018	2019	2020	2021	2022
මුද්‍රිත අංශය (අ)								
මුද්‍රිත ද.දේ.නි. වර්ධනය	සියයට	4.5 (අ)	3.1	5.0	5.5	6.0	6.0	6.0
පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව ද.දේ.නි.	රුපියල් බිලියන	11,907 (අ)	13,289	14,515	16,015	17,817	19,819	22,053
ඒක පුද්ගල ද.දේ.නි.	එ.ජ. ඩොලර්	3,857 (අ)(ඉ)	4,065	4,340	4,665	5,075	5,547	6,095
මුළු ආයෝජන	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	35.0 (අ)(ඊ)	36.5	32.5	33.0	33.5	34.0	34.5
දේශීය ඉතිරිකිරීම්	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	27.6 (අ)(ඊ)	29.3	26.1	27.3	28.6	29.6	30.9
ජාතික ඉතිරිකිරීම්	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	32.8 (අ)(ඊ)	33.9	30.3	31.0	31.7	32.4	33.2
විදේශීය අංශය								
වෙළඳ පරතරය (අ)	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-10.9	-11.0	-11.3	-10.9	-10.3	-9.6	-8.7
අපනයන	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන	10,310	11,360	12,614	14,070	15,743	17,692	19,961
ආනයන	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන	19,183	20,980	23,149	25,119	27,234	29,436	31,800
ජංගම ගිණුමේ ශේෂය (අ)	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-2.1 (උ)	-2.6	-2.2	-2.0	-1.8	-1.6	-1.3
විදේශීය නිල සංචිත	ආනයනික මාස වශයෙන්	3.8	4.6	4.8	4.5	4.4	4.6	4.7
රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය (අ)								
සමස්ත ආදායම් සහ ප්‍රදාන	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	14.2 (ඌ)	13.8	15.7	15.9	16.4	17.0	17.4
වියදම හා ශුද්ධ ණය දීම	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	19.6 (ඌ)	19.4	20.4	19.8	20.0	20.5	20.9
වර්තන ගිණුමේ ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-0.6 (ඌ)	-0.7	0.5	0.9	1.4	1.9	2.3
ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-0.2 (ඌ)	0.0	1.0	2.0	2.4	2.4	2.6
සමස්ත අයවැය ගිණය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-5.4 (ඌ)	-5.5	-4.8	-3.9	-3.5	-3.5	-3.5
මධ්‍යම රජයේ ණය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	78.8 (ඌ)	77.6	77.4	74.8	71.7	69.0	69.0
මුදල් අංශය සහ උද්ධමනය								
පුළුල් මුදල් වර්ධනය (M ₂) (එ)	සියයට	18.4	16.7	15.1	13.5	13.5	12.5	12.5
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය								
වර්ධනය (M ₂ හි) (එ)	සියයට	21.9	14.7	13.5	15.0	15.0	15.0	15.0
වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමනය (ඒ)	සියයට	4.0	6.6	4.0	5.0	5.0	5.0	5.0

(අ) 2018 අප්‍රේල් මස මැද වනවිට පැවති තොරතුරු මත පදනම් වී ඇත. මූලාශ්‍රයන්: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
(ආ) සංශෝධන මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය
(ඇ) තාවකාලික ජාතික ප්‍රතිපත්ති හා ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය
(ඈ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.
(ඉ) නවතම ජනගහන සංඛ්‍යා දත්ත අනුව ඇස්තමේන්තු යාවත්කාලීන කර ඇත.
(ඊ) 2016 වසර සඳහා ද.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස, පිළිවෙලින්, 31.5%, 23.8% සහ 28.9% ක් වූ මුළු ආයෝජන, දේශීය ඉතිරිකිරීම් සහ ජාතික ඉතිරිකිරීම් පිළිබඳ දත්ත ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සංශෝධනය කරන ලදී.
(උ) ගෙවුම් ශේෂයෙහි ඇස්තමේන්තුගත අගයන් ද.දේ.නි. යේ ඇස්තමේන්තුගත අගය වෙනස් වනුයේ ගණනය කිරීමේදී ඇතිවන කාල පමාව හේතුවෙනි.
(ඌ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2018 මාර්තු 20 දින නිකුත් කරන ලද 2016 සංශෝධන ද.දේ.නි ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.
(එ) වසර අවසානයේ ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය
(ඒ) කො.පා.මි. දර්ශකය (2013 = 100) මත පදනම් වේ.

ශ්‍රම බලකායේ අපේක්ෂා සහ ආර්ථික උපායමාර්ග හා අනුගතවන පරිදි ශ්‍රම බලකායේ කුසලතා සංවර්ධනය කිරීම, දේශීය නිෂ්පාදනය හා අපනයන පැස විවිධාංගීකරණ කිරීමත් සමඟම ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම්වල අඛණ්ඩ දියුණුව තහවුරු කිරීම තිරසාර ආර්ථික වර්ධන මාවතකට ළඟාවීම සඳහා වැදගත් වනු ඇත. මීට අමතරව, රටෙහි සංවර්ධන ක්‍රියාමාර්ග පුරවැසියන්ගේ යහපැවැත්ම ඉහළ නංවන ආකාරයෙන් සහ පාරිසරික හා සාමාජීය බලපෑම් සඳහා නිසි අවධානය යොමු කරමින් ක්‍රියාත්මක

කළ යුතුව ඇත. ඉහළ වැටුප් සහිත සේවා නියුක්ති අවස්ථා බිහි වීම මෙම ආර්ථික ප්‍රතිලාභ මහජනතාව වෙත සම්ප්‍රේෂණය වන බව පෙනීයනු ලබන නිර්ණායකයක් වේ. මෙම අපේක්ෂිත සංවර්ධනයන් සමඟ උද්ධමනය අඩු සහ ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගැනීම ඇතුළු ස්ථාවර සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන්හි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආදායම් මට්ටම් ක්‍රමිකව ඉහළ යනු ඇති අතර, එය ඒක පුද්ගල ද.දේ.නි.ය 2022 වන විට එ.ජ.ඩොලර් 6,000 ඉක්මවීමට උපකාරී වනු ඇත. රට තුළ විදේශීය හා දේශීය පෞද්ගලික අංශයෙහි ආර්ථික

1

කටයුතු ඉහළ නංවන ආකාරයෙන් සැලසුම් කර ඇති සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කාර්යක්ෂමව ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් මධ්‍යකාලීන සාර්ව ආර්ථික රාමුවෙහි පෙන්වා ඇති ආර්ථික වර්ධනයට වඩා ඉහළ වර්ධනයක් සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ හැකියාවක් පවතී.

අපනයන වෙළඳපොළවල් ක්‍රමානුකූලව යථා තත්ත්වයට පත්වීම ඇතුළත් විදේශීය අංශයේ සිදු වූ ධනාත්මක ප්‍රවණතා සහ යෝග්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හමුවේ විදේශීය අංශය මැදිකාලීනව වර්ධනය වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරේ. වෙළඳ ගිණුමේ අපේක්ෂිත වර්ධනයන්, සේවා ගිණුම වෙත අපේක්ෂිත ලැබීම් සහ විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීම් හමුවේ විදේශීය ජංගම ගිණුමේ හිඟය මැදිකාලීනව ක්‍රමයෙන් අඩුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ආනයන වර්ධනය වීමට වඩා වැඩි වේගයකින් අපනයන වර්ධනය වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරෙන අතර, ඒ අනුව වෙළඳ හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2017 වසරේදී සියයට 11.0 සිට 2022 වසරේදී සියයට 8.7 ක් දක්වා අඩුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. අපනයන පරිමාව ඉහළ යෑම සහ අපනයන පැස විවිධාංගීකරණය වීම, නම්‍යශීලී විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක් අනුගමනය කිරීම හේතුවෙන් රටෙහි අපනයන තරගකාරීත්වය වර්ධනය වීම, යුරෝපා සංගමයේ විශේෂ ප්‍රතිලාභ සහිත වෙළඳ වරණයන් පිළිබඳ පොදු ක්‍රමය නැවත ස්ථාපිත කිරීම සහ දැනට පවතින හා නව වෙළඳ ගිවිසුම් තුළින් වෙළඳ සම්බන්ධතා වර්ධනය වීමෙන් වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය වැඩිදියුණු වීම, අපනයන වර්ධන වේගය වැඩි වීමට දායක වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. අන්තර් සහ ආයෝජන භාණ්ඩ ආනයන ඉහළ යෑම හේතුවෙන් මැදිකාලීනව ආනයනද ඉහළ යනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරේ. මේ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන්, සංචාරක, තොරතුරු හා තාක්ෂණ සහ ප්‍රවාහන සේවා වෙත ලැබීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් සේවා ගිණුමේ අතිරික්තය මැදිකාලීනව වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. නව තරු පන්තියේ හෝටල් සහ වඩාත් ඵලදායී අලෙවි ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් හේතුවෙන් සංචාරක ඉපැයීම්වල වර්ධනය ඉහළ යනු ඇත. තොරතුරු තාක්ෂණය ආශ්‍රිත අපනයනවල ඉහළ වර්ධන ප්‍රවණතාවද අඛණ්ඩව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. විදේශීය වෙළඳාම වර්ධනය වීමෙන් වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ ආශ්‍රිත කටයුතුවල අපේක්ෂිත වර්ධනය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ප්‍රවාහන සේවා අංශයේ ඉපැයීම් ද ඉහළ යනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරේ. ජංගම ගිණුමේ හිඟය පියවීම සඳහා කාලාන්තරයක් මුළුල්ලේ විදේශ විනිමය ලැබීමේ ශක්තිමත් මූලාශ්‍රයක් වන විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ මැදිකාලීනව මධ්‍යස්ථ වර්ධනයක් වාර්තා

කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, ණය සහ ණය නොවන මූලාශ්‍ර වෙතින් වන ලැබීම් සමඟ ගෙවුම් තුළනයේ මූල්‍ය ගිණුම වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ක්‍රමානුකූලව ණය නොවන මූලාශ්‍ර වෙතින් වන ලැබීම් වෙත වැඩි වශයෙන් යොමු වීම පිළිබිඹු කරමින් විදේශීය සෘජු ආයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම තුළින් වන ලැබීම් සහ අනෙකුත් සහනදායී සහ සහනදායී නොවන ණය ලැබීම්ද මූල්‍ය ගිණුමේ ක්‍රියාකාරීත්වයට යහපත් ලෙස බලපානු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වෙත සහ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ වෙත ලැබීම් මගින්ද විදේශීය අංශයේ ලැබීම් තවදුරටත් වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ගෙවුම් තුළනයේ අපේක්ෂිත ප්‍රවණතා හමුවේ රටෙහි දළ නිල සංචිත තත්ත්වය ශක්තිමත් මට්ටමකට වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, එමගින් විදේශීය අංශයේ කම්පනවලට රට මුහුණ දෙන අවදානම අඩුවනු ඇත.

ආදායම පාදක කරගත් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි මැදිකාලීනව රජයේ අඛණ්ඩ අවධානය යොමු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව, 2020 වන විට ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස අයවැය හිඟය සියයට 3.5 දක්වා අඩුකර ගැනීමට ද වර්තන ගිණුමේ සහ ප්‍රාථමික ගිණුමේ අතිරික්තයක් පවත්වා ගැනීමට ද ඇස්තමේන්තු කර ඇත. බදු ව්‍යුහය සරල කෙරෙන හා බදු පදනම පුළුල් කෙරෙන දේශීය ආදායම් පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ආදායම් රැස්කරන ආයතන ස්වයංක්‍රීයකරණය කිරීම තුළින් ආදායම් ඉහළ නංවා ගැනීමට අපේක්ෂිත අතර, එමගින් 2021 වනවිට ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රජයේ ආදායම සියයට 17 කට පමණ ඉහළ නංවා ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, වියදම් අංශය සැලකීමේදී, ඒකාබද්ධ භාණ්ඩාගාර කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය (ITMIS) හරහා භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කටයුතු අඛණ්ඩව ස්වයංක්‍රීයකරණය කිරීම, කාර්තුමය වියදම් සහ ආදායම් ප්‍රතිඵල වාර්තා පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීම, ඵලදායී නොවන රාජ්‍ය වියදම් තාර්කිකරණය, සුභසාධන ප්‍රතිලාභ මණ්ඩලය යටතේ සුභසාධන වැඩ සටහන් සඳහා ඒකාබද්ධ පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීම, ඵලදායී ලෙස ආයතනික අභිප්‍රාය ප්‍රකාශ (SCIs) ක්‍රියාත්මක කිරීම, ඉන්ධන හා විදුලිය සඳහා ස්වයංක්‍රීය මිලකරණ යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වාදීම සහ උපාය මාර්ගික නොවන ව්‍යවසායන් පැවරීම ආදිය ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතු කාර්යයන් වේ. ඒ අනුව, මැදිකාලීනව, රජයේ වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 20 - 21 ක

පමණ අගයක පවත්වා ගැනීමට ද, රජයේ ආයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස දැනට පවතින සියයට 5 පමණ මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමට ද අපේක්ෂිතය. තවද, රාජ්‍ය ආයෝජන සඳහා පවතින සීමාසහිත රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය හමුවේ රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය පදනම් කරගත් ව්‍යාපෘති ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම රජයේ අරමුණ වේ. මේ අතර, දේශීය සහ විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් පියවීම මැදිකාලීනව බරපතල අභියෝගයක් වී ඇති බැවින් සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනත මෑතදී බලාත්මක කිරීමත් සමඟ මධ්‍යම රජයේ ණය කළඹ කල්පිරීම වඩාත් සුමට කිරීම සඳහා වගකීම් කළමනාකරණ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිතය. තවද, රජයේ ණය වඩාත් හොඳින් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා මුදල් අමාත්‍යාංශය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඒකාබද්ධව මැදිකාලීන ණය උපායමාර්ගයක් සකස් කරමින් සිටී. මෙම වර්ධනයත් සහ ප්‍රාථමික ගිණුමේ අඛණ්ඩව ඉහළ අතිරික්තයක් ඇති කර ගැනීමත් සමඟ මධ්‍යම රජයේ ණය ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2020 වසරින් පසුව සියයට 70 ට වඩා අඩු කරගැනීමට අපේක්ෂිතය. එයට අමතරව, 2003 අංක 3 දරන රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනත සංශෝධනය කිරීමට අපේක්ෂිත අතර, එහිදී රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය ඉහළ නැංවීම සඳහා වගකීමට බැඳෙන රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති, පැහැදිලිව නිර්වචනය කරන ලද බැහැරවීමේ නීති හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්ක අත්පත් කර ගැනීමට නොහැකි වුවහොත් ඒවා නිවැරදි කර ගැනීමේ යාන්ත්‍රණ ඇතුළත් කෙරෙනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය සඳහා සාර්ථක ලෙස අනුගත වීමට මහ බැංකුව විසින් ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග මගින් මැදිකාලීනව මිල ස්ථායීතාව තහවුරු කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ. 2020 වසර වනවිට නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් කරා යොමු වීමට අදහස් කරන බව 2017 වසරේ මුල් භාගයේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නිල වශයෙන් නිවේදනය කළේය. එම නිවේදනයෙන් පසුව නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත යොමුවීම සඳහා පහසුකම් සැපයීමේ අරමුණින් පියවර කිහිපයක් ගනු ලැබීය. අවශ්‍ය නෛතික, ආයතනික, මෙහෙයුම් සහ ප්‍රතිපත්තිමය සංශෝධන ඇතුළත් නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණයකට අනුගත වීම සඳහා වන පෙර දැක්මක් ද මීට අයත් වේ. මහ බැංකුවේ පාලනය වඩාත් විධිමත් කිරීම, මූල්‍ය අංශයේ අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සහ, රාජ්‍ය මූල්‍ය හා මුදල් අංශය අතර සම්බන්ධීකරණය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වන අනෙකුත් සංශෝධනවලට අමතරව මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය ශක්තිමත් කිරීම සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති

රාමුව ලෙස නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණයට අනුගතවීමට පහසුකම් සැපයීම සඳහා මුදල් නීති පනත පුළුල් ලෙස සංශෝධනය කිරීමට අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගෙන ඇත. සාර්ථක ලෙස නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණයකට අනුගත වීම තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ආයතනික සහ මෙහෙයුම් සම්බන්ධ සංශෝධන ද අඛණ්ඩව සිදු කරනු ලැබේ. මෙම නව රාමුව වෙත යොමුවීමේදී, මහ බැංකුවේ ආකෘතිකරණ සහ පුරෝකථන හැකියාව වර්ධනය කිරීම සඳහා ජා. මූ. අරමුදලේ තාක්ෂණික සහාය අඛණ්ඩව ලබාගැනීම සිදු කරනු ලබයි. එමෙන්ම, මහ බැංකුව විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණවල කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දැනට පවතින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොර්ඩෝව ක්‍රමයෙන් පටු කිරීමටද අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, මහ බැංකුව විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය වැඩිදියුණු කිරීමද සිදු කරනු ලැබේ. නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණයකට අනුගත වෙමින් සිටියදී වුවද, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් නිසියාකාරව ක්‍රියාත්මක වීමට ප්‍රමාණවත් ද්‍රවශීලතාවක් පවතින බව තහවුරු කරගැනීම සඳහා මුදල් සහ ණය සමස්තවල හැසිරීම අධීක්ෂණය කිරීම ද අඛණ්ඩව සිදු කරනු ලබයි. සමස්තයක් ලෙස, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින්, ආර්ථිකයට ප්‍රශස්ත ආර්ථික වර්ධන මට්ටමට ළඟාවීම සඳහා පහසුකම් සපයමින් මැදිකාලීන උද්ධමනය මැදි තනි අගයක මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම අරමුණු කරනු ලැබේ. අදාළ ප්‍රතිපත්ති, යටිතල පහසුකම් සහ ප්‍රතිසංස්කරණවල අපේක්ෂිත වර්ධනයත් සමඟ මූල්‍ය අංශයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වර්ධනය වීම මගින් ශක්තිමත් හා ද්‍රවශීලී මූල්‍ය වෙළඳපොළක් හරහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණය වීමේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු වීම, මහ බැංකුව විසින් මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීමට දරනු ලබන ප්‍රයත්නය සඳහා උපකාරී වනු ඇත.

1.5 ගැටලු සහ ප්‍රතිපත්ති

සුදුසු ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාවට නැංවීම තුළින් ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවක් අත් කරගනු ලැබුවද, ආර්ථික වර්ධන ක්‍රියාකාරිත්වය අපේක්ෂිත මට්ටමේ නොපැවතීම නිසා වර්ධනය කෙරෙහි ඇති බාධාවලට පිළියම් යොදන අතර කඩිනම් ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීමේ අවශ්‍යතාව ඉස්මතු කෙරේ. ආර්ථික වර්ධන වැඩපිළිවෙළ ශක්තිමත් කිරීමෙහිලා ක්‍රියාමාර්ග රැසක් ක්‍රියාවට නැංවෙමින් පවතින බව පිළිගන්නා අතරතුර මැදිකාලීනව හා ඉන් ඔබ්බට ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ වර්ධන මාවතකට ප්‍රවිශ්ට වීමේදී මතු වන ගැටලු සඳහා පිළියම් යෙදීමේ වැදගත්කම යළි අවධාරණය කිරීමේ අරමුණින්

යුතුව ආර්ථිකයේ පවතින මූලික ගැටලු හා අනුගමනය කළ යුතු ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග මතු අවධාරණය කෙරේ.

වාණිජ වශයෙන් ඵලදායී ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ගොවීන් සවිබල ගැන්වීම කෙරෙහි කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තියේ අවධානය ක්‍රමිකව යොමු කළ යුතුව ඇත. ආහාර සුරක්ෂිතතාව ඇති කිරීම හා රටෙහි ශ්‍රම බලකායෙන් හතරෙන් එකකට වඩා රැකියා අවස්ථා සලසමින් සමස්ත ජනතාවගේ සුභ සාධනය හා යහ පැවැත්ම උදෙසා කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රය විසින් සිදු කරනු ලබන වැදගත් කාර්යභාරය හඳුනා ගනිමින්, විවිධ රජයන් විසින් කෘෂිකාර්මික අංශය ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙහිලා විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාවට නංවා ඇත. රටෙහි කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම සඳහා මෙම ක්‍රියාමාර්ග උපකාරී වූ අතර, ශ්‍රී ලංකාව සහලින් ස්වයංපෝෂිත මට්ටමක් කරා ළඟාවී පැවතිණ. පොහොර සහනාධාරය කෘෂිකාර්මික අංශයේ වර්ධනය සඳහා ක්‍රියාවට නංවන ලද එබඳු එක් පියවරකි. 1962 දී මුල් වරට හඳුන්වා දුන් අවස්ථාවේ සිට 1990 දශකයේ මුල් භාගයේ සුළු කාලසීමාවක දී හැර, 2016 යල කන්නයේ පටන් වී ගොවීන් හට ලබාදුන් මුදල් ප්‍රදානය ද ඇතුළුව විවිධ ක්‍රමවේද ඔස්සේ මෙම වැඩපිළිවෙළ අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. කෙසේ වුවද, සහනාධාර ක්‍රමය පැවතීම හේතුවෙන් වගා කටයුතු විශාල ලෙස පොහොර මත රඳා පැවතීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, පොහොර අධි භාවිතය සහ පස හා ජල මූලාශ්‍ර අපවිත්‍ර වීම සිදුවී ඇත. අකාබනික කෘෂි යෙදවුම් විශාල වශයෙන් යොදා ගනු ලැබුවද ඵලදායීතාව ඉතා පහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් කෘෂි ක්ෂේත්‍රයේ නිරත වී සිටින ශ්‍රම බලකායෙන් වැඩි පිරිසක් අඩු ආදායම් උපයනු ලබද්දී අවසන් පාරිභෝගිකයාට ඉහළ හා කඩිනමින් වෙනස්වන සුළු මිල ගණන්වලට මුහුණ දීමට සිදු වී ඇත. එබැවින්, සහනාධාර මත යැපෙන, යැපුම් කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාකාරකම්වල සිට වාණිජ වශයෙන් ඵලදායී කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාකාරකම්වලට යොමු වීම සඳහා ගොවි ජනතාව බලගැන්වීම කෙරෙහි ප්‍රතිපත්තිමය අවධානය ක්‍රමානුකූලව යොමු කළ යුතුය. විශේෂිත ක්ෂේත්‍ර සඳහා වඩා ඉලක්කගත අයුරින් අඛණ්ඩව සහනාධාර ලබාදීම ද, පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම් ඉහළ නංවා ගැනීමට ගොවි කණ්ඩායම් දිරිමත් කිරීම සඳහා අවධානයක් යොමු කිරීමද කළ යුතු අතර, කෘෂි අංශය තුළ යාන්ත්‍රීකරණය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මූල්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීමට සහ දේශීය හා විදේශීය වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය සඳහා කෘෂිකාර්මික සැපයුම් ජාලය වැඩිදියුණු කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය. එපමණක් නොව, මනා ගබඩා පහසුකම්, ප්‍රවාහන ක්‍රමවේද සහ පසු අස්වනු

ආහාර කළමනාකරණයේදී මනා පරිවෘත්ත අනුගමනය කිරීම මෙන්ම, ශෂ්‍ය මාරුව, ජල කළමනාකරණය හා හෝග-පශු සම්පත් ඒකාබද්ධ කිරීම වැනි වෙනත් ඵලදායීතා ඉහළ නැංවීමේ යාන්ත්‍රණ මගින් පසු අස්වනු භාණ්ඩ අවම කිරීමට පියවර ගත යුතුය. මීට අමතරව, වෙළඳපොළ ඉල්ලුමට ගැලපෙන කෘෂිකාර්මික සැපයුමක් තහවුරු කිරීම සඳහා ඉහළ අවධානයක් යොමු කිරීමෙන් ගොවීන්ට වඩා යහපත් ආදායම් මට්ටමක් ලබා ගැනීමට හැකිවනු ඇත. කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ සඳහා ව්‍යුත්පන්න උපකරණ (Derivatives) හඳුන්වා දීම තුළින් ගොවීන් මුහුණ දෙන මිල අවිනිශ්චිතතා අඩු කර ගැනීම සඳහා කටයුතු කිරීමට සලකා බැලිය යුතුව ඇත. වාණිජ කෘෂිකර්මාන්තයට යොමු වීම ගොවීන්ගේ මූල්‍ය තත්ත්වය ශක්තිමත් කිරීමට උපකාරී වනු ඇති අතර, එමගින් කෘෂි අංශය තුළ ඉහළ ඵලදායීතා මට්ටමක් අත්කර ගත හැකි වනු ඇත.

වැවිලි කර්මාන්තය මුහුණ දෙන අභියෝග රැසකට විසඳුම් ලබාදීම තුළින් එම කර්මාන්තයෙහි ඵලදායීතාව වැඩිදියුණු කර ගැනීමට හා තරගකාරීත්වය පවත්වා ගැනීමට හැකි වනු ඇති අතර, එමගින් වැවිලි ආර්ථිකයෙහි උපරිම නිෂ්පාදන මට්ටම අත්පත් කර ගැනීමට හැකි වනු ඇත. 2016 හා 2017 වසර පුරා පැවති දිගුකාලීන නියඟය, ගංවතුර හා අක්‍රමවත් වර්ෂාපතනය, කෘෂිකාර්මික අංශයෙහි නිෂ්පාදන මට්ටම් පහත හෙළීමට හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, වැවිලි කර්මාන්තයෙහි ව්‍යුහාත්මක සංවිධානයේ අඩුපාඩු ද ඇතුළුව, ව්‍යවසාය මට්ටමේ දුර්වල කෘෂි කළමනාකරණ භාවිතයන්ද සමඟ වෙනත් සාධක ගණනාවක් අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන්ගෙන් ඇතිවූ අහිතකර බලපෑම් උග්‍ර කිරීමට සහ සාමාන්‍ය පාරිසරික තත්ත්ව යටතේ පවා කර්මාන්තයෙහි ශක්‍යතාව කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කිරීමට හේතු වී ඇත. කෘෂිකාර්මික අංශයට පොදු ගැටලු ඇතුළුව හෝග සඳහා විශේෂිත වූ අභියෝග, වැවිලි කර්මාන්තයේ වර්තමානයේදී දක්නට ලැබෙන අඩු ඵලදායී මට්ටම සඳහා හේතු වී තිබේ. නැවත වගා කිරීම් අඩු වීම, ඉහළ ශ්‍රම පිරිවැය, නිමැවුමේ ගුණාත්මකභාවය අඩු වීම, පළිබෝධක තර්ජන, අඩු ගුණාත්මකභාවයෙන් යුතු ආනයනික බීජ, අනිසි පොහොර භාවිතය සහ ආයතනික සහාය අඛණ්ඩව නොලැබීම යනාදිය වැවිලි කර්මාන්ත බොහොමයකට අහිතකර ලෙස බලපාන ගැටලු කිහිපයකි. ග්ලයිෆොසට් තහනම මගින් මෙම ගැටලු තවත් උග්‍ර වී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ තේ කර්මාන්තය සැලකූ විට, නවෝත්පාදන සඳහා යොමු වීම අඩු වීම සහ අවශ්‍ය වෙනස්කම් නොකිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඵලදායීතාව දුර්වල වීම හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළ තුළ ශ්‍රී ලංකාව හිමි කරගෙන සිටි පංගුව අඛණ්ඩව අහිමි වෙමින් පවතී. මේ අතර, රබර් කර්මාන්තයට කෘත්‍රීම රබර් සමඟ තරග

කිරීමට අවශ්‍ය නම්, ශ්‍රී ලංකාව නිපදවන රබර්වල ගුණාත්මකභාවයේ සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමක් අවශ්‍ය වේ. පොල් කර්මාන්ත අංශය සැලකූ විට, නීත්‍යානුකූලව හා නීති විරෝධී යන දෙආකාරයෙන්ම පොල්වතු දේපළ වෙළඳාම් කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම විශාල අභියෝගයක්ව පවතී. වැවිලි කර්මාන්තයට සම්බන්ධ ගැටලුවලට මුහුණ දීම සඳහා සැලසුම් ක්‍රියාවලි මගින් කර්මාන්තයේ දිගුකාලීන අවශ්‍යතා සැලකිය යුතු අතර, හදිසි මැදිහත්වීම් වැළැක්වීමට ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු වේ. ප්‍රධාන වැවිලි හෝ සම්බන්ධයෙන් සැලකූ විට, පිරිවැය හා තාක්ෂණික වාසි සැලකිය යුතු ලෙස පවතින රටවල් සමඟ ශ්‍රී ලංකාවට තරග කිරීමට සිදුව ඇත. එබැවින්, අතුරු හෝ හෝ වැවිලි හෝ ලෙස ඖෂධීය හෝ වගා කිරීම වැනි විශේෂිත අංශ කෙරෙහි විවිධාංගීකරණය වීමේ ඉඩ ප්‍රස්ථා ගවේෂණය කළ යුතු වේ. මේ අතරම, ශ්‍රී ලංකාවේ ශාක නිරෝධායන සේවා ශක්තිමත් කිරීමට දැඩි ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග අවශ්‍ය වේ. බීජ කර්මාන්තයට සහාය වීම හා බීජ සහතික කිරීමේ සේවය හරහා බීජ නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම ද විදේශීය පළිබෝධ සහිත යැයි ඇතැම් අවස්ථාවලදී හඳුනා ගන්නා ලද අඩු ගුණාත්මකභාවයෙන් යුතු බීජ ආනයනය කිරීම අවම කිරීම ද වැදගත් වනු ඇත. වැවිලිකරුවන්ගේ ආදායම් ඉහළ අවදානමකට මුහුණ දීම සහ ආදායම ස්ථාවර නොවීම බොහෝ කර්මාන්තවල නැවත වගා කිරීම් දුර්වල වීමට බලපාන ප්‍රධාන සාධකය වී ඇත. එබැවින්, පුරෝකථනය කළ හැකි මිල ගණන් සහ ඵලදායීතාවය හා සම්බන්ධිත වැටුප් ව්‍යුහය යන හිතකර සාර්ථක ආර්ථික තත්ත්වය ද, මිල ගණන් සඳහා සහාය වීමට ශක්තිමත් හෝ රක්ෂණ ක්‍රම හා වෙළඳපොළ පාදක වූ අවදානම් අවම කර ගැනීමේ (Hedging) උපකරණද පැවතීම වැවිලි කර්මාන්තය තිරසාරව පවත්වා ගැනීම සඳහා වැදගත් වනු ඇත.

යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා දරන ලද ඉහළ ආයෝජන මගින් කර්මාන්ත අංශයේ වර්ධනයක් ඇති කිරීමට අපොහොසත්ව ඇති අතර එමගින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමේ කාර්මීකරණය හා ගැලපීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරයි. මධ්‍යම ආදායම් ලබන හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව ද පසුගිය දශකය තුළ මහා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සඳහා විශාල වශයෙන් ආයෝජනය කර ඇත. මෙම ආයෝජන මගින් ආර්ථිකයේ දළ එකතු කළ අගය කෙටිකාලීනව ඉහළ දැමීමට හේතු වුවද, දිගුකාලීනව වෙළඳ අංශයේ ඵලදායී හැකියා වැඩිදියුණු කිරීමට අවශ්‍ය දායකත්වය ඇතැම් ආයෝජන සම්බන්ධයෙන් සීමිත වී ඇත. සමස්තයක් ලෙස, ආයෝජන සඳහා ප්‍රතිලාභ අනුපාත සතුටුදායක මට්ටමක නොපවතී. මෙයට

මූලිකවම හේතු වනුයේ කර්මාන්ත මගින් එම යටිතල පහසුකම් උභය උපයෝජනය කිරීම සහ යටිතල පහසුකම් පවතින ප්‍රදේශවලට පෞද්ගලික අංශයෙහි ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට නොහැකි වීමයි. තවද, පසුගිය වසර කිහිපය තුළදී අපනයන ඉලක්කගත කර්මාන්ත වෙත යොමුවීම වෙනුවට විදේශීය සෘජු ආයෝජන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය, වෙළඳ නොවන සේවා සහ වෙනත් දේශීය වෙළඳපොළ අරමුණු කරගත් කර්මාන්ත සඳහා යොමු විය. ආසියාවේ අනෙකුත් තරගකාරී ආර්ථික හා සැසඳීමේදී නිෂ්පාදන කර්මාන්ත, කෘෂි ව්‍යාපාර හෝ වෙළඳ සේවා සඳහා ලද ආයෝජන ඉතා අඩු මට්ටමක පැවතීම මගින් ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා යටිතල පහසුකම් පැවතීම ප්‍රමාණවත් සාධකයක් නොවන බව පෙන්වුම් කරයි. මේ අතර, කාර්මික යටිතල පහසුකම් පිළිබඳව සියුම් ලෙස නිරීක්ෂණය කිරීමේදී රට තුළ වෙළඳ සේවා සැපයුම් හා කාර්මික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය අතර සැලකිය යුතු සම්බන්ධතාවයක් නොමැති බව පෙනී යයි. ආර්ථික කලාපවල සාර්ථකත්වය සඳහා ආයෝජන ප්‍රවර්ධනය හා කාර්මික සංවර්ධනය සම්බන්ධ රාජ්‍ය ආයතන අතර සම්බන්ධීකරණය වැඩිදියුණු කළ යුතු අතර, අහඹු ලෙස රටේ විවිධ ප්‍රදේශවල සුළු කර්මාන්ත ව්‍යාප්ත වී පැවතීම, කර්මාන්ත පොකුරු ලෙස සමූහගත කිරීම තුළින් ලබා ගත හැකි පිරිමැසුම් (Agglomeration Economies) ඇති කර ගැනීමට විශාල වශයෙන් බාධක ඇති කරයි. යටිතල පහසුකම් පාදක කරගත් ආර්ථික වර්ධන ආකෘතියක් මගින් ධනාත්මක ප්‍රතිඵල ඇති කෙරෙනුයේ, එවැනි යටිතල පහසුකම්, කර්මාන්ත සඳහා උපකාරී වන්නේ නම් පමණක් බව වෙනත් රටවල අත්දැකීම් මගින් පැහැදිලි වේ. ජපානය, චීනය, දකුණු කොරියාව හා වියට්නාමය වැනි රටවල කාර්මීකරණය වේගයෙන් ප්‍රවර්ධනය වීම සඳහා මනා වෙළඳ සේවා සැපයුම් පහසුකම් සහිත විශාල කර්මාන්ත කලාප කිහිපයක් සමූහගත කිරීම තුළින් ලැබූ පිරිමැසුම් උපකාරී වී ඇත. එබැවින්, යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ඇරඹීමට පෙර විධිමත් අවශ්‍යතා තක්සේරුවක් හා ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම සිදු කළ යුතු අතර, යාබද ප්‍රදේශවල සංවර්ධනය වෙමින් පවතින කර්මාන්ත පිළිබඳවද අවධානය යොමු කළ යුතුය.

සේවා වියුක්තිය අඩු මට්ටමක පැවතුණද, විශේෂයෙන්ම මැදිකාලීනව මැදි ආදායම් ලබන ආර්ථිකයක් බවට පත්වීමේ උත්සාහයන් සමඟ වර්ධන ක්‍රියාවලිය සඳහා ශ්‍රම වෙළඳපොළෙහි දායකත්වය පිළිබඳව ප්‍රතිපත්තිමය ගැටලු පවතී. සියලු පුරවැසියන්ට සෞඛ්‍ය පහසුකම් හා අධ්‍යාපනය ලබාදීම සඳහා පැවති රජයන්ගේ කැපවීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව

1

මානව සම්පතින් අනුන ශ්‍රම බලකායක් නිර්මාණය කිරීමට සමත් වූ අතර, මෑත කාලයේදී වාර්තා වන අඩු සේවා වියුක්ති මට්ටම අනුව බොහෝ දෙනෙකු යම් ආකාරයක රැකියාවක නිරත වන බව පැහැදිලි වේ. කෙසේ වුවද, දැනට අඩු මට්ටමක පවතින සේවා වියුක්තිය, ආර්ථික වර්ධනයේ කැපී පෙනෙන දියුණුවක් බවට පරිවර්තනය නොවීමෙන් පෙනී යනුයේ හුදෙක් රැකියා ප්‍රමාණය පමණක් ඉහළ යෑම ප්‍රමාණවත් නොවන බවයි. කෘෂිකාර්මික අංශයේ නියුතු සේවා නියුක්තිකයන්ගේ දායකත්වය අඛණ්ඩව පහළ යමින් පවතින අතර, සියයට 26.1 ක සේවකයන් ප්‍රමාණයක් අඛණ්ඩව එම අංශයේ නිරත වී සිටින නමුත් 2017 වසරේදී කෘෂිකාර්මික අංශය ද.දේ.නි.යට දැක්වූ දායකත්වය සියයට 6.9 ක් පමණක් විය. මෙමගින්, එම අංශයේ ශ්‍රම ඵලදායීතාව හා උෞන සේවා නියුක්තිය පිළිබඳව විශේෂයෙන් සලකා බැලිය යුතු බව අවධාරණය කෙරේ. සබරගමුව, උතුරු මැද සහ උෞන පළාත්වල මෙම තත්ත්වය වඩාත් බරපතල ගැටලුවක් වන අතර, එම ප්‍රදේශවල කෘෂිකාර්මික අංශයේ නිරතව සිටින ශ්‍රමිකයන්ගේ සේවා නියුක්තිය සඳහා දායකත්වය, ද.දේ.නි.ය සඳහා එම ක්ෂේත්‍රයේ දායකත්වය මෙන් සිව් ගුණයක් පමණ වේ. තවද, වර්තමාන සහ අනාගත ශ්‍රම බලකාය වඩාත් සංකීර්ණ ආර්ථික රටාවකට ගැලපෙන පරිදි නවීකරණය වූ අධ්‍යාපනයකින් සහ කුසලතාවලින් පරිපූර්ණ පිරිසකගෙන් සමන්විත නොවීමේ ගැටලුව පාර්ශ්වකරුවන් කිහිප දෙනෙකු විසින්ම වසර ගණනාවක් පුරා අවධාරණය කරනු ලැබුවද, එම ගැටලුව තවදුරටත් නොවිසඳී පවතී. වෘත්තීය අධ්‍යාපන අවස්ථාද ඇතුළත්ව විධිමත් අධ්‍යාපන ක්‍රම දිගුකාලීනව තහවුරු කිරීම සඳහා පසුගිය වසරවලදී රජය විසින් ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග ප්‍රශංසනීය වන අතර, කුසලතා හා දැනුම අතර පරතරය සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා ආර්ථිකයෙහි පවතින උසස් හා තෘතීයික අධ්‍යාපන අවස්ථා බොහෝදුරට ප්‍රමාණවත් නොවනු ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ තෘතීයික අධ්‍යාපන අවස්ථා සඳහා ඇතුළත් වීමේ අනුපාතය පහළ මැදි ආදායම් ලබන රටවල හා ඉහළ මැදි ආදායම් ලබන රටවල සාමාන්‍යයට වඩා පහළ අගයක පැවතීමද උසස් අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව සඳහා වන ගෝලීය තරගකාරීත්වය පිළිබඳ දර්ශකයේ රටෙහි ශ්‍රේණිගත කිරීම සඳහාද අයහපත් ලෙස බලපෑවේය. ශ්‍රී ලංකාව අපනයනානිමුඛ ආර්ථිකයක් ලෙස යළි හැඩගැස්වීමට සහ එමගින් අපනයන අගය දාමයෙහි ස්ථානගත කිරීම උදෙසා ප්‍රතිපත්ති ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක කර ඇත්ත්, ශ්‍රම බලකායෙහි ගුණාත්මකභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා වන ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රයත්න ප්‍රමාණවත් නොවීම, සම්බන්ධීකරණයක් නොමැතිවීම සහ කැපවීම ප්‍රමාණවත් නොවීම වැනි දුර්වලතා මතු වී ඇත. ආර්ථිකයේ පරිවර්තනයක් උදෙසා ඉහළ

ගුණාත්මක භාවයෙන් යුතු මානව සම්පත් අත්‍යවශ්‍ය වන බැවින්, අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ, විශේෂයෙන්ම උසස් අධ්‍යාපනයට අදාළව ගුණාත්මකභාවය, අදාළත්වය, සාධාරණත්වය සහ ධාරීතාවට අදාළ ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වා දීම සඳහා කඩිනමින් ප්‍රමුඛතාව ලබාදිය යුතුය. වර්තමානයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ වර්ධනය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්ම, කාර්මික සහ සේවා අංශය දායක වන අතර, ඉදිරි දශකය තුළ මෙම අංශ දෙකම වේගවත් තාක්ෂණික වෙනස්වීම්වලට ලක් වනු ඇත. ලෝක බැංකුවේ ඇස්තමේන්තුවලට අනුව රැකියා ස්වයංක්‍රීයකරණය වීමෙන් ඉන්දියාවේ සහ චීනයේ දැනට පවතින රැකියා අවස්ථාවලින්, පිළිවෙලින්, සියයට 69 ක් සහ සියයට 77 ක් අවදානමට ලක්වී ඇත. තෘතීයික හා වෘත්තීය අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව සහ ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ශ්‍රම ඉල්ලුම පිළිබඳව පැවැත්වූ සමීක්ෂණවලින් ලද ප්‍රතිඵලවලට අනුව, දැනට ඉහළ ඉල්ලුමක් පවතින ඇතැම් අර්ධ ලෙස පුහුණු හා නුපුහුණු ශ්‍රම කාණ්ඩ නුදුරු අනාගතයේදී ස්වයංක්‍රීයකරණයට ලක් වීමේ ඉහළ ප්‍රවණතාවක් පවතින අතර, එමගින් දැනට එම රැකියාවල නියැළී සිටින අයගේ රැකියා අහිමි වීමේ අවදානමක් පවතී. ඉහත සඳහන් කළ තාක්ෂණික වෙනස්කම්වල බලපෑම තක්සේරු කිරීමට සහ පූර්වෝපාය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ට පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ කටයුතු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වනු ඇත. එමගින්, එවැනි කාර්යයන්හි නිරතව සිටින පුද්ගලයන්ගේ විවිධ කුසලතා වැඩිදියුණු කෙරෙනු ඇති අතර, ශීඝ්‍රයෙන් ස්වයංක්‍රීයකරණය වීමේ ප්‍රවණතා හමුවේ විවිධ රැකියා අතර මාරුවීමේ හැකියා යම් ප්‍රමාණයකට වර්ධනය වනු ඇත. මීට අමතරව, ආර්ථිකයේ රැකියා අවස්ථාවලින් සියයට 60.2 ක් පමණ අවිධිමත් අංශයෙහි පවතී. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව 2015 වසරේදී සිදු කරන ලද සමීක්ෂණය මගින් පෙනී යන්නේ කර්මාන්ත අංශයෙහි ආයතනවල සියයට 73 ක පමණ සේවකයන් 5-25 අතර ප්‍රමාණයක් සිටින බවයි. මෙය විශේෂයෙන්ම, ඵලදායීතාව, නවෝත්පාදනය සහ වර්ධනය සම්බන්ධයෙන් මෙන්ම, ක්ෂුද්‍ර මට්ටමින් කටයුතු කිරීමේදී කම්කරු අයිතිවාසිකම්, සමාජ සුරක්ෂිතතාව ළඟා කර ගැනීම හා යහපත් සේවා තත්ත්වයන් ඇති කිරීම වැනි ප්‍රතිපත්තිමය ගැටලු කිහිපයක් පෙන්නුම් කරයි. හුදෙක් රැකියා උත්පාදනය පමණක් නොව ශ්‍රම ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීම සහ ඉහළ වැටුප් සහිත රැකියා සඳහා ප්‍රවේශය යන දෙකම අරමුණු කරගත් ප්‍රතිපත්තිමය මූලපිරීම් සඳහා ආර්ථිකයට දැඩි අවශ්‍යතාවක් පවතින අතර, එමගින්

කාර්යක්ෂමතාව තුළින් ඇතිවන ආර්ථික වර්ධනය, සම්පත් ඵලදායී ලෙස උපයෝජනය සහ දරිද්‍රතාව සහ අසමානතාව අඩු කරනු ලබන වර්ධන ක්‍රියාවලියක් ඇති වනු ඇත.

පෞද්ගලික අධ්‍යාපන අංශයෙහි මනා වර්ධනයට උපකාරී වීම සඳහා පෞද්ගලික අධ්‍යාපන සේවාවල ගුණාත්මක බව තහවුරු කිරීම සහ ප්‍රතීතනය (Accreditation) තවදුරටත් ශක්තිමත් කළ යුතුය. පවතින සීමිත රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය සලකා බැලීමේදී වෙනස්වන ශ්‍රම වෙළඳපොළ අවශ්‍යතා, ඉහළ ආදායම් ලබන ගෘහ ඒකකවලින් උසස් තත්ත්වයේ අධ්‍යාපනය සඳහා පවතින ඉල්ලුම වර්ධනය වීම සහ රාජ්‍ය අංශයේ පාසල්වල සහ විශ්වවිද්‍යාලවල පවතින අවස්ථා සීමිත වීම වැනි මෙරට හමුවේ පවතින සමාජ-ආර්ථික අභියෝගවලට මුහුණ දීම සඳහා අධ්‍යාපනය සැපයීමේදී පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඒ අනුව, පසුගිය දශක කිහිපය මුළුල්ලේ පෞද්ගලික අංශය, සාමාන්‍ය හා තෘතීයික අධ්‍යාපනය යන දෙඅංශය තුළම සිය සහභාගිත්වය ක්‍රමයෙන් ව්‍යාප්ත කොට ඇත. විශේෂයෙන්ම, රජයේ පාසල්වල ඉගෙනුම ලබන සිසුන් සංඛ්‍යාව අධික වීම හේතුවෙන්, පෞද්ගලික අංශයේ පාසල් අධ්‍යාපනය සඳහා වන ඉල්ලුම ඉහළ යමින් පවතී. රජයේ අනුමැතිය ලත් පෞද්ගලික පාසල් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සහ පළාත් හා කලාපීය බලධාරීන් විසින් නිරතුරුවම අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සිදු කරනු ලබන නමුත්, ජාත්‍යන්තර පාසල් සඳහා දැනට එවැනි නියාමන යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක නොවේ. නියාමන හෝ අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණයක් නොමැති වාතාවරණයක් තුළ, ජාත්‍යන්තර පාසල්වල පවතින පහසුකම්, කාර්ය මණ්ඩලයේ සුදුසුකම් සහ සපයනු ලබන අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකබව ඉතා අසමාන විය හැකිය. විනිවිදභාවයෙන් යුතු ශ්‍රේණිගත කිරීමේ සහ සම්මතකරණ ක්‍රියාවලියක් නොපවතින බැවින්, පාසලක් තෝරා ගැනීම පිළිබඳව දෙමාපියන්ට නිසි දැනුම්වත්භාවයකින් යුතු තීරණයක් ගැනීමට හැකියාවක් නොපවතී. සියලුම සිසුන්ට ඉහළ ගුණාත්මක බවකින් යුතු අධ්‍යාපනයක් සඳහා සාධාරණ ප්‍රවේශයක් ලබාදීමේ හැකියාවක් රාජ්‍ය අංශයේ පාසල්වලට නොමැති බැවින්, ඉහළ ආදායම් උපයන ගෘහ ඒකක විසින් ජාත්‍යන්තර පාසල් තෝරා ගනු ලැබේ. ඉගැන්වීමේ ක්‍රමවේද, උපදේශන මාධ්‍යය, විෂයමාලා, විෂය සමගාමී ක්‍රියාකාරකම්, විභාග හා ඇගයීම් ක්‍රමවේද, විනය, ඔවුන්ගේ සම්බන්ධතා සහ ප්‍රතිතන ප්‍රමිති යනාදියෙන් සාමාන්‍යයෙන් ජාත්‍යන්තර පාසල් එකිනෙකට මෙන්ම රජයේ සහ රජයේ අනුමැතිය ලත් පෞද්ගලික පාසල්වලින් වෙනස් වේ. ඒ අනුව,

ඉහත සඳහන් කළ වෙනස්කම් පිළිබඳව සැලකිලිමත් වෙමින් නියාමන රාමුවක් හා ගුණාත්මක බව තහවුරු කරන යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කිරීම සිදුකරන අතරම, ඉහළ ගුණාත්මක බවකින් යුතු ජාත්‍යන්තර පාසල්වල සුමට ක්‍රියාකාරිත්වය කෙරෙහි මෙම රෙගුලාසි මගින් බාධා ඇති නොවන බව සහතික කළ යුතුය. සියලුම ජාත්‍යන්තර පාසල් එක් නියාමන ආයතනයක අධීක්ෂණය යටතට පමුණුවනු ලැබූ විට ජාත්‍යන්තර පාසල්වල අවම ගුණාත්මක බවට අදාළ ප්‍රමිති හඳුන්වා දීමට අවස්ථාව උදා වනු ඇත. මේ අතර, රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය-නොවන යන දෙඅංශයේම විශ්වවිද්‍යාල සඳහා නියාමන රාමුවක් හඳුන්වා දීමේ අරමුණින් යුතුව රජය ස්වාධීන තත්ත්ව සහතික සහ ප්‍රතීතන අධිකාරියක් (Quality Assurance and Accreditation Authority) ස්ථාපනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියක නිරතව සිටින අතර, ප්‍රවේශය සඳහා වන පූර්ව-අවශ්‍යතා, එක හා සමාන ශ්‍රේණිගත කිරීම් හා යෝග්‍යතාව නිර්ණය කිරීමේ ව්‍යුහය, ඉගැන්වීමේ හා පුහුණු කිරීමේ ප්‍රමිති සහ ඇගයීම් ක්‍රමවේද නිර්ණය කිරීම මෙම රාමුවට ඇතුළත් වේ. අතීතයේදී පෞද්ගලික වෛද්‍ය අධ්‍යාපනය සපයන ආයතනවලට අදාළව උද්ගත වූ ගැටලුකාරී තත්ත්වවලට සමාන තත්ත්වයක් නැවත ඇති නොවීමට සහ ගෝලීය ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වන ඉහළ ගුණාත්මක බවින් යුතු තෘතීයික අධ්‍යාපනයක් සැපයීමේදී පෞද්ගලික අංශයේ දායකත්වය දිරිගන්වනු ලබන පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා සියලුම විෂයධාරාවලට අදාළව ගුණාත්මක ප්‍රමිති හඳුන්වා දීම පිණිස මෙම යෝජනා තත්ත්ව සහතික සහ ප්‍රතීතන අධිකාරිය කඩිනමින් ස්ථාපිත කළ යුතුය.

පිරිවැය වඩාත් පිළිබිඹු වන මිලකරණ උපායමාර්ග වෙත යොමු වීම මගින් රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායවල මූල්‍යමය ශක්‍යතාව තහවුරු වනු පමණක් නොව නිෂ්පාදනය හා පරිභෝජනය සඳහා බලශක්තිය කාර්යක්ෂම ලෙස භාවිතා කිරීමද දිරිගන්වනු ලබයි. දැනට, ධනිජ තෙල් සහ විදුලිබල ක්ෂේත්‍රවල පාලිත මිල ගණන් නියම කිරීමේ ක්‍රමවේද ක්‍රියාත්මක වන අතර, එහිදී දේශීය ධනිජ තෙල් මිල ගණන් හා විදුලි ගාස්තු මගින් එම උපයෝගිතා සැපයීම සඳහා වැයවන අදාළ සත්‍ය ආර්ථිකමය පිරිවැය පිළිබිඹු නොවන හෙයින්, ආර්ථිකය තුළ ප්‍රශස්ත ආකාරයෙන් සම්පත් වෙන් කිරීමේ තීරණ ගැනීම සඳහා අවකාශ නොලැබේ. ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළේ ධනිජ තෙල් මිල ගණන් ඉහළ යන කාලපරිච්ඡේදවලදී ධනිජ තෙල් මිල ගණන් සඳහා වන පාලිත මිල ගණන් ඉහළ නංවනු නොලැබුවහොත්, ලංකා ධනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව (ලං.ධ.නී.සං.) සැලකිය යුතු අලාභ ලැබීමට එම තත්ත්වය හේතු වන අතර, ධනිජ තෙල් නිෂ්පාදිතවල සත්‍ය පිරිවැය පිළිබිඹු වන ලෙස පාරිභෝගික ඉල්ලුමද

1

විශේෂ සටහන I බනිජ තෙල් මිල ප්‍රතිසංස්කරණ

හැඳින්වීම

ජීවන වියදම හා නිෂ්පාදන පිරිවැය මෙන්ම සමස්ත සාර්ව ආර්ථිකයේ ස්ථාවරත්වය මත සෘජු බලපෑමක් ඇති කිරීම හේතුවෙන් බනිජ තෙල් මිල පිළිබඳ ප්‍රතිසංස්කරණ ශ්‍රී ලංකාව තුළ දිගුකාලීනව පවත්නා ප්‍රතිපත්ති ගැටලුවක් වී තිබේ. දේශීය වෙළඳපොළෙන් සියයට 86 කට හිමිකම් කියනු ලබන, උපායමාර්ගික වශයෙන් වැදගත්කමක් දරන රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයක් වන ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව (ලං.බ.නී.සං.) ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජ තෙල් අංශයේ පෙරමුණ ගෙන සිටී. රටෙහි ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික බලශක්ති අවශ්‍යතා සපුරාලීම පිණිස, ශ්‍රී ලංකාව ආනයනය කරනු ලබන බනිජ තෙල් මත බෙහෙවින් රඳා පවතී. නවද, ශුද්ධ වශයෙන් තෙල් ආනයනය කරන කුඩා රටක් ලෙස මෙරටට ගෝලීය වෙළඳපොළේ පවතින මිල ගණන්වලට බලපෑමක් ඇති කළ නොහැක. බනිජ තෙල් මිල ගණන් මගින් නිෂ්පාදන පිරිවැය සහ එමගින් ජීවන වියදම මත ඇති කෙරෙන බලපෑම හේතුවෙන්, බනිජ තෙල් මිල නියම කිරීම දේශපාලනික වශයෙන් සංවේදී කාරණයක් වී තිබේ. කෙසේ වෙතත්, පිරිවැය පිළිබිඹු වන ආකාරයට ඉන්ධනවල සිල්ලර මිල ගණන් සංශෝධනය නොකිරීම නිසා බොහෝ අවස්ථාවල ලං.බ.නී.සං.හි මූල්‍ය ශක්‍යතාව බරපතල ලෙස අහියෝගයට ලක් වී ඇති අතර, සාර්ව ආර්ථික අසමතුලිතතා ඇති කරමින්, සත්‍ය වශයෙන්ම පාරිභෝගික සුඛ සාධනය අඩු වීමට හේතුවී ඇත. ඉන්ධන සහනාධාර සඳහා ඉහළ රාජ්‍ය පිරිවැයක් දැරීම, රජයේ ඉහළ අසම්භාව්‍ය බැරකම් (contingent liabilities), අධික ආනයන වියදම් සහ ගෙවුම් ශේෂ අර්බුද, ලං.බ.නී.සං. විසින් විශාල වශයෙන් ලබාගන්නා ණය හේතුවෙන් රාජ්‍ය බැංකුවල ශේෂ පත්‍රය දුර්වල වීම මෙන්ම ප්‍රශස්ත නොවන අයුරින් සම්පත් බෙදී යෑම හා සහනාධාර අකාර්යක්ෂම ලෙස ඉලක්කගත වීම, පිරිවැය පිළිබිඹු නොවන පාලිත මිල ගණන්වල ප්‍රතිඵල වේ. ලං.බ.නී.සං.හි මූල්‍ය ශක්‍යතාව

නහවුරු කිරීම සහ ඉන්ධන සහනාධාර නිසා ඇතිවන රාජ්‍ය පිරිවැය අවම කිරීම අරමුණු කරගෙන, 2002 ජනවාරි මාසයේදී රජය මගින් පිරිවැය පිළිබිඹු කරන මිල සූත්‍රයක් හඳුන්වා දෙන ලද අතර, එය 2002 හා 2003 වසරවලදී ක්‍රියාත්මක කෙරුණි. 2004 වසරේදී, වෙනස් වූ වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් පිළිබිඹු කිරීම සඳහා මිල සූත්‍රය සංශෝධනය කෙරුණද, මිල නියම කිරීම සඳහා ඉන්පසු එය භාවිතයට නොගැනුණි. එබැවින්, 2004 වසරේ සිට පැවති රජයන් මගින් බනිජ තෙල් පාලිත මිල ගණන් වරින් වර සංශෝධනයට ලක් කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජ තෙල් මිල ගණන් සම්ප්‍රේෂණය (Passthrough of Petroleum Prices)

පසුගිය දශකය තුළ, ගෝලීය වෙළඳපොළේ තෙල් මිල ගණන් දැඩි ලෙස විචලනය වුවද, එම විචලනයන් පිළිබිඹු වන පරිදි දේශීය වෙළඳපොළේ පාලිත මිල ගණන් සංශෝධනය නොවුණි. දේශීය මිල, එම නිෂ්පාදිතයේ මුළු පිරිවැය, එනම් බදු ඇතුළත්ව ආනයනය කරන ලද සහ දේශීයව පිරිපහදු කරන ලද නිෂ්පාදිතවල පරිමාව මත පදනම්ව බරිත සාමාන්‍ය මිල, පිළිබිඹු කරන්නේ නම් මිල ගණන් සම්ප්‍රේෂණය පූර්ණ යැයි සැලකේ. බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිතවල පිරිවැයට මිල, රක්ෂණ හා ගැල් කුලී (මි.ර.ගැ.) මිල, ගබඩා සහ තොග බෙදා හැරීම සඳහා වන පර්යන්ත ගාස්තු, ප්‍රවාහන වියදම්, විනිමය අනුපාත විචලනය නිසා මතුවන පිරිවැය, කෙටිකාලීන මූල්‍යන පිරිවැය සහ ලං.බ.නී.සං.හි සේවක සහ පොදු කාර්ය පිරිවැය අයත් වේ. කෙසේ වුවත්, ගෝලීය මිල ගණන් උච්චාවචනය දේශීය වෙළඳපොළට සම්ප්‍රේෂණය වීම පසුගිය කාලයේදී අසම්පූර්ණ වූ අතර, එම අසම්පූර්ණ සම්ප්‍රේෂණය නිසා මතු වූ යම් ලාභයක් හෝ අලාභයක් ලං.බ.නී.සං.හි ශේෂ පත්‍රයේ පිළිබිඹු වීමට ඉඩ හරින ලදී.

රූප සටහන වි.ස. I.1

ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළේ මිල, දේශීය විකුණුම් මිල ගණන් වෙත සම්ප්‍රේෂණය

මූලාශ්‍ර: ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව
රොයිටර් තොරතුරු සේවය
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

2011 සිට 2014 කාලය තුළදී, ගෝලීය වෙළඳපොළේ ඛනිජ තෙල් මිල ගණන් ඉතා ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, රජය විසින් පූර්ණ වශයෙන් තෙල් මිල සම්ප්‍රේෂණය වීම වළක්වන ලද බැවින් ලං.ඩ.කී.සං.හි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය දුර්වල වී සමුච්චිත අලාභ වර්ධනය විය. අනෙක් අතට, ගෝලීය වෙළඳපොළේ මිල උච්චාවචනය පිළිබිඹු වන ආකාරයට දේශීය මිල ගණන් සංශෝධනය නොවීම නිසා, පාරිභෝගිකයන්ට ගෝලීය තෙල් මිල පහළ යෑමේ ප්‍රතිලාභය නොලැබී ගියේය. උදාහරණයක් වශයෙන් ගත් කල, 2008 වසරේ මැද භාගයේ සිට 2009 වසර මැද භාගය දක්වා කාලය තුළදීත්, 2014 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට 2015 වසර අවසානය දක්වා කාලය තුළදීත්, ගෝලීය වෙළඳපොළේ පෙට්‍රල් මිල ගණන්, පිළිවෙළින්, සියයට 44 කින් සහ සියයට 51 කින් පහළ ගියද, දේශීය වෙළඳපොළේ පෙට්‍රල් මිල අඩු කරන ලද්දේ, පිළිවෙළින්, සියයට 24 කින් සහ සියයට 25 කින් පමණි. තවද, මෙම කාලපරාස තුළදීම ගෝලීය වෙළඳපොළේ ඩීසල් මිල ගණන්, පිළිවෙළින්, සියයට 54 කින් සහ සියයට 58 කින් පහළ ගිය ද, දේශීය ඩීසල් මිල අඩු කෙරුණේ, පිළිවෙළින්, සියයට 36 කින් සහ සියයට 19 කින් පමණි. ගෝලීය මිල ගණන් ඉහළ මට්ටමක පැවති කාල පරිච්ඡේදවලදී සමුච්චිත අලාභ අධික වීම හේතුවෙන්, ගෝලීය මිල ගණන් පහළ මට්ටමක පවතින කාලවලදී ද රජයට සම්පූර්ණ මිල සම්ප්‍රේෂණය සඳහා අවස්ථාවක් සැලසිය නොහැකි විය. 2017 වසර අවසානය වන විට ලං.ඩ.කී.සං.හි සමුච්චිත අලාභය රුපියල් බිලියන 217.3 ක් විය.

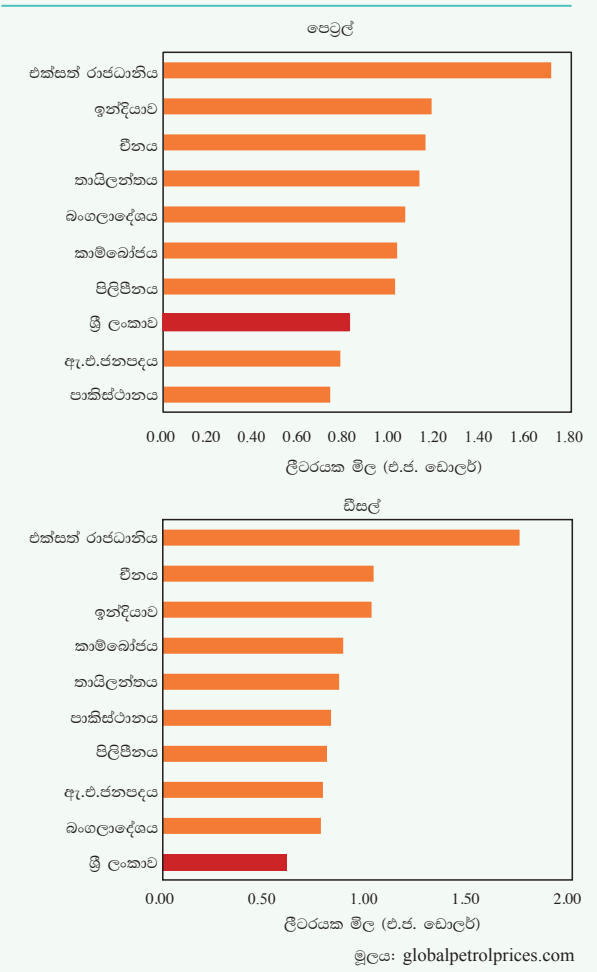
ඔපෙක් සහ ඔපෙක් නොවන තෙල් නිෂ්පාදනය කරන රටවල් මගින් තෙල් නිෂ්පාදනය සීමා කිරීම හේතුවෙන් 2016 වසරේ පෙබරවාරි මස සිට ගෝලීය වෙළඳපොළේ තෙල් මිල ගණන් ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පවතී. නමුත් 2017 වසරේ ආරම්භයේදී භූමිතෙල් මිල අඩු කළ අවස්ථාව හැරෙන්නට, ගෝලීය වෙළඳපොළේ ඉහළ යන මිල ගණන් පිළිබිඹු කරන ආකාරයට මිල සංශෝධනය නොවී, 2015 වසරේ සිටම ලං.ඩ.කී.සං.හි දේශීය සිල්ලර තෙල් මිල ගණන් නොවෙනස්ව පැවතුණි. මෙසේ දේශීය මිල ගණන් සංශෝධනය නොවී පවතින නිසා, ගෝලීය වෙළඳපොළේ තෙල් මිල ගණන් ඉහළ යන තත්ත්වය යටතේදී වුවත්, ඛනිජ තෙල්වල දේශීය සිල්ලර මිල අනෙකුත් බොහෝ රටවලට වඩා පහළ මට්ටමක පවතී.

පාලිත තෙල් මිල ගණන් නිසා ඇතිවන ආර්ථික බලපෑම

පාරිභෝගික සහනාධාරය ලෙස සාමාන්‍යයෙන් නිර්ණය කරනු ලබන්නේ පූර්ණ සම්ප්‍රේෂණයක් යටතේදී පවතින මිලත් පාලිත මිලත් අතර වෙනසය.¹ පූර්ණ සම්ප්‍රේෂණය යටතේ පවතින මිල වන්නේ සැපයුම් පිරිවැය, ප්‍රවාහන පිරිවැය, ලාභ අනුපාත සහ බදුවල එකතුව ද ඇතුළත්ව නිෂ්පාදනයේ මුළු පිරිවැයයි. මිල සූත්‍රයක් නොමැති

1 ශ්‍රී ලංකාවේ බදුවලට පෙර අදාළ වන සහනාධාර නොමැති බැවින්, පාරිභෝගික සහනාධාර වන්නේ බදුවලට පසුව ලබාදෙන සහනාධාරයයි.

රූප සටහන වි.ස. 1.2
ගෝලීය වෙළඳපොළේ සිල්ලර මිල සංසන්දනය
2018 අප්‍රේල් මස 09 දිනට

අවස්ථාවලදී, විකුණුම් ආදායම සහ මුළු වියදම අතර වෙනස පදනම් කරගෙන ශ්‍රී ලංකාවෙහි ඉන්ධන සහනාධාර ඇස්තමේන්තු කරනු ලැබේ.

සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 1.1
2017 වසරේදී ඛනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත සඳහා
ඇස්තමේන්තුගත සහනාධාර

නිෂ්පාදනය	විකුණුම් ආදායම (ලීටරයට රුපියල්) (අ)	මුළු වියදම (ලීටරයට රුපියල්) (ආ)	සහනාධාරය (ලීටරයට රුපියල්) (ඇ)	ප්‍රමාණය (ලීටර මිලියන)	මුළු සහනාධාරය (රුපියල් මිලියන)
පෙට්‍රල් 92 ඔක්ටේන්	113.00	126.41	13.41	1,210.2	16,234
පෙට්‍රල් 95 ඔක්ටේන්	123.72	136.97	13.25	178.6	2,366
සුදු ඩීසල්	92.46	96.71	4.25	1,871.8	7,961
සුපිරි ඩීසල්	106.75	104.23	-2.52	88.4	-223
විදුලික ජනනයට යොදා ගන්නා සුදු ඩීසල්	95.00	94.79	-0.21	397.3	-82
භූමිතෙල්	42.85	70.38	27.53	198.1	5,454

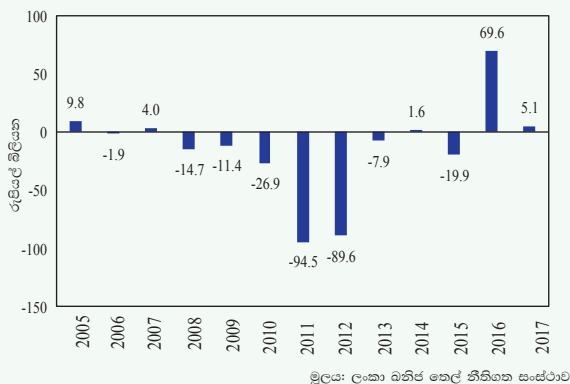
(අ) වෙළඳුන්ගේ ලාභ අනුපාතිකය අඩුකළ විට විකුණුම් ආදායම මූලාශ්‍රය: ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව (ආ) රජයේ බදු ඇතුළත්ය (ඇ) '-' මගින් සෘණ සහනාධාරයක් පෙන්නුම් කෙරේ.

1

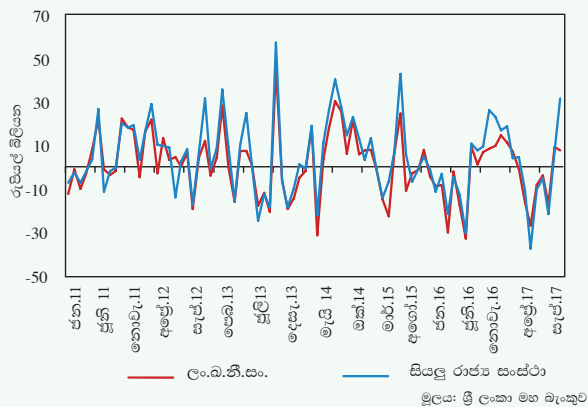
සුපිරි ඩිපෝ සහ විදුලි ජනනය සඳහා භාවිතා කරන සුදු ඩිපෝ හැරෙන්නට, ඉහත සඳහන් අනෙකුත් සියලුම ඛනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත සහනාධාර මිලකට අලෙවි කෙරෙන බව කැපී පෙනෙන කරුණකි. ලීටරයකට ලබාදෙන ඉහළම සහනාධාරය භූමිතෙල් සඳහා ලබාදී ඇති අතර, අනතුරුව එම අගය වැඩිම වන්නේ, පිළිවෙළින්, පෙට්‍රල් සහ ඩීසල් සඳහාය. නමුත්, අලෙවි කෙරෙන පරිමාවේ විශාලත්වය හේතු කරගෙන, 2017 වසරේදී සහනාධාරය සඳහා ප්‍රධානවම බලපා ඇත්තේ පෙට්‍රල්ය. තවද, අසම්පූර්ණ මිල සම්ප්‍රේෂණය නිසා රජයට දැරීමට සිදුවන වියදම හේතුවෙන්, ආර්ථික වර්ධනයට හා දරිද්‍රතාව අඩු කිරීමට අහිතකර බලපෑම් ඇති කරමින්, අතිශය වැදගත් රාජ්‍ය වියදම් සඳහා මුදල් යෙදවිය නොහැකි තත්ත්වයක් ඇති වේ (Coady, et al., 2012). තවද, විදුලිබල ජනනය සඳහා යොදා ගන්නා දැවිතෙල් සඳහා පාලිත මිලක් ක්‍රියාත්මක නොවන අතර, ලං.බ.නී.සං. මගින් දැවිතෙල් නිෂ්පාදිත පිරිවැයට වඩා වැඩි මිලකට අලෙවි කෙරේ. 2017 වසරේදී, ලං.බ.නී.සං. මගින් විදුලි ජනන අංශය වෙතින් උපයන ලද ලාභය රුපියල් බිලියන 19.2 ක් වන අතර, එමගින් විදුලිබල උත්පාදන අංශය විසින් ඉන්ධන සහනාධාරයේ කොටසක් පියවා ඇති බවත්, ඒ හේතුවෙන් විදුලිබල ජනන වියදම ඉහළ ගොස් ඇති බවත් පෙන්නුම් කෙරෙයි. ඉහළ විදුලි ගාස්තු ආර්ථිකයේ තරගකාරී බව කෙරෙහි සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරයි.

පාලිත මිල පිරිවැය පියවන මට්ටමට වඩා අඩු මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් මතුවන සහනාධාරය මූල්‍යනය සඳහා විධිමත් අයවැය ප්‍රතිපාදන නොමැති වීම හේතුවෙන්, ලං.බ.නී.සං. විසින් විශාල මූල්‍ය අලාභ වාර්තා කරමින් සහනාධාරයේ වැඩි කොටසක් දරා ගනු ලබයි. එබැවින්, මෙම අලාභ පියවීම සහ ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම සඳහා ලං.බ.නී.සං.ට බැංකු වෙතින් ණය ලබා ගැනීමට සිදුවේ. ලං.බ.නී.සං. මගින් අධික ලෙස ණය ගැනීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය බැංකුවල ශේෂ පත්‍රවලට බලපෑම් එල්ල වීම සහ ණය වර්ධනය වීම නිසා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති

රූප සටහන වි.ස. 1.3
ලං.බ.නී.සං.හි බදු වලට පෙර ලාභය/අලාභය

රූප සටහන වි.ස. 1.4
වාර්ෂික බැංකු විසින් ලං.බ.නී.සං. හා අනෙකුත් රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත ලබා දෙන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වෙනස්වීම

මෙහෙයුම් සංකීර්ණ වීමක් ද සිදු වේ. ඒ සමගම, ලං.බ.නී.සං.හි ණය සඳහා සහාය දක්වමින් ඇපකර ලබා දීමට සිදු වීම නිසා රජයේ අසම්භාව්‍ය බැරකම් ඉහළ යයි.

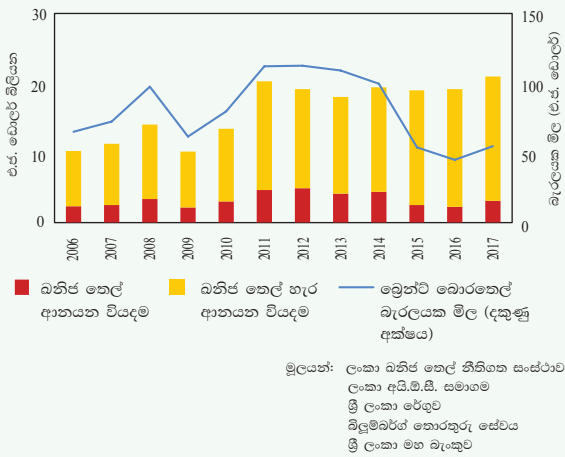
සත්‍ය නිෂ්පාදන පිරිවැය නිරූපණය නොකෙරෙන මිල ගණන් නිසා නිෂ්පාදනයේදී හා පරිභෝජනයේදී ප්‍රශස්ත නොවන තීරණ ගැනීම් සිදුවේ. දේශීය මිල ගණන්වලින් ගෝලීය මිල ගණන් පිළිබිඹු නොවූහොත්, එයට අනුව පරිභෝජනය වෙනස් වීමක් නොවන බැවින්, විදේශීය අංශයේ අසමතුලිතතා ඇති කරමින් ආනයන වියදම අධික ලෙස වැඩි වේ. 2011, 2012 සහ 2013 කාලයේදී, ඛනිජ තෙල් ආනයන වියදම ලංකාවේ මුළු ආනයන වියදමින් සියයට 23 කට වඩා වැඩි අගයක් ගෙන ඇති අතර එමගින්, ඉහළ යන තෙල් මිල නිසා ආර්ථිකයට ඇති වන අවදානම් සහගත තත්ත්වය පැහැදිලි කෙරේ.

ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළේ මිල ගණන් දේශීය මිල ගණන් වෙත පූර්ණ වශයෙන් සම්ප්‍රේෂණය² නොකරන නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් රැසක් ඇත. සංශෝධනය නොකෙරෙන සිල්ලර මිල ගණන් නිසා ඛනිජ තෙල්වලින් ලැබෙන බදු ආදායම් මත සහ බදු ආදායමේ විචලනයන් මත අහිතකර බලපෑම් ඇති කෙරේ (Coady, et al., 2012). ආර්ථිකයේ වෙනත් තැන්වල ඇති, මිල ව්‍යුහයේ විකෘතිතා ඇතිකරවන බදු (distortionary taxes) වළක්වා ගැනීම සඳහා වඩාත් කාර්යක්ෂම සහ සාධාරණ බදු ආදායමක් වන ඉන්ධන බදු යොදා ගත හැකිය. මෙයට අමතරව, සෘජු බදු ආදායම් එකතු කිරීම අඩු ශ්‍රී ලංකාව වැනි රටවල් සඳහා, රජය මගින් සංවර්ධනය කරනු ලබන මාර්ග යටිතල පහසුකම් සඳහා භාවිතයට ගත හැකි

2. මිල සම්ප්‍රේෂණය මගින්, පිරිවැයෙහි ඇතිවන විචලන හේතුවෙන් කෙතෙක් දුරට මිල වෙනස්වේ ද යන්න පැහැදිලි කෙරේ. එබැවින්, මිල සම්ප්‍රේෂණ අනුපාතය මගින්, භෞතික වශයෙන් බදු ලෙවන පාර්ශ්වය කුමන ආකාරයකට එම බදු අනෙක් අය වෙත ප්‍රේෂණය කරන්නේද යන්න තීරණය කෙරෙන බැවින්, බදු බර දරන්නන් කවුරුන්ද යන්න තීරණය කිරීමට වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කෙරේ. (Ganapati, Shapiro, & Walker, 2016)

රූප සටහන වි.ස. 1.5
බ්‍රෙන්ට් බොරතෙල් මිල සහ ආනයන වියදම

සඵලදායී බදු ප්‍රභවයක් වශයෙන් ඉන්ධන බදු සැලකේ. තවද, විශේෂයෙන්ම, පොසිල ඉන්ධන වැනි පුනර්ජනනීය නොවන බලශක්ති ප්‍රභව අධික ලෙස භාවිතය හේතුවෙන් පරිසරයට විශාල හානිකර බලපෑම් රාශියක් ඇති වේ.³ මෙවැනි ගැටලු විසඳීම සඳහා නියමිත ක්‍රමෝපායන්ට වඩා මිල ප්‍රතිපත්ති සැලකිය යුතු ලෙස සඵලදායී වන බව ආර්ථික විශ්ලේෂණයන් මගින් මෙන්ම ප්‍රායෝගික අත්දැකීම් තුළින් ද පැහැදිලි වී ඇත (Parry, Evans, & Oates, 2014).

ඉදිරි දැක්ම

අභිමතය පරිදි ක්‍රියාත්මක කෙරුණු බනිත තෙල් සඳහා පාලිත මිල ගණන් නියම කිරීමේ යාන්ත්‍රණය හේතුවෙන් ලං.බ.නී.සං.හි මූල්‍ය ගනනයාව දුබල වී ඇති අතර, සාර්ව ආර්ථික ගැටලු රාශියක් නිර්මාණය වී ඇත. එබැවින්, වර්තමානයේ පවතින බනිත තෙල් මිල නියම කිරීමේ යාන්ත්‍රණයේ ඇති අකාර්යක්ෂමතා දුරු කිරීමට, පිරිවැය පිළිබිඹු කරන මිල යාන්ත්‍රණයක් නැවත හඳුන්වා දීම සහ එම ක්‍රමය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සහාය වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ස්වයංක්‍රීය මිල ගැලපුම් යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් ජාත්‍යන්තර ඉන්ධන මිල ගණන් දේශීය සිල්ලර මිලට සාර්ථකව සම්ප්‍රේෂණය වීමට මෙන්ම, අකාර්යක්ෂම මිල සහනාධාර දීම වැළැක්වීම, ඉන්ධනවලින් ලැබෙන බදු ආදායම ස්ථාවරවීම සහ පරිසරයට සිදුවන අහිතකර බලපෑම් අවම වීම සිදුවේ.

3 කෝවි, පැරි, සහ ෂැන්ස් (2017) ඉනුව, බලශක්ති මිල ගණන් සඳහා සැලකිය යුතු වඩාත්ම වැදගත් වන පරිසර සාධක වන්නේ, කාබන්ඩයොක්සයිඩ් විමෝචනය, ප්‍රාදේශීයව සිදුවන වායු දූෂණය හේතුවෙන් සිදුවන අකල් මරණ සහ බනිත තෙල්වලින් බල ගැන්වෙන රථවාහන නිසා ඇති වන වාහන තදබදය වැනි අනෙකුත් අයහපත් පොදු බලපෑම්ය.

කෙසේ වෙතත්, බනිත තෙල් නිෂ්පාදිත සඳහා මිල සූත්‍රයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී සලකා බැලිය යුතු කරුණු ගණනාවක් ඇත. ෆෙඩ්රිකෝ ඇතුළු පිරිස (2001) දක්වා ඇති අන්දමට, විශේෂයෙන්ම විශාල පරිමාණයේ මිල විචලන හමුවේ ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් දේශීය මිල ගණන් වෙත සම්පූර්ණයෙන්ම ප්‍රේෂණය වීම ප්‍රශස්ත තත්ත්වයක් නොවීමට ඉඩ ඇත. අධික ලෙස මිල විචලනය වීම පිළිබඳව රජය සැලකිලිමත් වන්නේ නම් හෝ වෙළඳපොළ අකාර්යක්ෂම නම් හෝ ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් පිළිබිඹු වන ආකාරයට කලින් කලට මිල සංශෝධනය කෙරෙන ස්වයංක්‍රීය මිල යාන්ත්‍රණයක් තෝරා ගත හැක (Coady, et al., 2010). මේ අනුව, කෙටිකාලීනව අර්ධ වශයෙන් මිල සම්ප්‍රේෂණය වන අතරම මධ්‍ය හා දිගුකාලීනව සම්පූර්ණ මිල සම්ප්‍රේෂණය වන ආකාරයට රජයට මෙය ක්‍රියාත්මක කළ හැක. මේ සඳහා විවිධ මිල සුමටන රීති භාවිතා කිරීමට හැකිය: චල සාමාන්‍යය (moving averages) (පසුගිය එතැන් මිල ගණන්වල චල සාමාන්‍යය පදනම් කරගෙන සිල්ලර මිල නියම කිරීම), ප්‍රේරක නියම (trigger rules) (සිල්ලර මිල ගණන් යාවත්කාලීන කරන්නේ එතැන් මිල ගණන්වල වෙනස පෙරදී නියම කරගත් අගයක් ඉක්ම වූ විට පමණි), සහ උපරිම-අවම නියම (මෙමගින් පාලිත මිල සඳහා උපරිම හා අවම මිලක් නියම කෙරේ) (Fedrico, Daniel, & Bingham, 2001). කෙසේ වුවද, ෆෙඩ්රිකෝ සහ පිරිස (2001) පැහැදිලි කර ඇති අන්දමට, මිල සුමටන කටයුතු නිසා කෙටිකාලීනව රජයට දැරීමට සිදුවන අවදානමට මුහුණ දීමට තරම් හොඳ හැකියාවක් දියුණු වෙමින් පවතින රටවලට නොමැති විය හැකිය. මේ පිළිබඳව සැලකීමේදී, මිල සුමටනය නිසා රජයට ඇති වන කෙටිකාලීන අවදානම අඩුකර ගැනීමට තෙල් මිල ස්ථායීකරණ අරමුදලක් පිහිටුවීම වැනි ස්වයං රක්ෂණ ක්‍රමයක් රජයට තෝරා ගත හැක. කෙසේ වෙතත්, මෙවැනි ප්‍රතිපත්තියක් සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා හොඳින් සැලසුම් කෙරුණු, පරිපූර්ණ ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රමෝපායක් වැදගත් වන බව ජාත්‍යන්තරයෙන් ලත් අත්දැකීම්වලින් පැහැදිලි වන අතර, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (2017) මගින් ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලිය සාර්ථක වීමට වැදගත්වන, විවිධ රටවල අත්දැකීම්වලින් උගත් පොදු පාඩම් පහක් දක්වා ඇත: සමෝධානික ප්‍රතිසංස්කරණ උපායමාර්ගයක් සකස් කිරීම, බලපෑමට ලක්වන වඩාත්ම දුර්වල ජන කණ්ඩායම් ආරක්ෂා කිරීම, මහජනතාවගේ පුළුල් සහයෝගය ලබා ගැනීම, මූලික ප්‍රශ්නය විසඳීමට ආධාරයක් නොවන ආකාරයෙන් අභිමතය පරිදි මිල සංශෝධනය කිරීමෙන් වැළකීම, සහ හැකි අවස්ථාවේදී ක්‍රමිකව ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දීම. අනිවාර්යයෙන්ම යොදා ගැනීමට සිදුවන බනිත තෙල් සඳහා වූ පිරිවැය පිළිබිඹු

1

වන මිල සූත්‍රය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මේ ප්‍රධාන ආදර්ශයන් ශ්‍රී ලංකාව ද අනුගමනය කළ යුතු වේ. පිරිවැය පිළිබඳ වන මිල යාන්ත්‍රණය අනෙකුත් උපයෝගීතා සඳහා ද යොදා ගත යුතු වන්නේ, අදාළ රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන්ගේ මූල්‍ය ශක්‍යතාව තහවුරු කිරීම සඳහාය.

මූලාශ්‍ර:

Coady, D., Gillingham, R., Ossowski, R., Piotrowski, J., Tareq, S., & Tyson, J. (2010). Petroleum Product Subsidies: Costly, Inequitable, and Rising. Washington, DC: Fiscal Affairs Department, International Monetary Fund.
Coady, D., Granado, J. A., Eyraud, L., Jin, H., Thakoor, V., Tuladhar, A., & Nemeth, L. (2012). Automatic Fuel Pricing Mechanisms with Price Smoothing: Design, Implementation . Washington, DC: Fiscal Affairs Department, International Monetary Fund.

Coady, D., Parry, I., & Shang, B. (2017). Energy Price Reform: A Guide for Policymakers (CESifo Working Paper No. 6342) . München : Centre for Economic Studies and Ifo Institute.
Fedrico, G., Daniel, J. A., & Bingham, B. (2001). Domestic Petroleum Price Smoothing in Developing and Transition Countries (IMF Working Papers No. WP/01/75). Washington, DC: Fiscal Affairs Department, International Monetary Fund.
Ganapati, S., Shapiro, J. S., & Walker, R. (2016). Energy Prices, Pass-Through, and Incidence in U.S. Manufacturing (Working Papers 16-27). Washington, DC: Center for Economic Studies, U.S. Census Bureau.
International Monetary Fund. (2017). If Not Now, When? - Energy Price Reform in Arab Countries. Rabat, Morocco: International Monetary Fund.
Parry, I. W., Evans, D., & Oates, W. E. (2014). Are Energy Efficiency Standards Justified? Journal of Environmental Economics and Management, 67(2), 104-125.

හැඩ නොගැසෙනු ඇත. විදුලිබල උත්පාදනය සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේදී, තාප විදුලිබලය මත රඳාපැවතීම ඉහළ යන කාලපරිච්ඡේදවලදී විදුලිබල උත්පාදන පිරිවැය පිළිබඳ වන ලෙස දේශීය විදුලි ගාස්තු සංශෝධනය නොකළහොත් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයෙහි (ලං.වි.ම.) අලාභද ඉහළ යනු ඇත. ලං.බ.නී.සං.හි හා ලං.වි.ම.හි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය දුර්වල වීම හේතුවෙන් බැංකු අංශයෙන් අධික ලෙස ණය ගැනීම නිසා බැංකු අංශය මත අහිතකර ප්‍රතිවිපාක ඇති වන අතර, අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී උද්ධමනය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ණය වර්ධනය සීමා කිරීමට මහ බැංකුව විසින් ගනු ලබන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගද එමගින් දුර්වල කෙරේ. නුසුදුසු මිල නියම කිරීම හේතුවෙන් ඇතිවන බලශක්තිය සඳහා වන අධික ඉල්ලුම, ගෙවුම් තුලනය මත මෙන්ම එමගින් විනිමය අනුපාතිකය මත ද දැඩි පීඩනයක් ඇති කිරීමට හේතු වේ. අනෙක් අතට, සත්‍ය පිරිවැය පිළිබඳ නොවන පාලිත මිල ගණන් හා ගාස්තු පැවතීම හේතුවෙන්, ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළෙහි බලශක්ති මිල ගණන් අඩු මට්ටමක පවතින කාලපරිච්ඡේදවලදී හා අඩු විදුලිබල උත්පාදන පිරිවැයක් සහිත කාලපරිච්ඡේදවලදී එම ප්‍රතිලාභ පාරිභෝගිකයන් වෙත නොලැබෙනු ඇත. මෙය, රටේ තරගකාරිත්වයට බලපෑ හැකි අතර, ජීවන තත්ත්වය තවදුරටත් අයහපත් කෙරෙමින් ජීවන වියදමද කෘත්‍රීම ලෙස ඉහළ මට්ටමක පැවතීමට හේතු විය හැකිය. තවද, බලශක්ති නිෂ්පාදනවල පාලිත මිල ගණන් සඳහා සිදුකරනු ලබන හදිසි හා නිවු සංශෝධන හේතුවෙන් ඇතිවන අවිනිශ්චිතතා, පාරිභෝගික හා නිෂ්පාදන තීරණ සඳහාද අහිතකර ලෙස බලපානු ලැබේ. එබැවින්, රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායවල මූල්‍යමය ශක්‍යතාව තහවුරු කිරීමට මෙන්ම, ආර්ථිකය සතු සම්පත් ප්‍රශස්ත ලෙස බෙදී යෑම දිරිගැන්වීමේ අරමුණින්, ස්ථාවර කාල පරාස තුළ දේශීය මිල සංශෝධන සිදු කෙරෙන පරිදි, බලශක්ති අංශය සඳහා පිරිවැය පිළිබඳ වන මිලකරණ ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක

කිරීම සඳහා කඩිනමින් පියවර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මේ අතර, රජය සතු මෙම වාණිජ ව්‍යවසායවල මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා හේතුවෙන් ඇතිවන අලාභ, මිල ගණන් හා ගාස්තු ඉහළ දැමීම කළින් පාරිභෝගිකයන් වෙත යොමු කිරීමට ඉඩ නොතබා එම ගැටලු විසඳීමද අත්‍යවශ්‍ය වේ. තවද, විදුලිබල ඉල්ලුම වඩාත් හොඳින් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා, දැනට ගහස්ථ පාරිභෝගිකයන් සඳහා ලබාදෙන, භාවිතා කරන කාලය මත පදනම් වූ විචල්‍ය විදුලි ගාස්තු ක්‍රමය වඩාත් ප්‍රචලිත කිරීම වැදගත් වේ.

රථවාහන තදබදය හේතුවෙන් ඇතිවන අයහපත් බලපෑම සීමා කිරීම සඳහා එලදායි සහ දැරිය හැකි පිරිවැයක් සහිතව රථවාහන තදබදය කළමනාකරණය කිරීමේ විසඳුම් කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ප්‍රධාන නගරවල රථවාහන සංඛ්‍යාව ඉහළ යෑමට පිළියමක් වශයෙන් රජය විසින් දැනට පවතින මාර්ග සහ මහාමාර්ග ජාලය පුළුල් කිරීම සහ තත්ත්වයෙන් උසස් කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කෙරෙමින් පවතී. කෙසේ වුවද, අඩු පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාවක් ගමන් ගන්නා රථවාහන සංඛ්‍යාව ඉහළ යෑම නිසා මහාමාර්ගවල වාහන තදබදය ඉහළ යෑම ශීඝ්‍රයෙන් සිදු වෙමින් පවතින අතර, එමගින් කාලය මෙන්ම රටෙහි මූල්‍යමය සම්පත් අපතේ යෑමද පරිසර දූෂණය ඉහළ යෑම ද සිදු වේ. පොදු ප්‍රවාහන ක්‍රමයක් වන බස්රථ අඩු වේගයකින් ගමන් කරන, තදබදයක් සහිත, ගමන් ගැනීමට අපහසු හා නියමිත වේලාවට නොපැමිණෙන ප්‍රවාහන මාධ්‍යයක් වන අතර, ත්‍රීරෝද රථ හා කුලී රථ සාපේක්ෂව ඉහළ මිල ගණන් අය කරන, හදිසි අනතුරුවලට ලක්වීමේ ඉහළ ප්‍රවණතාවක් සහිත හා කාර්යබහුල වේලාවන්හිදී සේවය සපයා ගැනීමට අපහසු වන ප්‍රවාහන මාධ්‍ය ලෙස සැලකිය හැකිය. මේ අතර, පෞද්ගලික බස්රථ සේවා අතර අහිතකර තරගකාරිත්වයක් ගොඩනැගී ඇති අතර, එම සේවාවේ ගුණාත්මකභාවයේ සුළු ඉහළ යෑමක් පමණක් දැකිය හැකිය. එසේම, මාර්ග නීති කඩකිරීම් අතිශයින්ම

ඉහළ මට්ටමක පැවතීම, වාහන ධාවනයේදී විනයක් නොමැති වීම සහ මාර්ගවල රථවාහන ධාවනයට බාධාකාරී ලෙස දිවා කාලයේදී සිදු කෙරෙන ඉදිකිරීම් කටයුතු ද මාර්ගවල ඉහළ වාහන තදබදයක් ඇතිවීම සඳහා හේතු වන අනෙකුත් සාධක අතර වේ. එමනිසා, මහා නගර සංවර්ධන සැලැස්ම යටතේ දියත් කිරීමට අපේක්ෂා කෙරෙන සැහැල්ලු දුම්රිය මෙන්ම, දැනට මාර්ගවල පවතින රථවාහන තදබදය සඳහා හේතු වන මූලික හේතු ඍජුවම අරමුණු කර ගනිමින් කඩිනමින් සහ සාපේක්ෂ ලෙස ලාභදායීව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි විසඳුම් රජය විසින් ක්‍රියාවට නැංවිය යුතුව ඇත. මේ සඳහා, මාර්ග නීති කඩකරමින් රථ ධාවනය කිරීම පිළිගත් සම්මතයක් ලෙස සැලකීම වැළැක්වීම සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් මාලාවක් සංවිධානය කිරීම, අසාධාරණයකින් තොරව අධීක්ෂණය සහ නීතිය බලාත්මක කිරීම සඳහා පුළුල් සී.සී.ටී.වී. කැමරා ඡාලයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම, පාසල්වල ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික ශ්‍රේණි සඳහා මාර්ග නීති සම්බන්ධ පාඩම් ඒකක ඇතුළත් කිරීම, ත්‍රිරෝද රථ කර්මාන්තය විධිමත්ව නියාමනය කිරීම මෙන්ම, ප්‍රවාහන ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද බස්රථ ශීඝ්‍ර සංක්‍රමණ (Bus Rapid Transit) ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් කොළඹ නගරයේ බස්රථ ඡාලය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සිදු කළ යුතුය.

විවිධාංගීකරණය තුළින් අපනයන පුළුල් කිරීම විදේශීය අංශයේ ස්ථාවරත්වය තහවුරු කිරීම සඳහා අතිශයින් වැදගත් වේ. 1978 වසරේ සිට ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය ජංගම ගිණුමේ අඛණ්ඩ හිඟයක් වාර්තා වූ අතර, එය බොහෝදුරට පියවනු ලැබූයේ විදේශීය ණය ගැනීමවලිනි. විදේශීය අංශයේ වූ අසමතුලිතතාවන්ට කෙටිකාලීන සහ මධ්‍යකාලීන පිළියම් යෙදීම සඳහා ජා.මු. අරමුදල වැනි විදේශ නියෝජිතයන් මත රඳා පැවතීමට ද සිදු විය. විදේශීය ණය හරහා ලැබෙන අරමුදල් මගින් කෙටිකාලීනව ජංගම ගිණුමේ හිඟය පියවිය හැකි වුවද, එය පැහැදිලිවම තිරසාර විසඳුමක් නොවේ. මේ සඳහා දිගුකාලීන විසඳුම වනුයේ සේවා අපනයනවල සහාය ද සහිතව අපනයනානිමුඛ නිෂ්පාදන අංශයක් ගොඩනැගීමය. ව්‍යාපාර කටයුතුවලට අදාළ රෙගුලාසි යාවත්කාලීන හා පහසු කිරීම, අපනයනානිමුඛ නිෂ්පාදන කටයුතුවලට අදාළව පෞද්ගලික අංශයේ මුල් පිරිමි දිරිමත් කිරීම, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු දිරිමත් කිරීම, ප්‍රාදේශීය හා ගෝලීය අගය දාමයන්ට එළඹීමේ අවස්ථා ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සහ ස්ථාවර සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් තහවුරු කිරීම තුළින් නව කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධනය සඳහා සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති යොමු විය යුතුය. දැනුම සහ සේවා පදනම් කරගත්

ඉන්දීය සාගරයේ ආර්ථික කේන්ද්‍රස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනය වීමට ඇති හැකියාව හේතුවෙන් දේශීය නිෂ්පාදන ධාරිතාව සහ වෙළඳාමේ ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා නව වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සකස් කර ඇති අතර, නව අපනයන ප්‍රවර්ධන උපායමාර්ගික සැලැස්මක් ද සකස් කෙරෙමින් පවතී. මෙමගින් අවධානය යොමු කළ යුතු අංශ හයක් සහ අපනයන සංවර්ධනය කිරීම උදෙසා වෙළඳාම සඳහා සහාය ලබාදෙන කාර්යයන් හතරක් හඳුනා ගෙන ඇත. මේ අතර, ආර්ථිකයේ සියලු අංශවල ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීම සහ කර්මාන්ත කලාප ඇති කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමද අපනයන සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍යයෙන්ම කළ යුත්තකි. කෙසේ වුවද, අපනයනය කළ හැකි නිමැවුම්වල අපේක්ෂිත පුළුල් වීමත් සමඟ ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළ වෙත පිවිසීමේ හැකියාව ද වර්ධනය විය යුතුය. ඒ අනුව, ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළ වෙත පිවිසීමේ හැකියාව තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව නව වෙළඳ ගිවිසුම් වෙත එළඹෙමින් සිටියි. 2017 වසරේදී ශ්‍රී ලංකාව සිංගප්පූරුව සමඟ පුළුල් නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුමකට එළැඹී අතර, මීට සමාන ගිවිසුම්වලට එළඹීම සඳහා ඉන්දියාව සහ චීනය සමඟ ද සාකච්ඡා සිදු කෙරෙමින් පවතී. මෙම වෙළඳ ගිවිසුම් සඳහා එළඹීමත් සමඟ ඉන්දියාව සහ චීනය යන රටවල් දෙකම සමඟ නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම්වලට එළැඹී රටවල් අනුප්‍රාප්ත අතරට ශ්‍රී ලංකාව ද එක්වනු ඇත. විශාල හා ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන මෙම වෙළඳපොළ දෙක වෙත ප්‍රවේශ වීම මෙන්ම, ජී.එස්.පී. ජලස් සහනය යටතේ යුරෝපයට ප්‍රවේශ වීමේ ඉඩ වෙනත් කිසිදු රටකට ලැබී නොමැත. කෙසේ වුවද, ව්‍යාපාරික ප්‍රජාවගේ අදහස් හඳුනා ගැනීම සහ සාකච්ඡා ක්‍රියාවලියේ විනිවිදභාවය පවත්වා ගනිමින් දේශීය පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ අඛණ්ඩව අදහස් හුවමාරු කරගැනීම මෙම උපායමාර්ගවල සාර්ථකත්වය තහවුරු කිරීමට හේතු වනු ඇත. නව වෙළඳ ගිවිසුම් හේතුවෙන් ආර්ථිකය තුළ සිදු විය හැකි ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් මගින් ඇති විය හැකි අයහපත් බලපෑම අවම කිරීම සඳහා වෙළඳ ගැලපුම් යෝජනාවලි (Trade Adjustment Packages) වැදගත් වේ. තවද, අසාධාරණ වෙළඳ කටයුතු තුළින් සිදුවන බලපෑම්වලින් දේශීය නිෂ්පාදකයන් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා ප්‍රජාතන විරෝධී රෙගුලාසි (Anti-Dumping Legislation) ශ්‍රී ලංකාවේ බලාත්මක කරන ලදී. ආනයන ශීඝ්‍ර ලෙස ඉහළ යෑම්වලින් ඇති වන බලපෑම් අඩු කිරීම සඳහා ආරක්ෂණ විධිවිධානද (Safeguard Measures) සකස් කර ඇත. එමනිසා, දිගුකාලීනව විදේශීය අංශයේ වාසිදායක ප්‍රතිඵල ලබාගැනීම සඳහාත්, රටෙහි යහපත උදෙසාත් මෙම ගිවිසුම්වල ප්‍රයෝජන ලබාගත හැකි ආකාරය හා ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව දේශීය නිෂ්පාදකයන් දැනුවත් කළ යුතුය.

1

2017 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.9 ක් ඉක්මවූ විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව සමත් වුවද, කලාපයේ අනෙකුත් රටවල් සමඟ සැසඳීමේදී එම අගය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු මට්ටමක පවතී. ශ්‍රී ලංකාව මෙතෙක් ලද ඉහළම විදේශීය සෘජු ආයෝජන 2017 වසරේදී වාර්තා කළ අතර, මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් වර්ධනය වන සාර්ව ආර්ථික වාතාවරණය සහ ආයෝජකයන්ගේ ධනාත්මක අපේක්ෂා බලපෑවේය. කෙසේ වුවද, අඛණ්ඩව ඉහළ අයවැය හිඟයක් සහ විදේශීය ජංගම ගිණුමේ හිඟයක් වශයෙන් ද්විත්ව හිඟයන් පවතින රටක් වන ශ්‍රී ලංකාව, වසර ගණනාවක සිට එම හිඟයන් මූල්‍යනය කිරීම සඳහා දේශීය සහ විදේශීය ණය මත රඳා පවතියි. මේ අතර, අනාගත විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීම් ඒකරාශී වීම සහ ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ මැදි ආදායම් ලබන රටක් බවට පත් වීමත් සමඟ සහනදායී අරමුදල් ලබා ගැනීමට ඇති ඉඩකඩ සීමාසහිත වීම හේතුවෙන් විදේශීය ණය මගින් අඛණ්ඩව ගෙවුම් තුළනය මූල්‍යනය කිරීම සැලකිල්ලට භාජනය විය යුතු කරුණකි. මීට අමතරව, ජාත්‍යන්තර පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම මධ්‍යයේ, විශේෂයෙන්ම රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ සහ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ වෙතින් ආයෝජන ඉවත් කර ගැනීමේ අවදානමට ශ්‍රී ලංකාව යටත් විය හැකිය. මෙම වාතාවරණය තුළ විදේශීය අංශයේ අවදානම්වලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා ඉවහල් වන දීර්ඝකාලීන අරමුදල් ලැබීමේ මූලාශ්‍ර වන විදේශීය සෘජු ආයෝජන වැනි ණය නොවන විදේශීය ලැබීම් ආකර්ෂණය කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මීට අමතරව, විදේශීය සෘජු ආයෝජන, ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය පියවීමට පමණක් නොව තාක්ෂණය අත්පත් කර ගැනීම, කළමනාකරණ පරිචයන් සහ ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළ වෙත ප්‍රවේශය වැනි වාසි අත්කර දෙන ආර්ථික සංවර්ධනයෙහිලා වැදගත් සාධකයක් වේ. එමනිසා, රටේ ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති රාමුව තවදුරටත් ශක්තිමත් කළ යුතු අතර, විශේෂයෙන්ම වෙළඳ සහ කර්මාන්ත වැනි අංශවල රජයේ අනෙකුත් සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති සහ උපායමාර්ග සමඟ ද එය අනුකූල විය යුතුය. අන්තර් ආයතන සම්බන්ධීකරණය සහ ප්‍රතිපත්තිවල අනුකූලතාව තහවුරු කිරීමද විදේශ ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමේ මූලික පූර්ව අවශ්‍යතා වේ.

ජංගම ගිණුමේ හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා මැදපෙරදිග රටවලින් ලැබෙන විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ මත වැඩි වශයෙන් රඳා පැවතීමෙන් ඇති වන ගැටලුකාරී තත්ත්වය සඳහා පිළියම් යෙදිය යුතුව ඇත. වාර්ෂිකව විදේශ රැකියා සඳහා පිටත්ව යන ශ්‍රී ලාංකික සංක්‍රමණික ශ්‍රමිකයන්

සියයට 90 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයකගේ ප්‍රධානතම සේවා ගමනාන්තය මැදපෙරදිග කලාපය වන අතර, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණවලින් අඩකට වැඩි ප්‍රමාණයකට එම කලාපය දායකත්වය සපයයි. එසේ වුවද, ඛනිජ තෙල් මිල පහළ යෑම සහ මෑත වසරවලදී මැදපෙරදිග කලාපයේ පැවති අර්බුදකාරී තත්ත්වය හමුවේ එම කලාපයට සංක්‍රමණය වන ශ්‍රමිකයන්ගේ සැලකිය යුතු අඩු වීමක් නිරීක්ෂණය වූ අතර, එම හේතුවෙන් විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණවල අඩු වීමක් සිදු විය. පසුගිය වසර කිහිපය තුළදී ශ්‍රී ලංකාව වෙත වන විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ මන්දගාමී වීමට සමානව ඉන්දියාව, පාකිස්තානය සහ බංගලාදේශය වැනි සමහර කලාපීය රටවලදී විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණවල පහළ යෑමක් දක්නට ලැබිණි. මේ නිසා, නුපුහුණු ශ්‍රම කාණ්ඩ යටතේ මැදපෙරදිගට සංක්‍රමණය වන ශ්‍රමිකයන්ගෙන් සහ ගෘහ සේවිකාවන්ගෙන් ලැබෙන ප්‍රේෂණ, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන් වෙතින් ලැබෙන ප්‍රේෂණ ලැබීමේ ප්‍රධානතම මූලාශ්‍රය ලෙස පැවතියහොත් ශ්‍රී ලංකාවට විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගෙන් ලැබෙන ප්‍රේෂණවල අඛණ්ඩ වර්ධනයක් තවදුරටත් අපේක්ෂා කළ නොහැකිය. මීට අමතරව, මැදපෙරදිග කලාපයෙන් ජනිත වන විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ පහළ යෑමත් සමඟ, ශ්‍රී ලංකාවෙන් සංක්‍රමණය වන නුපුහුණු ගෘහ සේවිකාවන් වෙනුවට අර්ධ පුහුණු සහ පුහුණු ශ්‍රමිකයන්ගේ ශ්‍රම සංක්‍රමණ වැඩි කරගැනීමේ දැඩි අවශ්‍යතාවක් ඇත. මෙයට අමතරව, නව ශ්‍රම වෙළඳපොළවල් ගවේෂණය කිරීම් සහ අනෙකුත් දියුණු ආසියානු හා යුරෝපීය රටවල් සමඟ ද්විපාර්ශ්වීය එකඟතාවලට එළඹීම තුළින් විකල්ප ගමනාන්ත හඳුනා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවක් පවතී. රැකියා සඳහා පවතින ජාත්‍යන්තර ඉල්ලුම සහ ශ්‍රී ලාංකික ශ්‍රමිකයන්ගේ හැකියා අතර ඇති විෂමතාවට පිළියමක් ලෙස ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් නිර්ණායකවලට අනුකූල වන පරිදි භාෂා සහ වෘත්තීමය නිපුණතා වර්ධනය කිරීම මගින් ශ්‍රමිකයන්ගේ නිපුණතා ඉහළ මට්ටමකට නැංවීමට ආයෝජන සිදු කිරීම ඉහළ ඉපැයීම් සහිත රැකියා අවස්ථා අත්කර ගැනීමට ඉවහල් වනු ඇත. කෙසේ වුවද, පුහුණු ශ්‍රමිකයන් සහ වෘත්තීයවේදීන් ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ද සමඟ සංක්‍රමණය වී එම රටවල ස්ථිර පදිංචිකරුවන් බවට පත්වීමේ ප්‍රවණතාවක්ද නිරීක්ෂණය වී ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එම සංක්‍රමණික ශ්‍රමිකයන් ශ්‍රී ලංකාව සමඟ පවත්වනු ලබන සබඳතා දුර්වල වන අතර, එය විදේශ විනිමය ප්‍රේෂණ ලැබීම් සීමා වීමට සහ බුද්ධි ගලනය ඇති වීමට හේතු වේ. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ සේවයෙහි නිරතව සිටින විදේශික ශ්‍රමිකයන් ප්‍රමාණයෙහි ද වැඩි වීමක්

දක්නට ලැබීම හේතුවෙන් සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ වශයෙන් වූ විදේශ විනිමය ගෙවීම් නුදුරු අනාගතයේදී ඉහළ යා හැකි බව පෙන්වුම් කෙරෙන අතර, ඒ හේතුවෙන් ගෙවුම් තුලනයේ ද්විතියික ආදායම් ගිණුමෙහි අතිරික්තය අඩු වනු ඇත. මෙම පසුබිම යටතේ, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීම් උපරිම කිරීමට සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා අතරම, විදේශීය ජංගම ගිණුමේ හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා වන ප්‍රධාන විදේශ විනිමය ඉපැයීමේ මාර්ගයක් ලෙස විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ මත මුළුමනින්ම යැපීමට ශ්‍රී ලංකාවට තවදුරටත් නොහැකි වන බව අවධාරණය කළ යුතුය. එහෙයින්, සෘජු විදේශීය ආයෝජන වැනි ණය නොවන මූලාශ්‍රවලින් වන ලැබීම් ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා ප්‍රමුඛතාව ලබාදිය යුතු අතර, එම අරමුදල් දිගුකාලයේදී වඩාත් තිරසාර විදේශ විනිමය ප්‍රවාහ උත්පාදනය කර ගැනීමේ අදහස පෙරදැරිව අපනයනානිමුඛ කර්මාන්තවල ආයෝජනය සඳහා යොමු කළ යුතුය. මැදපෙරදිග කලාප වෙත තාවකාලික සංක්‍රමණිකයන්ගේ අඩු වීමක් සිදු වුවහොත් අපනයනානිමුඛ කර්මාන්තවල ඉහළ වටිනාකමක් ලබාදෙන රැකියා අවස්ථා සඳහා දේශීය වශයෙන් පවතින ශ්‍රමය උපයෝගී කර ගැනීමටද හැකි වනු ඇත.

බදු ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම මගින් රජයේ ආදායම වැඩිකර ගැනීමට දක්වන ලද කැපවීමෙහි ප්‍රතිඵල අත්කර ගනු ලැබූව ද, තොරතුරු තාක්ෂණය තුළින් බදු පරිපාලනය ශක්තිමත් කොට, බදු පැහැර හරින්නන් බදු දැල තුළට ගෙන ඒම තුළින් සෘජු බදු ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා තවදුරටත් අවකාශය පවතී. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සෘජු බදු ආදායම අඩුවීම කෙරෙහි බලපෑ ප්‍රධානතම සාධකයක් වනුයේ පුද්ගලයන් හා සංස්ථාපිත ආයතන විසින් බදු පැහැර හැරීමයි. බදු පැහැර හරින්නන් විසින් බදු රැස්කරන බලධාරීන් හට බදු වගකීම් අඩුකර පෙන්වීම සඳහා හිතාමතාම සිය ශුද්ධ වටිනාකම් සහ ආදායම් අඩුවෙන් තක්සේරු කිරීම හෝ වාර්තා කිරීම මගහැරීම සිදු කරනු ලබයි. සුබෝපහෝගී පරිභෝජනයට තුඩු දෙන ගනුදෙනු සම්පව අධීක්ෂණය කිරීම බදු පැහැර හැරීම වළක්වා ගැනීමට යොදා ගත හැකි ඵලදායී ක්‍රමයකි. මේ සඳහා සුබෝපහෝගී රථවාහන අලෙවිය සහ දේපළ අත්කර ගැනීම් වැනි ඉහළ පරිභෝජන අගයන්ගෙන් යුතු ගනුදෙනුවල දත්ත, ආදායම් වාර්තා හා සැසඳීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව මෙවැනි පරීක්ෂණ සහ පසු විපරම් කටයුතු අර්ධ-ස්වයංක්‍රීයකරණ පද්ධතියක් මගින් සිදු කරනු ලැබූව ද, බදු පැහැර හැරීම ඵලදායීව විසඳීම සඳහා නවීන ස්වයංක්‍රීයකරණ පද්ධතියක් තුළින් අදාළ

ආයතන සම්බන්ධ කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෑතකදී බදු පරිපාලනය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන ලද විවිධ බදු ප්‍රතිසංස්කරණ සමඟ, ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය (RAMIS) ද ඇතුළත් එවැනි ස්වයංක්‍රීයකරණ ක්‍රියාවලියක් දැනටමත් ආරම්භ කර ඇත. ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, බලපත්‍රලාභී බැංකු, ශ්‍රී ලංකා රේගුව, මෝටර් රථ ලියාපදිංචි කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව, සහාධිපත්‍ය කළමනාකරණ අධිකාරිය (Condominium Management Authority), කොළඹ කොටස් හුවමාරුව, ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව ඇතුළත් බාහිර ආයතන 20කට අධික ප්‍රමාණයක් සම්බන්ධ කර ගනිමින් බදු ඵලදායීව සැසඳීම අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම පද්ධතිය ක්‍රියාවට නැංවීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, ඒ සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් හා මානව සම්පත් හිඟයට පිළියම් යෙදීමෙන් බලධාරීන්ට බදු පැහැර හැරීමට එරෙහිව කාර්යක්ෂමව කටයුතු කිරීමට ඉඩ සැලසෙන අතර එය ඉහළ වටිනාකම් සහිත ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල වර්ධනය සහ ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සෘජු බදු ආදායම අඩු වීමේ ප්‍රවණතාව අතර පවත්නා පැහැදිලි සම්බන්ධතාවක් නොපැවතීමේ ගැටලුවද පිළියම් යෙදීම සඳහා උපකාරී වනු ඇත.

විදේශීය මුදලින් වටිනාකම තක්සේරු කරන ලද ණය කල්පිරීම හා සම්බන්ධ අවදානම් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වගකීම් කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. වසර 2000 ගණන්වල අග භාගයේ සිට ශ්‍රී ලංකාව මැදි ආදායම් ලබන රටක් බවට පත්වීමත් සමඟ විදේශීය ප්‍රදාන සහ සහනදායී ණය ලැබීම් අඩු වූ අතර, සිය විදේශීය ජංගම ගිණුම සහ අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා රජයට අඛණ්ඩව ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ වෙතින් ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර වැනි වාණිජ ණය ලබාගැනීමට සිදු විය. රාජ්‍ය ණය, මැදිකාලයේ සිට දිගුකාලීනව තිරසාර මට්ටමක පවත්වා ගැනීම සඳහා ආදායම් පාදක රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජයේ වර්තමාන කැපවීම හේතුවන අතරම, මෑතකාලීනව ගෙවිය යුතු ණය එකවර පරිණත වීම පිළිබඳව සැලකිලිමත් වීම සහ ණය කළඹෙහි ප්‍රතිමූල්‍යන අවදානම අවම කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෑතදී හඳුන්වා දුන් සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනත මගින් අනාගත ණය සේවාකරණ ගෙවීම් සුමටව සිදු කරගෙන යෑමේ අරමුණ සහිතව මධ්‍යම රජයේ ණය කළඹ මත වගකීම් කළමනාකරණ ක්‍රියාදාමය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය නෛතික රාමුව සැපයෙන අතර, ඒ තුළ ණය පරිණත වීමට පෙර පූර්ව මිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය (Buyback Option), දැනට නිකුත් කර ඇති සුරැකුම්පත්

පරිණත වීමේ කාලය දීර්ඝ කර යළි නිකුත් කිරීම සහ පෙර ගෙවුම් සැකසුම් වැනි යාන්ත්‍රණ හරහා පවතින ණය තොගය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම ඇතුළත් වේ. වගකීම් කළමනාකරණ වැඩසටහන සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම ඉදිරි කාලයේදී රටෙහි විදේශ අවදානම් අඩු කර ගැනීමට හේතු වේ. එබැවින්, 2019-2023 කාලයේදී එකවර කල්පිරෙන විදේශ ණය හා බැඳුණු ප්‍රතිමූල්‍යන අවදානම අඩු කර ගැනීම සඳහා විස්තරාත්මක වගකීම් කළමනාකරණ ක්‍රමෝපායයක් ගොඩනැංවීම කෙරෙහි ප්‍රමුඛත්වය ලබාදිය යුතුය.

යෝජිත රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා වැඩපිළිවෙළ හා දැඩිව අනුගත වීම මගින් රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය සඳහා වන රජයේ කැපවීම, යෝජිත නමයශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ වැඩසටහනෙහි සාර්ථකත්වය සහ තිරසාර බව සඳහා අනිගමිත වැදගත් වේ. ඉහළ අයවැය හිඟය සහ රජයේ ඉහළ ණය මට්ටම හේතුවෙන් දශක ගණනාවක් පුරා ශ්‍රී ලංකාව පසුගාමී බවට පත් වී ඇත. ඉහළ මට්ටමක පවතින අයවැය හිඟයන් සහ රාජ්‍ය ණය, උද්ධමනය පාලනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ඇති හැකියාවට බාධා කරන අතර, රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු තිරසාර බවට පත් වන තෙක් ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව සිදු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ප්‍රසාරණය වන රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් අනිවාර්යයෙන්ම උද්ධමන පීඩනය සඳහා හේතු වේ. එමගින් පොලී අනුපාතික සහ විනිමය අනුපාතික යන විචල්‍ය දෙක කෙරෙහිම පීඩනයක් ඇති කරනු ලබයි. එයට අමතරව, රජය අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා දේශීය වෙළඳපොළ මත දැඩිව රඳා පැවතීම ද ගැටලුවක් වන අතර, එමනිසා පෞද්ගලික අංශයේ ඵලදායී සහ කාර්යක්ෂම ආයෝජනවලට ඉහළ පොලී අනුපාතික යටතේ ණය ලබා ගැනීමට සිදු වේ. මැදිකාලීනව මෙන්ම දිගුකාලීනවද ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි මෙය සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරයි. විශේෂයෙන් උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ උද්ධමනය මනා පාලනයක් යටතේ තබා ගැනීම සඳහා මුදල් අධිකාරිය දැඩිව කැප වුවද, මුදල් සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය අධිකාරීන් අතර කැපවීමක් සහ සම්බන්ධීකරණයක් නොපවතින තාක් සාර්ථක ආර්ථික ස්ථායීතාව සහ තිරසාර වර්ධනය ළඟා කර ගත නොහැකිය. එබැවින් රාජ්‍ය මූල්‍ය තිරසාර බව පවත්වාගෙන යෑම, මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව වෙත සාර්ථකව ගමන් කිරීමට පමණක් නොව මැදිකාලීන හා දිගුකාලීන ආර්ථික ප්‍රගතිය සඳහා ද අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අංශය කාලාන්තරයක් මුළුල්ලේ සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් ලබාගෙන ඇතත්, මූල්‍ය උපකරණ පුළුල් ලෙස ව්‍යාප්ත නොවීම රටෙහි සමස්ත ආර්ථික වර්ධනයට බාධාවක්ව පවතියි. විශේෂයෙන්ම, රටෙහි අභ්‍යන්තර ගැටුම් අවසාන වීමෙන් පසුව, මූල්‍ය

අංශයේ සමස්ත වත්කම්වල වර්ධනය තුළින් පිළිබිඹු වන ආකාරයේ සැලකිය යුතු අඛණ්ඩ වර්ධනයක් මූල්‍ය අංශයේ සිදු වී ඇත. මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළදී මූල්‍ය අංශයේ සමස්ත වත්කම් තුන් ගුණයකටත් වඩා වැඩියෙන් වර්ධනය වූ අතර, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය වැඩිදියුණු කරමින් ශාඛා ජාල සහ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර හරහා එම අංශයේ සිදු වූ ව්‍යාප්තිය පැසසිය යුතුය. මූල්‍ය ආයතන විසින් ඔවුන්ගේ ඵලදායී මූල්‍ය උපකරණ සහ සේවා සඳහා නවෝත්පාදන සහ නව තාක්ෂණය හඳුන්වා දීම අඛණ්ඩව සිදු කළ ද, නව මූල්‍ය උපකරණ හඳුන්වා දීම හරහා මූල්‍ය වෙළඳපොළ ශක්තිමත් කිරීමෙහි ප්‍රගතිය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ මට්ටමක පවතී. බැංකු කිහිපයක් පමණක් මූල්‍ය උපකරණ ලෙස, අවදානම් ආරක්ෂණය කිරීමට මූල්‍ය ව්‍යුත්පන්න සහ ව්‍යුත්පන්න ආශ්‍රිත උපකරණ යොදාගනු ලබයි. විශේෂයෙන්, විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රම වැනි රක්ෂණ උපකරණ නමයශීලී නොවන සහ පුද්ගලානුබද්ධ නොවන යෝජනා ක්‍රම ලෙස බොහෝ විට සලකනු ලබන හෙයින් ඒවා ක්‍රියාත්මක වීම අඩු මට්ටමක පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ ප්‍රධාන වශයෙන් සාම්ප්‍රදායික උපකරණවලින් සමන්විත වන අතර, ප්‍රාග්ධන ව්‍යුත්පන්න භාවිතයෙන් ගනුදෙනු කිරීම සිදු නොකෙරේ. මූල්‍ය අංශයේ සාංගමික ණය වෙළඳපොළ නගා සිටුවීමට බොහෝ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති නමුත්, එම වෙළඳපොළද කුඩා පරිමාණයෙන් ක්‍රියාත්මක වේ. කෙසේ වෙතත්, මූල්‍ය සේවා සපයන්නන් හට තාක්ෂණයේ සහ ගෙවීම් හා පියවීම් ව්‍යුහයේ දක්නට ලැබෙන සැලකිය යුතු වර්ධනයන්, මූල්‍ය වෙළඳපොළ පුළුල් කිරීමටත්, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සහ ස්ථායීතාව වැඩිදියුණු කිරීමටත් මෙන්ම ආර්ථික වර්ධනය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් යොදාගත හැකිය. මේ අතර, භාවිතා කරන්නෙකුගේ පාර්ශ්වයෙන් සලකා බලන කල, දැනට පවතින මූල්‍ය උපකරණ පිළිබඳ දැනුම්වත්භාවය සහ විශ්වාසය අඩු වීම හරහා නව උපකරණ කරා යොමු නොවීම මූල්‍ය වෙළඳපොළ පුළුල් කිරීමෙහිලා ප්‍රධාන බාධාවක්ව පවතී. දැනුම්වත්භාවය සහ මූල්‍ය සාක්ෂරතාව වැඩිදියුණු කිරීමේ වැඩසටහන් මගින් නව මූල්‍ය උපකරණ සඳහා ඉල්ලුමක් ඇති කිරීම සිදු වන අතර, එමගින් නව උපකරණ හෝ යෝජනා ක්‍රම හඳුන්වා දීමට මූල්‍ය ආයතන දිරිමත් කිරීම ද සිදුවේ. විශේෂිත රක්ෂණ සහ විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රම මගින් එවැනි උපකරණ කෙරෙහි පොදුජනතාවගේ රුචිකත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සිදු වනු ඇති අතර, එය රටෙහි ඉතුරුම් සහ ආයෝජන වැඩිදියුණු වීමට ද හේතු වනු ඇත. පිරිවැය සහ සීමාකිරීම් හේතුවෙන් වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් සීමිතව භාවිතා කරනු ලැබූ ආන්තික වෙළඳාම (Margin Trading) ප්‍රචලිත කිරීම හරහා ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් වැඩිදියුණු කළ හැකි අතර,

නිසි ලෙස අධීක්ෂණ කිරීමෙන් සහ රෙගුලාසි පැනවීම මගින් සුරැකුම් රහිතව ගනුදෙනු කිරීම් (Short Selling) සඳහා පහසුකම් සැලසිය හැකිය. යෝග්‍ය මූල්‍ය උපකරණ සහ වෙළඳපොළ සංවර්ධනය කිරීම හරහා සමස්තයක් වශයෙන් මූල්‍ය වෙළඳපොළ ශක්තිමත් කළ හැකි අතර, එමගින් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව, විනිවිදභාවය සහ ප්‍රවේශ වැඩිදියුණු කිරීම පමණක් නොව ආර්ථිකයේ ඇති විය හැකි කම්පනයන්ට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාවද ඉහළ නැංවෙනු ඇත. තවද, මූල්‍ය ආයතන අතර යහපත් තරගකාරිත්වයක් ඇති කිරීමෙන් ද පිරිවැය ඵලදායී, නවා මූල්‍ය උපකරණ ඇති කළ හැකි අතර මූල්‍ය වෙළඳපොළ සඵලදායී ලෙස ශක්තිමත් වීම හරහා වෙළඳපොළ වෙත මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සම්ප්‍රේෂණය වීම ද වේගවත් වනු ඇත.

ඩිජිටල් ආර්ථිකය ව්‍යාප්ත වීම තුළින් උත්පාදනය වන බොහොමයක් අවස්ථා තවදුරටත් වැඩිදියුණු කළ යුතු අතර, ඒ ආශ්‍රිත අභියෝගවලට මුහුණදීම සඳහා පවතින නියාමන සහ නීතිමය රාමුව ශක්තිමත් කළ යුතු වේ. ලොව පුරා අන්තර්ජාලය භාවිතයෙන් සිදුවන ගනුදෙනු ප්‍රමාණය ඉහළ යෑමත් සමඟ, නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන්හිද අන්තර්ජාලය භාවිතයෙන් ගැනුම්කරුවන් සහ විකුණුම්කරුවන් අතර භාණ්ඩ හා සේවා හුවමාරු වීමේ සැලකිය යුතු වර්ධනයක් සිදුව ඇත. ව්‍යාපාර අතර (B2B) මෙන්ම, ව්‍යාපාර සහ පාරිභෝගිකයා අතර (B2C) ගනුදෙනු විද්‍යුත් වාණිජ්‍යය ක්‍රමවේද හරහා සිදු කිරීම මගින් ගෝලීය අගය දාමය තුළ සහභාගිත්වය ඉහළ යෑම, වෙළඳපොළ වෙත ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව ඉහළ යෑම සහ අභ්‍යන්තර කාර්යක්ෂමතා හා වෙළඳපොළ කාර්යක්ෂමතා වැඩිදියුණු වීම මෙන්ම, ගනුදෙනු පිරිවැය අවම වීම වැනි දැනට සනාථ වී ඇති සහ ලබාගත හැකි වාසි රැසක් පවතියි. පර්යේෂණ මගින් පෙන්වා දී ඇති පරිදි අන්තර්ජාලය භාවිතයෙන් අලෙවියෙහි යෙදීම හරහා සැලකිය යුතු ලෙස ඵලදායීතාව ඉහළ නංවාගත හැකි අතර, ක්ෂුද්‍ර, කුඩා සහ මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන්ට මෙන්ම සේවා ආශ්‍රිත කර්මාන්තවලටද එමගින් බොහෝ වාසි ලබාගත හැකිය. ජංගම දුරකථන භාවිතය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව තුළ විද්‍යුත් වාණිජ කර්මාන්තය වේගයෙන් ව්‍යාප්ත වුවද කලාපයේ අනෙකුත් රටවල් හා සැසඳීමේදී විද්‍යුත් වාණිජ්‍ය හා අලෙවි ප්‍රමාණය අඩු මට්ටමක පවතියි. තවද, මෙම කර්මාන්තය තුළින් නව රැකියා අවස්ථා බිහිවීම මෙන්ම ඵලදායීතාව ඉහළ නංවා ගැනීමට නව මාවත් ඇති වුවද, ඒ හරහා නෛතික සහ නියාමන ගැටලු ද පැන නැගිය හැකිය. ඩිජිටල් ආර්ථිකයේ සියලුම පාර්ශ්වකරුවන් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා විද්‍යුත් ගනුදෙනු, පාරිභෝගික ආරක්ෂණය, පෞද්ගලිකත්වය හා දත්ත ආරක්ෂණය

සහ අන්තර්ජාලය සම්බන්ධව සිදුවන වංචා හා අපරාධ යනාදියට අදාළ නීති පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වුවද, එසේ කිරීමේදී විද්‍යුත් වාණිජ කර්මාන්තයේ පවතින වෙනස්වන ස්වභාවය පිළිබඳවද සැලකිලිමත් විය යුතුය. අන්තර්ජාලය සම්බන්ධව සිදු වන වංචා හා අපරාධ වැඩිවන සහ ගෝලීය ඩිජිටල් ආර්ථිකය වෙත ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගිත්වය ඉහළ යන අවධියක, නීති බලාත්මක කිරීම මෙන්ම, හදිසි ප්‍රතිචාර කණ්ඩායම්වල තාක්ෂණික ශක්‍යතාව අඛණ්ඩව ඉහළ නැංවීම සඳහා සහයෝගීව කටයුතු කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් පවතියි. එමෙන්ම, 'විසල් දත්ත' භාවිතා කිරීම තුළින් කාලීන සහ වඩා නිවැරදි තොරතුරු මත පදනම් වූ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා අවස්ථා ලබා ගැනීමට අන්තර්ජාලය තුළින් හැකියාව පවතී. එවැනි වූ දත්ත විද්‍යාවක් මගින් පාරිභෝගිකයාගේ හැසිරීම් රටා පිළිබඳව අගනා තොරතුරු ලබාදෙන අතරම, අවදානම් පිළිබඳව සියුම්ව පරීක්ෂා කර බලා නියාමන සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය අනුකූලතාව සඳහා ද වැඩි ඉඩක් සපයයි. අතථ්‍ය (Crypto) වත්කම් වැනි සංකීර්ණ ඩිජිටල් මූල්‍ය වත්කම් භාවිතයට ශ්‍රී ලංකාව තවමත් මුළුමනින්ම හුරුවී නොමැත. ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය තුළ අතථ්‍ය වත්කම් සහ ඒ ආශ්‍රිත ගනුදෙනු තවමත් පුළුල් ලෙස පැතිර නොමැති වුවද, පවත්නා ගෝලීයකරණය වූ ව්‍යාපාරණය තුළ නිර්නාමික අර්පණයන්, මුදල් විභූද්ධකරණය සහ ත්‍රස්තවාදීන්ට මුදල් සැපයීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම වැනි කරුණු නිසා ඇති විය හැකි අවදානම් මගින් ශ්‍රී ලංකාව වෙත බලපෑම් එල්ල විය හැකිය. ඩිජිටල් ආර්ථිකය තුළින් ඇති වන අවස්ථා වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මෙම නව සහ වෙනස්වන සුළු අභියෝග තක්සේරු කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති සහ යෝග්‍ය නියාමන සහ අධීක්ෂණ තාක්ෂණයන් හඳුනා ගැනීම අවශ්‍ය වන අතර ඩිජිටල් මෙන්ම, සාම්ප්‍රදායික ආර්ථික කටයුතුවල යෙදෙන පාර්ශ්වකරුවන් ආරක්ෂා කළ යුතුය.

රජයේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා විශ්වාසය සවිගැන්වීමට සහ සමාජ හා ආර්ථික අංශවල ස්ථායීතාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ නිරතුරුව වෙනස් කිරීම වැළැක්වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෑතකාලීනව, ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික, සමාජ හා දේශපාලනික ක්ෂේත්‍රවල දියත් කළ ප්‍රතිපත්ති, වෙනස් කිරීම්වලට හා අහෝසි කිරීම්වලට ලක් කරන අවස්ථා රාශියක් දැකගත හැකි විය. එවැනි අවස්ථාවලට නිදසුන් කිහිපයක් වශයෙන් විවිධ ආයෝජකයන්ට ආයෝජන අනුමැතිය ලබාදීම, විදේශික ආයෝජකයන්ට ඉඩම් ලබාදීම, ඇස්බැස්ටෝස් භාවිතය, පොලිතීන් භාවිතය, වල්නාශක භාවිතය, පොහොර සහනාධාර ලබාදීම, දිගුකාලීන විදුලිබල උත්පාදන සැලසුම්, පෞද්ගලික වෛද්‍ය අධ්‍යාපනය ලබාදීම සහ මත්පැන් මිලදී ගැනීම හා ඒ ආශ්‍රිත කටයුතු සඳහා කාන්තාවන් සතු අයිතිවාසිකම් ලබාදීම

1

වැනි කරුණු සම්බන්ධයෙන් ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්ති තීරණ වෙනස් කිරීම හා අහෝසි කිරීම දැක්විය හැකිය. ප්‍රජාතාන්ත්‍රික දේශපාලන ක්‍රමයක් තුළ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීම යනු අනිවාර්යයෙන්ම, විවිධ තරගකාරී පාර්ශ්වවල තරගකාරී අරමුණු සහ තරගකාරී උපායමාර්ග සැලසුම් සංතුලනය කරන එකඟතා අනුව තරගකාරී අවශ්‍යතා අතර ගිහ සම්පත් බෙදාහැරිය යුතු ක්‍රියාවලියකි. එබැවින්, කෙතරම් මහජන මත විමසුම් කළ ද, සියලු පාර්ශ්වකරුවන් තෘප්තිමත් කළ හැකි විසඳුමක් සොයා ගැනීම බොහෝ විට කළ නොහැකිය. කෙසේ වුවද, යම් තීරණයකට එළැඹී පසු, එම තීරණය නිරන්තර වෙනස් කිරීම්වලට ලක් කිරීම, මහජනතාව වඩාත් අතෘප්තිමත්භාවයට පත්කිරීමට හා රජය කෙරෙහි ඇති විශ්වසනීයත්වය පළුදු වීමට හේතු වනවා පමණක් නොව, ගනු ලැබූ තීරණ වෙනස් කරන මෙන් නොනවත්වා ඉල්ලුම් කිරීමට මහජනතාව පෙළඹවීමටද තුඩු දෙයි. තවද, අනාගත අපේක්ෂා ආර්ථික අභිවෘද්ධිය තීරණය කිරීමෙහිලා වැදගත් වන හෙයින්, ගනු ලැබූ තීරණ කෙතරම් කාලයක් පවතී ද යනුවෙන් අවිනිශ්චිතතා මතු වීම මගින්, පෞද්ගලික අංශයේ ආර්ථික තීරණ ගැනීමේ හැකියාව දුර්වල වී ආර්ථිකය මත දිගුකාලීන බලපෑම් ඇති විය හැකිය. එමනිසා, නිවැරදි තොරතුරු මත පදනම් වූ තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියා පිළිවෙතක් සැම විටම අනුගමනය කිරීමෙන් ද, ප්‍රතිපත්ති තීරණ ක්‍රියාවට නැංවීමට පෙර ප්‍රතිපත්ති

සම්පාදකයන් අතර එකඟතාවක් ඇති බව තහවුරු කර ගැනීමෙන් ද, ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවලින් පිරි පරිසරයක් නිර්මාණය වීම වළක්වා ගැනීම වැදගත් වේ. තවද, ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රතිපත්ති තීරණයකට සංශෝධන සිදු කිරීම පිළිබඳව සලකා බැලිය යුත්තේ එම ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක වීම සඳහා ප්‍රමාණවත් කාලයක් ලබාදීමෙන් පසුවය.

ඉහත සඳහන් කර ඇති පරිදි සහ පෙර විවිධ අවස්ථාවලදී සඳහන් කර ඇති පරිදි, මැදිකාලීනව හා ඉන් ඔබ්බට, රටෙහි ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් හා තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනයක් ළඟාකර ගැනීම සඳහා දැනට පවත්නා සහ ඇති විය හැකි අභියෝගවලට නිසි පරිදි මුහුණ දිය යුතු වේ. අපේක්ෂිත ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා රජයේ කැපවීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, එලදායී ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය ද මැදි ආදායම් ආර්ථිකයක් ලෙස රටෙහි ඉදිරි ප්‍රගතිය කෙරෙහි ඉතා වැදගත් වේ. නිසි කලට, වෙනස් නොවනසුළු සහ ඉලක්කගත විචක්ෂණශීලී ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් කාර්යක්ෂමතාව තුළින් ජනිත වන ආර්ථික වර්ධන ක්‍රියාවලියක් හරහා සම්පත් කාර්යක්ෂමව හා තිරසාර ලෙස උපයෝජනය කිරීමට හැකියාව ලැබෙන අතර, එමගින් රටෙහි මහජනතාවගේ සුබසාධනය ඉහළ නැංවීම සඳහා ඉඩ සැලසෙනු ඇත.